سەرەک بەکر: گشت هێزەکانمان تەرخانە بۆ پاراستنی فیداکاران و لبنان

هاوکاری

ڕۆژنامە

٢٠ فلس

التضامن

٨ لاپەڕە

ڕۆژنامەیەکی هەفتانەی گشـــتی یە دەزگای گشتی چاپەمەنی و بلاوکردنەوە دەری ئەکا تەلەفون «٦٩٧٢١»

(ژمارە ١٨)

شەممە ١٦ـ٥ـ١٩٧٠

ڕۆژ باش

ئەووتریت رووخـاندن ئەرکێکی ئاسانەو زەحمەت لە بیناکردنەوەدایە · ئێمەش ئێستا نەتەوەی کوردمـان ڕێگای ئەو زەحمەتەی لـە بەردایـەو ئـەرکو ئازاری بیناکردنەوە ئەکێشێت ·گونـدی سووتاوو ویرانکراو··· ڕێگاوبانی تێکدراو ·· مالو سـامانی فەوتاو ··· جێهێشـتنی زەوی‌و زاروەمەڵبەندی باوو باپیران ··· لە هەموو ئەمانە زەحمـەتتر ،دایکی جەرگ سووتاوو باوکی ڕۆڵەکوژراوو مندالی ساوای هەتیو کەوتوو · ڕێگـای ئاوەدان کردنەوەو زەرەردانەوەو سارێژ کردنەوەی زامی جەرگ، ئەرکێکی گەلێك زەحمـەتترە لـە ئەرکی رووخـاندن‌و تێکدانەوە ·

«٣» نامەی سەرەک بەکر

لە هەفتەی رابوردووا سەرەك کۆمار کاك احمد حسن البکر « ٣ » نامەی نارد بۆ سەرۆکان شارل حلو ، جعفر النمیری ، وە نورالدین الاتاسی ·

بروانە ل (٧)

باهەر سەرکەوتوو بێ سوپای نەبەردمان

کاک «صدام» بێ پێچ وپەنا ئەدوێت:

تەنیا دوو ڕێمان لەبەردەمایە، ڕابواردنی بورژوازیانە یان خەباتی بێ وچان

کۆبونەوەی چەند وەزیرێک لەگەڵ بارزانی دا

ڕۆژی ٨ـ٥ـ١٩٧٠ کـاك عزیز شریف وەزیری دادو کاك نوری شاوەیش وەزیری ئیش‌و نیشتەجێ کردن گەیشـتنە – گەلاڵە – لەمحافەزەی هەولێر لەبەشێك لەو گەشتەدا کە بە کوردستاندا کردویانە ·

ئەوەبوو کاك صالح یوسفی وەزیری دەولە بـە دوو ڕۆژ لەپێش ئـەماندا گەیشـتبوە – گەلاڵـە – وە پاش ئەوەی لای کـاك مستەفا بارزانی سەرۆکی پارتی دیموکـراتی کوردسـتان نانی نیوەڕۆیان خوارد ، پێکەوە کوبونـەوە یەکیان کرد تیایا لەو کاروبارانە دووان کە پەیوەندی بە جێ بەجێ

پـروانە ل ٧

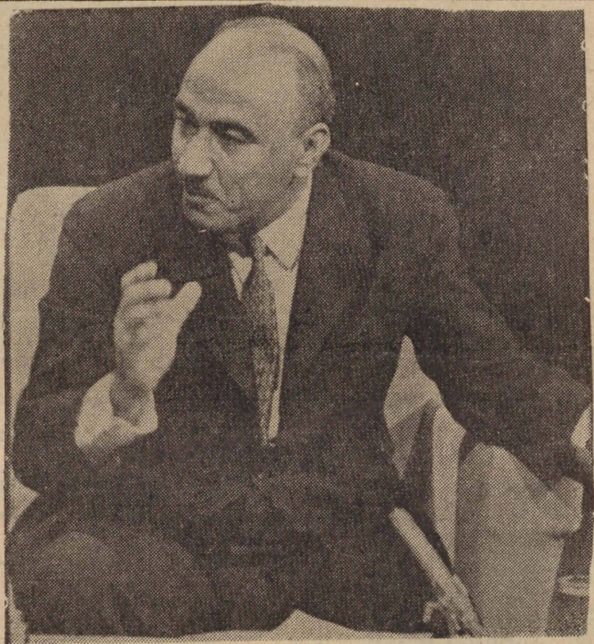

ئێوارەی ١١ی ئەم مانـگە کاك صالح مهدی عماش جیگری سەرەك کۆمار لە تەلەفزیونی بەغداوە دەربارەی مەسـەلە گرنگەکانی ناوخۆو عەرەبی‌وجیهانی دووا · تیایـا ئەوەی ئاشکرا کرد کە عـیراق والەبەردەم شۆرشێکی پیشەسازی مەزنەوە پاش ئەو شۆرشـە کشت‌و کالی یە مەزنەی سەرەکی تێکوشەر احمد حسن البـکر دەورێکی گەورەی لـە بەدی‌هینانیا گێرا · کـاك صالح مهدی عمـاش لـەم لێدوانەیدا باسی نەخشەکانی حکومەتی شۆڕشی کردوە بۆ سەرپێ گرتنی ئەم شۆرشـە پیشەسازی‌یەو گەشە پێ کردنی سامانی نەتەوایەتی‌و سـوودوەرگرتن لە نەوت‌و کبریتـی نیشتمانی بۆ بەرژەوەنـدی گەل‌و جەماهیری زەحمـەت کێش ·

وە دەربارەی مەسـەلەی رزگاری خاکی عەرەب ئـەوەی سەلماند کە عێراق هەمـووچارێکی خۆ بەدەسـتەوەدان ئەداتە دوواوە کە ئیستعماروسەهیونیزم ئەیەوێت بەسـەر عەرەبیـا بسەپێنێت · وەووتویە : سوپای عیراقی نەبەز پاش چارەسەرکردنەکـەی مەسەلەی کورد بووە هێزێکی دلێر لە بەرەگەی روژهەلاتداو توانای ئەوەی هەیە کە خەباتی چەکدارانە بپارێزێت ·

ئەوەشی بلاوکردەوە کـە

بڕوانـە ل ٧

سەرەك بەکر بلاوی کردەوە کە هەموو هێزەکانمان لـە ڕۆژهەلاتدا تەرخان ئەکریت بۆ پاراستنی شۆڕشی عەرەبی‌و لبنان ·

وە هەوالێك لە ئاژانسـی دەنگوباسی عیراقی‌یەوە ئێوارەی ١٢ی ئایار رای‌گەیاند کـە تا ئەوسا هێزەکانمـان هێزە ئیسرائیلی‌یەکـانی ئاگرباران ئەکرد ·

هەروەها ئـەم ئاژانسـە رای‌گەیاند کە جێگری وەزیری دەرەوە چـەند بالوێزیـکی عەرەبی ئاگادار کردووە کـە عیراق بە هەموو هێزێکی‌یەوە یارمەتی لبنان‌و فیداکارەکـان ئەدات لەگەل کۆماری عەرەبی سووری‌دا · وە ئاژانسەکـە زانی کـە حکوومەتی عیراقی‌داوای لە فەریقی یەکەم محمد فوزی کرد کە پشتگیری لبنان بکـات وە ئامادەیی عیراقی دەرخست بۆ حکومەتی لبنـان‌وسووریا هەر لە یەکەم سەعاتی دەس‌درێژی سەهیۆنی نالەبارەوە بۆ یارمەتی دانی بەرگـری گەلی عەرەبی دژی سەهیۆنی‌یەداگیرکەرەکان ·

وە ئەوەی شایانی باسیش‌بێت ئەوەیە کە سوپای عیراقی ئاگربارانی ناوچـە سەربازی‌ـ‌یەکانی ئیسرائیلی کـرد وەك وەك بەشـدار بوون لـەرەواندنەوەی دەس درێژی‌یەکە وە ئاژانسەکە ووتی :

لێـدانی تۆپەکانی مەیدانی عیراقی لەگەل دەس پێ کردنی دەس درێژی‌یەکەدا بووە هۆی کشانەوەی زوویی دوژمن لـە خوارووی‌لبنان‌و سەر نەکەوتنی هێرشە نالەبارەکەیان ·

هەر لەو کاتەش‌دا بوو کـە هێزە فیداکارەکان زیانێـکی گەورەیان دا لە هێزەکـانی خوارووی دەریاچەی «طبریا» · ئەسیۆشێتدپرێسیش لـە برووسکەیەك‌دا لە ـ تل أبیت ـ وە ئێوارەی ١٢ی ئایار ووتی:

هێزەکـانی خوارووی « طبریا »ی دوژمن ئاگـر-بارانێکی گەورە کراوە لـە لایەن هێزە عیراقی‌یەکانەوە وە موستەعمەرەی « کیشـر » و« حمادیة » و « تل تکسیر »ی بەر کەوتووە ، بەلام هیـچ شتیك لە زیانەکانیـان باس نەکراوە ·

بڕوانـە ل ٧

لێدوانەکانی کاك صدام لەکۆبونەوەیەکی میللی‌دا

ئێوارەی روژی ١٢ـ٥ـ٩٧٠ سەرکردایەتی لقی بەغـدای پارتی بەعسـی عەرەبـی ئیشتراکی لە پانتایی کەشافە کوبونەوەیەکی جەماهـیری گەورەی پێك هێنا کە تیایـا هەر یەکێك لە کاك صدام حسین جێگری سەرۆکی ئەنجومەتـی سەرکردایـەتی شـۆرش‌و یاریـدەدەری ئەمینـداری سەرکردایەتی هەرێمایـەتـی پارتی بەعس‌و کـاك أمـین عبدالکریم وەزیری مالیەو دکتور عـزت مصطفی وەزیـری تەندروستی‌و دکتور فخـری قدوری وەزیری ئابوری قسەیان کرد ·

کاك صدام لـە پێشـەوە وتارێکی‌دا تیایا ئەوەی راگەیاند کە پێویسـتە زۆر بـە شانازی‌یەوە باسـی ئـەو تێکوشەرانە بکەین کـە وان لە جەنگـی مەردایەتـی‌و شەرەفداو رووبەرووی دوژمن لە خاکی عەرەبی‌و خوارووی لوبناندا لە جەنگدان ·

پاش پیشەکی‌یەك ئـەو برەیەوە ئـەو دروشمەی هێنایەوە یاد کـە سەرەکـی تێکوشەر احمد حسن البکر بەرزی کردەوە ، دروشـمی هەموو شتێك لە پینـاوی خەباتدا ·· لەم بارەیەوە ووتی ئەم دروشمە نابێ هەر لەسەر کاغەز بمینێتەوە ·· بەلـکو ئەبێ کاری پێ بکرێت ، نەك وەك ئـەوانەی ، ئیدیعـای عەرەبایەتی ئەکەن‌و رازی نابن بـەوەی (٥٠) فلس‌لـە مەعاشەکەیان کەم بکرێتەوە · ئەبێ سەبارەت بەمە چـاك ئەوە بزانین کە تەنیا دوو ڕێگە هەیەو سێەمیان نیە ·· ڕێگـە رابواردنی بورژوازی‌یانـەو رێگەی ورگ زل بوونـی هەندێك‌و باوەش کردنـەوە بۆ دەسەلاتی بیگانـــەو بەرژەوەندی‌یەکانی ئەمریـکاو مل کەچ کردن بۆ هەرەشەکانی

بڕوانـە ل ٧

پەیامی هاوکاری

بۆچی ئیسرائیلی – بنکەی – ئەمەریکای ئیمپریالیزم ، لـە بەیانی زووی ١٢ی ئەم مانگـە دەستدرێژی‌یەکی فراوانـی کردە سەر خوارووی ڕۆژهەلاتی لوبنان !

بۆچی بە فروکەی فانتـۆم‌و سکای هوکی ئەمەریکاو تانك‌و تۆپی ئیمپریالیزم کـەوتە ئیشی شەرەفداری فیداکارانی فەلستین ·· بۆچی ئیسرائیل واز لە زەوی‌یە داگیرکراوەکانی عەرەب ناهێنێـت‌و نەواری دەستدرێژکـاری هەمـوو رۆژەی فرێ نادات ؟

بۆچی وە بە پشتی کـێ ، ئیسرائیل هەموو مانێکـی مرۆڤایەتی‌و یاسایی‌و دەولـی پێ شێل دەکات ··· پرسیار نوایی نایەت وەکـو چۆن دەستدرێژکاری ئیسرائیل کۆتایی نایەت ، وە وەکـو چۆن میلەتی عەرەب وە رزگاری خوازانی دژی ئەمەسـین زیاتر بەتیـن دەبن بـو سەرخستنی مافی مرۆڤـی چەوساوەی سەدەی بیستەم !

جا ئەگـەر بەچاوێـکی ووردبینـەوە بەتایبەتـی بنووارینە دەستدرێژی‌یەکەی ١٢ی ئەم مانگە کە ئیسرائیل کردی‌یە سەر خوارووی لوبنان، مەلبەندی رزگاری خوازانـی عەرەب ، قسەکانی شـەوی ١١ی هەر ئەم مانگەمان دیتەوە بیر کە کاك صالح عماشـی جێگری سەرەك کومار لـە تەلەفزیونی بەغدادا گێرایەوەو ووتی « ئیمپریالیزمی جیهانی‌و سەهیۆنیزم نـەك تەنهـا هاوپەیمان‌و هاوسەری یەکترن‌و بـەس بەلـکو وولاتـــە یەکگرتووەکانی ئەمەریـکا لەگەل ئیسرائیل‌دا بە چـاوی – وولاتێك – تەماشای ناکات، بگرە بەو چاوە سەیری دەکات سەیـری ئیسرائیل کـە – نبکەیەکی ئەمەریکایە – لـە ناوچەی عەرەب‌دا ·

وە ڕاست‌و ڕەوان دەتوانـین

بڕوانـە ل ٧

ڕۆژهەلاتی ئەوردووگای بورج لە ڕۆژهەلاتی (بیارە) دا کە بوو بـە هۆی شـکاندنی ئۆتۆمۆبیلەکەو کوشـتن‌و بریندار کردنی « ٨ » لـەو سەربازانەی کـە لە ناویدا بوون ·

هەشت سەرباز لە سەهیۆنیکان بکوژرێت و بریندار بکـرێت وە قسەکەرێك بەناوی خەباتی چەکـداریی فەلەستینی رای‌گەیاند : کە یەکی لەو لوغمانە تەقیوەتەوە لەژێر ئۆتۆمۆبیلێکی سەربازی‌دا کە کۆمەلێك لـە پیاوانی رزگـاری چاندبوویان لەو ڕێگایەدا کە ئەکەوێتـە

حەملەتی فیداکارانی فلەستین

قسەکـەرێك بـەناوی سـەرکردایەتی خـەباتی فەلەستینیەکانەوە بلاوی کردەوە: کە هێزەکانی بەرەی رزگاری عەرەب‌و عاسیفە توانیویانـە ئاگر بەربدەنە بارووتخانەیەکی دوژمن ، لـە کاتی بۆمباباران کردنی ژێردەستەی «أم سدرة»ە دا کە ئەو ئاگرە لە دوورەوە بەدی ئەکرا ·

وە لە سەرەتای ئەم مانگەدا توانراوە لە ناوچەی غـەزە

گفتوگۆیەک لەگەڵ وەزیری تەندروستی‌دا

دوکتـۆر عزت مصـطفی ئەندامی ئەنجوومەنی سـەر- کردایـەتی شۆڕش‌و وەزیری تەندروستی ، ساغی کردەوە کە وەزارەتەکەی هەولی زیاد ئەدا بۆ جێ‌بەجێ‌بوونی بڕیارەکـەی ئەنجوومەنی سەرکردایـەتی شۆڕش کە لـە ١١ی ئاذاردا بلاوی کردەوە ·

ئەمەش لە گفت‌وگۆیـەکی تایبەتی وەزیری تەندروستی‌دا هاتووە کـە لای پەیامنێری ڕۆژنامـەی ـ هاوکـازی ـ گێڕاویـەتی‌یـەوە · وە زیاتر ووتویەتی :

پـڕوانە ل ٧

صلاح عمر العلی لەکۆبونەوەی کرێکاران‌دا

ئێوارەی (١٣) ئەم مانـگە یەکێتی گشتی نیقابەکانـی کرێکارانی عێراق لە هۆلـی ـ خلد ـ دا کۆبونەوەیەکی پێك هێنا · لەم کۆبونەوەیەدا کاك صلاح عمر العلی ئـەنـدامی سەرکردایەتی هەرێمایەتـی پارتی بەعسـی عەرەبی ئیشتراکی ووتارێـکی دوورو درێژی‌دا لەبارەی هەنـدێ کاروباری ناوخۆو عەرەبـی‌و جیهانی‌یەوە ·· پاش ئـەوەی لە ووتارەکەیدا باسی کاروانی پێشکەوتووانەی شورشـی (١٧)ی تەمووز سەرکەوتنـە

بروانە ل٦

institut kurde de paris

لاپەڕەیەکی سەربەست

١٩٧٠

گێڕانەوەی قوتابی یە دەرکراوەکان

کـاك (مرتضی الحدیثی) وەزیـری ئیشو کـارو باری کۆمەلایەتیو سەرۆکی لیژنەی ئاشتی ، بڕیاری دەرکردوە بە گێڕاندنـەوەی قوتابی یـە زانستگایەکان کە دەرکرابوون یان وازیان لە خوێندن هێناوە، ئەوەیش بۆجێبەجێ کردنی بەندی « ب » ی مادده « ٧ » لـە بڕیاری ئەنجوومـەنی سەرکردایەتی شۆڕش ، ژمارە « ٢٨٨ » کە لە « ١١ » ی مانگی ئاذاری سـالی « ١٩٧٠ » دا دەر کرابوو بۆ چارەسەرکردنی مەسەلەی کورد بە شێوەیەکی ئاشتی خوازانەو دیموکراتی ، وە بەپێی ئـەو دەسەلاتـەی دراوە بە لیژنەی ئاشتی کـە ئەنجوومەن پێکی هێنـاوە بۆ جێبـەجێ کردنی ئـەو بەیان نامەیە .

١ ـ وەرگرتنـەوەی ئـەو قوتابی یە زانستگایی یانەی کە دەر کرابوون وە یان ناچـار کرابوون واز لە خوێندن بهێنن بەهـۆی ڕووداوەکـانی کوردستانەوە ، لە مەعاهیـدو زانستگاکانیانداو لەو پۆلـەدا کـە لەمەو پێش تیایانـدا خوێندووە .

٢ ـ داواکاری بۆ گەڕانەوە بۆ زانستگا عێراقی یەکان پێش کەش بە محافەزەکان ئەکرێت بەگوێرەی ئەو جێگایەی کـە قوتابیان لێی دانیشتووە .

٣ ـئەم بڕیارە لە سەرەتای سـالی تازەی قوتابخانـەوە « ١٩٧٠ ـ ١٩٧١ » جێبەجێ ئەکرێت .

● ●

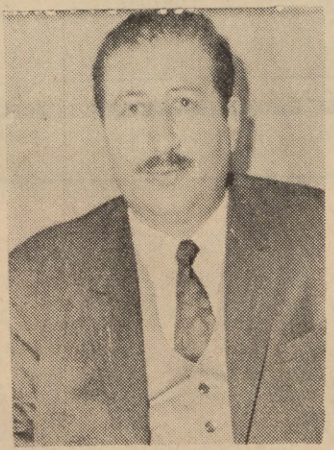

کاك صالح یوسفی لە هەولێر

کاك «صالح یوسفی» وەزیردەولـە محافەزەی سلیمانی بەجێهێشـتو بـەیانی ڕۆژی« ٧ » ی مانگی ئایار گەیشتە محافەزەی هەولێر لەسـەردانەکـەیدا بۆ ناوچـەی کوردستان کە لە ڕۆژی « ٢»ی مانگەوە دەستی پێ کردبوو .

وە لە گەیشتنیدا جـەنابی محافزی هەولێرو نوێنـەرانی پارتی دیموکراتی کوردستان، پارتی بەعسی سۆشیالیستیو بەرپرسیارە گەورەکان چوو بوونە پێش وازی کردنی کاك « صالح یوسفی » .

کاك « صالح یوسفی » لـەمحافزی یەتی هەولێر ، کۆبونەوەیەکی لەگەڵ جەنابی محافزی هەولێرو بەرپرسیارە گەورەکاندا کرد ، دەربارەی جێبەجێ کردنی کارو باری بەیاننامەکەی « ١١ »ی ئاذار گفتو گـۆی لەگەڵدا کردن .

جەنابی وەزیری دەولە بەرلەوەی سلیمانی بەجێ بهێلێت دیدەنی کارگەی چیمەنتـوی سەرچنـاری کردبوو ، وە « ٢٠٠ » دیناری خـەلاتی قوتابی یە هەژارەکانی محافەزی سلیمانی کردوە .

گەورەترین بۆدیجە لە مێژووی عێراقدا !

گـەورەترین بۆدیجـە « میزانی یە » لـە مێژووی عێراقدا ، کـە گەیشـتۆتە « ٧٥٣ » ملیـۆنو « ٣٢٣ » هەزارو « ٧٤٢ » دینار .

بۆدیجەی سالی « ١٩٧٠ » بلاو کرایەوە کە گەیشـتوتە « ٧٥٣ » ملیـۆنو « ٣٢٣ » هەزارو « ٧٤٢ » دینار کـە ئەمەش گەورەترین بۆدیجەیـە لە مێژووی عێراقدا .

بۆدیجەی دەزگـاو بەرژەوەندیکان

بەرژەوەندی پۆسـتە «٥٧١٥٤١٠» دینار بەرژەوەندی بەندەرەکـان « ١٠٠٤٣٠٠٠ » دینار شەریکەی گۆاستنەوەی دەریایی « ٣٦٤٦٠٥٠ » دینار بەرژەوەندی خەتی شەمەندەفەر « ١١٤٦١٦١٠ » دینـار بەرژەوەندی ڕێگای ئاسـمانی « ٤٩٧٥٥٠٠ » دینـار بەرژەوەندی کـارەبا « ١٤٦٧٠٢٢٩ » دینـار بـەرژەوەندی پالاوتنی نـەوت « ٢٢٩٩٦٠٢٠ » دینـار بەرژەوەندی ئاو « ٢٦٣٠٥٠٠ » دینار بەرژەوەندی گواستنەوە « ٣٣٠٣٥٥٠ » دینار دەزگای گشتی چاپەمەنیو ڕۆژنامەکان « ٦٫١٨٥٫٩٥٠ » دینار دەزگای ئێستگەو تەلەفزیۆن ١٤١٢٠٠٠ دینـار ئاژانسی دەنگوباس « ٧٨٨٧٥٠ » دینـار دیوانی گشتی بازرگانی « ٤١١٥٠٠ » دینار بەرژەوەندی فرۆشیاری « ٨٢١٥٧٦٩ » دینار زانستگای بەغا « ٦٢٨٦٦٠٠ » دینـار زانستگار موصلَ «١٤٧١٧٠٠» دینـار زانستگای بەصرە « ١١٠١٢٨٠ » دینار زانستگای سلیمانی « ٥٢٠٩٠٠ » دینـار لەگەڵ هەندی لـە دائیرەو بەرژەوەندیو دەزگای تردا کە بەگشـتی هەموی ئەگـاتە « ٧٥٣٫٣٢٣٫٧٤٢ » دینار .

* * *

ئەنجامی سەردانەکانی «عماش»

پاش نیوەڕۆی ڕۆژی «٨»ی مانگی ئایار کاك « صالح مهدی عماش » جێگری سەرەك کۆمار گەیشتەوە بەغدا ، دوای ئەو سەردانە کە لە کۆماری عەرەبی یەك گرتوو ، لیبیاو ، جزائری دابوو کـە ماوەی دە ڕۆژی خایاندبوو .

کاك « عمـاش » بلاوی کردەوە ، کە سلاوی سەرەك (جمـال عبدالناصرو هواری بومدین، معمر القذافی)ی بە بۆ سەرەك «احمد حسن البکر» .

وە وتی : گفتو گۆکـانی دەربارەی مەسەلە گرنگەکـانی نەتەوایەتیو ڕێك خسـتنی سیاسەتێکی نەوتێ بووە لـە نێوان عێراقو لیبیاو جزائردا .

هەروەها وتی : کە هێرشی بەردەوامی (سـەهیونیزم) بۆ سـەر نەتەوەی عەرەب پێشەکی باسەکانی بووە لەگەڵ سەرەك (جمـال عبدالناصرو هواری بومـدینو معمـر القذافی) دا .

وە وتی : عێراق هێزەکانی ناو بەرەی ڕۆژ هەلاتی زیادـ کردوە لە دوای چارەسەرکردنی مەسەلەی کورد لە عێراقدا .

جێگری سەرەك کۆمار ئەو پیلانانەی بۆ سەرك « جمـال عبدالناصرو هواری بومـدین ومعمر القذافی» ڕوون کردۆتەوە کە ئەمپریالیزمو کۆنەپەرستان خەریکی گێڕانین لە ناوچـەی رۆخی عەرەبیدا .

وە لەبارەی ڕێك خسـتنی سیاسەتێکی نەوتییەوە کـاك (صالح مهدی عماش) وتی : کە لەو بارەیەیەوە گفتو گۆی لەگەڵ بەرپرسیارە لیبیـاییو جەزائیریکاندا کردوە بۆ ڕێك خستنی بەرەیەکی نەوتی کـە (عێراقو جەزائیرو لیبیا) ی تیادا بەشداربێ ، بۆ بەربەرەـ کـانی ڕووتاندنەوەی نـەوتی ئیمپریالیزمی ئەمریکـاییو ئیستیعمار .

جێگری سەرەك کۆمـار بایەخی داوە بەو ڕاوەستانە شۆڕش گێڕانانەیەی کۆمـاری لیبیاو ئەو بەرهەمانەی دەست گەلی عەرەبی خستووە .

کاك « مهدی عمـاش » دلخۆشی خۆی دەربڕی دەربارەی پێشکەوتنی جزائیر لـەبارەی سیاسەتی نەوتدا کەتوانیوێتی دەست بگرێت بەسەر ناردنـە بازاری نەوتدا .

وە کاتی گەیشتنەوە کـاك « صالح مهدی عماش »و کاك « حردان عبدالغفار » جێگری سەرەك کۆمار و هەندێك لـە ئەندامانی ئەنجوومەنی سەرـ کردایـەتی شۆڕش وهەندێك لـەوەزیران چووبوون بۆپێش وازی کردنی .

● ●

بانگەوازی کۆمەڵی ئازادی ئێران

بۆ ئازادی خوازانی گێتی

(کۆمەڵی ئازادی) ئێران بانکە وازیی لە نەتەوە یـەك گرتۆکانو ئەو حکومەتانـەی ژێر سایەی ئەکات بۆ ڕزگاری « ٣٠ » ملیۆن ئێرانی کـە ڕژیمە پۆلیسێکەی « شـاه » بەبێ بەزییـانە ئـەیان پلیشێنێتەوە .

بانگەوازە ئەلێت : داوا لـە نەتەوە یەك گرتۆکانو ئەندامانی ئەکەین کە یارمەتی ڕزگـاری ئەو « ٣٠ » ملیۆن ئێرانی یـە بدەن لـە ڕژێمی شـایانە بۆ ئەوەی بتوانن بە بەختیـاری وەك مرۆڤ بژین .

لەگەڵ ئەوەی بـەناو ئێران ڕژێمێـکی یـە شـایانەیی دەستووری یە بەلام لەڕاستیدا دەوڵەتێکی پۆلیسی یە وە هەموو هێزی ولات بەدەستی پیاوانی ئەمنەوەیە کە بە « سا زمان » ناسراون ، داموو دەزگـای « سا زمان » لە سەر ئـەو ڕێگایە ئەڕوات کە جستابۆی دڕندە گرتبوی لە پێ شـیل کردنی میللەتی ئەلەمانیـادا لەکاتی حوکمرانی نازیەکاندا .

لەگەڵ ئەمانەشدا گشـتی یاسای ولات لەژێر دەسـتی پیاوانی « سازمان » دایەی کە هەر ئـەم دامودەزگایەشـە ئەندامانی ئەنجوومـەنی ئێران هـەڵ ئەبژێرێت . بۆ دامـەزراندنی ئێرانێکی باشـترو گەورەتر داوا ئەکەین :

١ ـ هەڵبژاردنێکی سـەرـ بەست بکرێت لەژێر چاودێریو سـەر پەرشتی نەتەوە یـەك گرتۆکاندا .

٢ ـ سەربەستی ڕۆژنامەـ کـانو دوور خسـتنەوەی پیاوەکانی « سازمان » لـە دائیرەکانی ڕۆژنامـەکـانداو سەربەستی یەکی تەواو بدرێت بە ڕۆژنامە نووسەکان کـە لەسزای دوایی نەترسێن .

٣ ـ لابردنی چاودێری کردنی پۆستەو ڕادیۆو تەلـەفزیۆن ، وە بەتایبەتی هەواڵ و دەنگو باس .

لە شەڕی جیهانی دووەمدا « ٦ » ملیۆن کەس مردن لەگەڵ ئەمانەشدا خەڵکێکی بێژمـارە تیاداچوون لـە پێنـاوی چاوچنۆکیو زۆرداریدا کـە ئەم دەرسە نابێ لە یاد بکەین بۆیە پێویستە خەباتێـکی وابکەین تاوەکو لە بنەڕەتەوە دنیا ڕزگاری بێت لە مەترسیو زۆرداری ، ئەو هێزەی کـە هەرگیز بۆتە هۆی تۆقاندنمان .

سەرۆکی
کۆمەڵی ئازادی ئێران
حسین حبیبی

حکومەتی تارانی گوناهبـار « ١٠٠ » کوردی کوشـتوەو (٥) هەزاری لێ گرتوون

ڕۆژنامەی کرستیان سانیس مونیتوری ئەمریکی نامـەی ئێرانی یەکی بلاو کردۆتەوە کە تیایا باسی ئەو سیاسـەتە فاشیزمی یە ئەکات کە حکومەتی شای بەکرێگیراو لە حـەقی ڕۆڵەکانی گەلانی ئێران بەکاری ئەهێنێ .

نامەکە دەری خستوە کـە لەشکری ئێرانو ژەندرمەکانی زیاتر لە سـەد لاوی کوردی کوشتوەو زۆربەیانی لەلایـەن دادگا سەربازی یەکانەوە کراون بە سێدارەداو زیاتر لە (٥) هەزار کوردیش تووشی ئازارو دوورخستنەوە وبەند کـردن بوون .. ئـەم سیاسـەتە ناڕەوایە گیانێکی شـۆڕش گێڕانەی لە لای گـەلی کوردی ناو ئێراندا خولقـاندووە دژی حوکمی شاهەنشای ئێرانی .

وە گەلی کورد لـە ئێراندا داوای مافە نەتەوەیی یەکـانی خۆی ئەکات بە تایبەتی پاش ئەوەی حکومەتی شۆڕش لـە عێراقدا تەواوی مافە نەتەوەیـ یەکانی دا بە کوردەکانی عێراق هەر وەکو لـە بەیاننامـە مێژوویی یەکـەی ١١ ی ئاذارا ئاشکرا کراوە .

●

وردە تانگەی

مینشك لە » سەر « دایە .

گیانە : بە « سـەرت » فەسەم .. نۆم خۆش ئەوێ ، چونە ڕنجێنتی .

نەء ! « سەر » تۆ بـەدرۆ ناخۆم . زیـانی ڕەنجکێشی تالو عەینەت بارە ، منیشـس حەر لەم زیانە ناکەم .

حۆتم خۆشی ئەوێ ـ گیانە ـ چونـە ڕەنجکێشی هوشیاری تێ ئەکۆشی بـۆ « سەربەستی » زیان . ئـەو ڕەنجکێشەم لە لا خۆشەویستە تێکۆشا نەکەی ئەباتە « سەر » لە « سەر » ئەم ڕێگایەدا ، فرە ڕەنج دراوەو ئارەق ڕێژراوە .

ئەوەی بۆی ئەڕۆین بابزانین : چی یە ؟ ماوەیەیی درێژ بـوو نەخۆشی « ڕشانەوە » قەلاچۆی خەڵکی ئەکرد بەندی مەترسـی ئەم نەخۆشی یە بووین ، تـا دەرمانی بۆدۆزرایەوە ئێسـتا ڕزگارمان بووە لەو مەترسی یە .

واتە : سەربەستین لـەم بارەیەوە . چۆن ڕزگارمان بوو بە دۆزینەوەی هۆیـەکانی ڕشانەوە . وە بە ناسـینی میکرۆبەکەی زاڵ بوویـن بەسەریا . کەشتیوان بـۆی ئەلوێ ، کەشتی یەکـەی بەهەرلایەکا ببا .. بە مەرجێك ؟ شارەزای دەلیاو ڕێکو کەرداوو ماشینەی کەشتی یەکەو چۆن کارئەکاو توانای تیژ ڕەوێتی ، بێ واتە : هەرچەندە لـەم بارەوە شارەزابێ ، زیاتـر زاڵ ئەبێ بەسەر دەلیاو مەترسی مردنا . ئەوەندەی سەربەستە کە لێی ئەزانێ . با کەسـێکی نەشارەزا بچێتە سـەر لێ خورین . بە ماوەیەکی کـەم ئەیبینین ، بەرەو مردنو خنکان ئەمانبا .

زاڵ بوون بەسەر «ڕشانەوە» و بەسەر « دەلیـا » دا ، سەربەستی یە . بەلام ئـەم سەربەستی یە لـە زانینی « پێویستەکانی » سروشتەوە هاتووە . هێزی کارەبـا ، ملیۆنەها سالە هەیە . بەلام تا یاساکانی کارەبامان نەزانی ، زاڵ نەبووین بەسەریا .

سـەربەستی زانینـی پێویستە .

لە کۆششدا بـۆ گۆڕینو پێشخستنی کۆمـەڵی مرۆڤایەتی ؟

ئەبێ لە یاسای جووڵانەوەو گۆڕانی کۆمەڵ بگەین . لەسەر هەمان تێبینیە ، کە زەویـی شۆرەکات چـاك ئەکەینەوەو ئاسن ئەکەین بە جۆرەهـا ماشین .. و دەرمان بۆ دەیەها نەخۆشیی پیس ئەدۆزینەوە .

گیانە : بەسەربەستی تۆم خۆش ئەوێ . ئەزانم بۆچیو بۆ ئـەم خۆشەویستی یە پێویستە . ئەوەی هەمبێ ... گیانی ژیان پەروەریمە .

لە خۆشەویستی ژیانا ، پڕ بەدڵ حەزئەکـەم ، مرۆڤ زاڵ بێت بەسەر هێـزی مردنو مەترسیدا . من ڕقم لە کەس نی یە .

« بە پێنووسێك »

کاری میللی بۆ هاوینە لەگەڵ کاك بارزانیدا هەوارەکانی کوردستان

لە دێی «جومان»ی ناحیەی « گەلالە »ی موحافەزەی هەولێر دەسکرا بە بنیاتنانی ئیستگەیەکی هێزی کارەبایی .

کاك « خالـد عبدالحلیم » موحافیزی هەولێر ئەمـەی بلاوکردەوو وتی : لە ماوەی « ٣ » مانگی داهاتوودا هێزی کارەبا دەگاتە هاوینەهـەواری حاجی عمران ، وە ناوچەکانی خەلیفانو گەلی عەلی بـەگو بیخالو سەری ڕەشو جوندیان .

وە زیاتر ووتی کـە موحافەزەکە بەم کارە میللی یانەی هێزەکانی چەکـدارو هێزی پولیسو ئـەمنو ڕێکخـراوە میللییەکانو هاوولاتیان پرۆژە گەورەکان ئەهیننە کایەوە .

وە کاك «خالد ڕوونی کردەوە کە سەربازەکـان لـە هەموو بسـتێکی ناوچەی ژووروودا ئیش دەکەن .

لـە سلاحەددین خەریـکی چاك کردنو پاراستنو ئامـادە کردنی ئوتێلو گازینۆو شانۆو جێگای مەلەی « پیرمام »ن ، لە هەمـان کاتیشدا خەریکی بنیاتنانی شـانۆو گازینۆی « سەری ڕەش »ن کـە بـە جوانترینو نایابترین جێگـای گەشتو زاری دا دەنرێت .

هەروەها ووتی کـە بـەم زووانـە دەس دەکرێت بـە بنیـاتنانی « ٣٠ » گازینۆی گەشتوزاریو لە شـەقلاوە ئوتێلی « خارزیزاد » تـەواو دەبێت لەگـەڵ سینەمایەکی میللیو کردنەوەی ڕێگایـەکی تازە لە شەقلاوەدا .

وە کاك خالید زیاتر ووتی کە ئیش بەردەوامە لە گـەلی عەلی بەگ بۆ کردنـەوەی ڕێگایەك لە چیای کۆرەکەوە بۆ گەیاندنی ڕەواندز بە هاوینەـ هەواری «بێخال» وە کردنەوەی حانووتو گازینۆو چێشتخانە لە دەوری تاڤگەکانی عەلی بەگ

ئۆپشەبەرەی هاوکاری

⊙ لە هەفتـەی ڕابوردووا دوو قوتابی لە دانشـگای کراکاس پایتـەختی فنزویلادا لەلایەن پۆلیسەوە کوژراون لەو بەیەکاهاتنەدا کە لە نێـوان خۆپیشاندەرانو پۆلیسدا بووە ئەو خۆپیشاندانە بەشێکە لەو بێزارییەی کۆمەلانی خەڵکی فنزویلا دەری ئەبڕن بەرامبەر ئەو جەنگە دەستدرێژییـەی ئەمریکا لە ناوچەی هینـدی چینیدا ئەیگێڕێت .

⊙ ڕۆژیشەممەی ڕابوردوو (١٥) هەزار دانیمارکی لـە کۆبنهاگندا لە بەردەم بالوێزـ خانـەی ئەمریکیـدا خۆپیشاندانیکیان ڕێکخسـت دژی دەستدرێژی ئەمریکا بۆ سـەر کەمبۆدیا .. ئـەم خۆپشاندانە یەکێتی قوتابیانو ڕێکخراوە چەپگەری یەکـانی لاوان پێکیان هێنـابوو .. ژمارەیەك لـە خۆپیشاندەرەکان بریندار بوون لەئەنجامی هێرش بردنی پولیسا بۆ سەریان .

⊙ ڕۆژی یەك شـەممەی ڕابوردوو بەبۆنەی هەفتـەی نووسەرانەوە لەچەند شارێکی ئەلمانیـای دیموکراتیدا کۆبونەوەو ئاهەنگ گێڕراوە . لـە کۆبونەوەیەکی شـاری بوتسدامدا سکرتێری یەکەمی

کومەڵەی کارگێڕانی ڕۆشنبیری لەباسی کارەساتی جـەنگی دووەمداو لەو شێت گیری یەی نازیەکـاندا کردیان بـە سووتاندنی کتێبو نووسراوی بەنرخدا ئەوەی ڕاگەیاند کـە لە مـاوەی (٢٥) سالی دوای ئەو جەنگەوە (١٠٨) هەزار ملیۆن کتێبی (١١٠) هەزار نووسەر لە ئەلمانیای دیموکراتیدا لە چاپ دراوە .

⊙ یەکێتی دیموکـراتی کرێکارە فەرەنسایی یەکان لـە بەیانیکیا داوای کـردوە دان بنرێت بە مافە ڕەواکانی گەلی فەلەستینیداو ئومێدی خـۆی دەربڕیوە بەوەی هاوکاری نیوان ئەمانو یەکێتی نیقابەکـانی کرێکارانی عەرەب پتەوتر بێ .

⊙ ئەو هەوالانەی لـە فەلەستینی داگیرکـراوەوە هاتوە وا ئەگەیێنێت کە ئـەو پارانەی دەزگای بەکار هێنانی کۆچ کـردوە جووە نوێکـان تەرخانی کردوە بۆ یاریدەدانی ئەو جووانە کۆچ ئەکـەن بۆ فەلەستینیداگیرکراو گەیشتۆتە « ٣٨٠ » ملیۆن دولار کـە ئەمەش یەکەم جارە لە مێژووی ئەم دەزگایەدا پارەیەکی وا بێ شومار بۆ ئەم مەبەستە تەرخان بکات .

⊙ شۆڕشگێڕە کەمبۆدیـ یەکان لە هەفتـەی ڕابوردووا چەند هێرشـێکی گەورەیان کردۆتە سەر نێروەکـانی ئـەمریکاو سـایگۆنو دوو فرۆکەی ئەمریکایان خستوتـە خوارەوە . وە لە ناوچـەی « بونتین » دا کە (٥) میل لە سنووری لاووسەوە دوورە (٢١) سـەربازی ئەمریکیو سایگونی یان بریندار کردوە ، وە لە هەرێمی « رابان کابرا » لە ژووروی کەمبۆدیادا (٥) سـەربازی ئەمریکـاییان کوشتوەو (١٤) ی تریشیان بریندار کردوە .

⊙

هونەر و ژیان

ووتەی هونەر

چرپەیەكی خۆشەویستی

ووتوومانەو بەردەومیش ئەیلێینەوە ، بێنكۆڵی كردن لە پێشنیارو تێبینیو سەرنج راكێشانو ڕەخنەی ئاڕاستەكراو ، كە هونەرمەندی ڕاستەقینە ئەبێ لە ئاستی مەسئولیاتی سەرشانی بێت ونوێنەری دەمڕاستی پەیامە پیرۆزەكەی بێتو چۆكدانەداو سلێ نەبێتەوەو هەناسەو بینی درێژە پێبدات ، ئەو بارو زەرفو وەزعە سەختەی كە تێیدا ئەژی و لە چەرخەی نەخولێتەوە ئەبێ تەختەكاتو گیروكۆسپەكانی ووردو خاشكات ، بەبێی نەخشەیەكی خۆییو مەوزوعی تاوەكو بتوانێت حەقیقەتی بوونو وجودی بسەپێنیو خۆی بەسەر واقیعی ناڵەبارا فەرزبكات ، ئەبێ دەرك بەدەورو پشتو خرو مێژوو قۆناغەكەی بكاتو بەو وردی لێی تێبكات ، لە كاتێكی وادا كە مەسەلەی تێگەیشتن (لە مێوژە ڕەشكە خۆشترە) ! ئەو هونەرمەندەی كە (ئەسپێ لە باخەڵییایەو سەوزەڵە گیانم ئەڵێ) وەك كەفەژیلەو بڵقی سەرئاوە ، ئەكفێ و بەخێرایی روو ئەچێتەوە . چەكی هەرەزلی ئەمڕۆی هونەرمەند هۆشو بیرو تێگەیشتنو چاوقایمیەتی . ئەوانەی كە (ئاشیان كرمەی دێو ئاردیان دیارنییە) لەوانە ئەكەن كە بەدەستیخۆیان ئاگر لە پووشو پەڵاشیان بەرئەدەنو لە پاشا بە پەشیمانی دەستە ئەژنۆو كەفزەنان بۆی دائەنیشنو بەشانو باهۆی بەهرەو توانای لەدەسچوویان هەڵئەدەن ، وە سەدو یەك توانجو تەشەر سەرزەنشت بەڵكو تفیش – لە كۆمەڵی دواكەوتوو ئەكەن ! لە تاوێكا كە خۆیان هەزارو یەك لەككەو عەیبو كەمو كورتییان هەیەو دەروازەی خەراریان لەبەر چاوەرا ووتوومانەو ئەڵێین (شت لە نەبووەوە دورست نابێ) كە تۆ خۆت هیچ نەبی ، غەیری (هیچ) هیچت بۆ نامێنێتەوە . ئەو هونەرمەندانە كە چەڵوملی ئەكەن ولەسەر حیسابی هونەرمەندی بێدەنگی ڕاستەقینە وهەڵكەوتوو ئەژین ، بە هیچ چەشنێ ناتوانن لەدنیای جوانكاریو بلیمەتیو بەهرەمەندی دا نەمریان مسۆگەر بكەن ! ئەبێ پیاو یا كاڵەك خۆر بێت یا بێستان ڕن !.

ووتومانە : (ئەگەر گۆشت گرانە ، نەخواردنی هەرزانە) هەر كەس بە پێو شوێنو پلەی بەهرەو ئەلهای ناخەوەی نەپێورێ ، هیچ شتێك بێ بەهرەو شارەزایی ودەسبرۆیی بە ئامانج ناگات ودڵنیا نابێتو نەمرینی وەرناگرێت . چاخی ئەمرۆمان وەفاو بەقای بۆ كەس نیە ، بەزەیی بە كەسا نایێتەوە . چاخ چاخی زانست وچاوقایمیو سەربەرزییە ، گرەو بردنەوەیە ، ئەوەی لە ئەنجاما ڕاستە باپێش كەوێ دەنا ئەوەی لەسەر خەیاڵی خەراباتان ورێنە ئەكات ئەهریمەنی دوارۆژی ڕەش چاوەنۆریەتی . خۆ فەرمودەی پیاوماقولانیشە كە ئەڵێ : (مێژوو بە سەبرە بەڵام بە زەبرە ، بەرداشەكەی زۆر بە شێنەیی شت ئەهارێ هارینێكی ووردو نەرم !)

م. زامدار

لەگەڵ تیپی سۆلاڤ لە شاری: ژیكارەشوا

لەم دواییەدا كۆبونەوەیەكی كوردانە پێك هێنرا لە نێوان – هاوكاری – وهونەرمەندانی تیپی سولاڤی شاری كەردووكی ئازیز . ئەم چەند پرسیارو وەڵامانە دەسكەوتی كۆبونەوەكە بوو :

پرسیار : ئایا ئەتوانین كورتەیەك لە مێژوی تیپی سولاڤی هونەری چونیەتی دامەزراندنو ئەو بەرهەمانەی كە تا ئیستا پێشكەشی كردوە ، بۆ خوێندەوارانی – هاوكاری – روون بكەنەوە ؟

وەڵام : ئەم تیپەو نەخشەی دامەزرندنیی ئەگەڕێتەوە بۆ ١٠ – ١٢ ساڵی بەر لە ئەمرۆ ، یانی لە ساڵەكانی ٥٩ – ٦٠ دا دەست كرا بەدەرهێنانی ئەم پرۆژەیە بۆ دنیای هونەری كوردی ، بەڵام هەندێ كۆسپو تەگەرەو گیروگرفت هاتە ڕێگای وبوە هۆی دواكەوتنی پرۆژەكە ولە ئەنجاما تێكچوونی بەر لەچاوكردنەوەو هەناسەدانی ، لەم هۆیانەش نەبوونی جێگاو ئالەتی مۆسیقی تەواوو یارمەتی وداراو وە بەربەرەكانی كردنی لەلایەن هەندێ دەستەو ناقمو رقەبەرەوە ، تاوای لێهات بەرەبەرە دەستەی دامەزرێنەر كە ئەم هونەرمەندانە پێك هاتبوو (قادر مردان ، شوكت رشید ، صلاح عباس ، صلاح سراج ، عبدالاله محی الدین ، نجم الدین روءوف) پەرتیان تێ كەوێ وداخیدڵ نوت بدەنەوە و خۆشەخەویان پەرەوازەی پێبكرێت . بەڵام سووربوونی هەندێكیان لەسەر ئەم حوستە پرۆزە وئەم ئامانجە هونەرییە بەرزە ، وای لە پرۆژەكە كرد زیاتر كەڵاڵە بێت وپێبگا وچاوفایماە رێگای پڕ دركودال تەخت كات وزۆرەها گیروگرفت چار بكات . ئەوەبوو تا لە سەرەتای پایزی ساڵی ١٩٦٩ داوبە سەرپەرشتی كاك شوكت رشیدەوە دوبارە ئەم پرۆژەیە بێتەوەكایەوە ، ئەویش بە كردنەوەی (یانەی سولاڤ) كە تیپ وهونەمەندە كوردەكانی گرتە هەمێزی ودەروازەی بۆ كردنەوەوە ودوبارە خوێنی گەرم كەوتە جمینو بەتەوژم مەناو دەمارو دڵی هونەرمەندان بۆ وەدی هێنانی ئامانجەكانی پەیامی هونەری كوردی . ئەم تیپە لە گەڵ ئەم ماوە كورتەیشدا توانیویەتی تا ئیستا جۆرەها چستوچالاكی وهەول وتەقەلای هونەری بدات چ لە كەركووك وچ لەدەرەوەی دا وەك : بەشداری كردن لە ئاهەنگەكانی جەژنی كرێكارانو ئاهەنگییانەی سلێمانی و وئاهەنگی نەوروزی پار هەروا نەورۆزی ئەمساڵ كە لە (سەفین وكوندی حەسار) دا كرا . جگە لە زەماوەندەكانی یانەی فەرمانبەرو نەقابەكان .

پرسیار : جوولانەوەی كوردی لە كەركوك دا لە چ پارێكدایە وهۆی پێشكەوتنی چۆن دەس نیشان ئەكرێ ؟

وەڵام : جوولانەوەی هونەری كوردی لەم شارەدا یەكسەر بەزروفی تایبەتی كەركووكەوە بەستراو بەڵام هەر چونێك‌بێت توانیویەتی – تارادەیەك – هەندێك لە ئامانجەكانی یەیامەكەی بكەیەنێتە جێ . بەڵێ ئێمە زۆر بەربەرەكانێو زۆرانبازیمان لە گەڵا كرا وئەكرێ ، بەڵام ئەم وەزعە زیاتر پاڵمان پێوە ئەنێ بۆ تێكۆشان وكوڵنەدانی بێ ووچان ، بۆ بەرز كردنەوەی دەنگی هونەری كوردی لەم شارەدا ، خۆ ئەگەر بێتو پەنجەی گوناەبۆ یەكێك راكێشین ئەوا یەكسەر بۆ نەلەفزیۆنەكەی ئاراستە ئەكەین كە بەجارێ هونەری میللەتێكی خستۆتە پشت گوێ وجاروبار لە خێرخوایی خۆیەوە – زەحمەت ئەكێشی – وكەمە دەرفەتێكمان پێ ئەدات .

پرسیار : تا چ رادەیەك تیپەكەتان سوود لە هونەری میللی فۆلكلۆری وەرئەگرێت بۆ پێش‌خستنو پەرەسەندنی ئاوازی تازەی خۆماڵی كوردی؟

وەڵام : بەر گشت شتێك ئەبێ ئەو ئاوازە میللییانەی كەدەسكاری ئەكرێن نیشانە ومۆركێكی – طابع – كوردی تایبەتییان هەبێت . وە لە قاڵبێكی نوێدا پەرەی پێ بدرێت ، ئەمیش بەدابەش كردنێكی – توزیع – تازەو هارمۆنیەكی تازەتر هەر لەسەر ئەم بناغەیەش تیپەكەمان توانیویەتی تا ئێستا چەند شتێك لەم بابەتەوە بخاتە بەردەست وچاوی‌هونەرمەندانی كورد ، بۆ نموونە :

(ئەی مینا خانم مینا – خەنەبەندان – شیرنێ خانم – كوێستانان خاڵ‌خاڵ – نووری ڕوخسار – باوانەكەی باوم – ئامینی نازەنینێ – مەلەنگێنە) هەروا لەتەك پارچە مۆسیقایەكی فولكلۆری خۆماڵی كە لە ژێر ناوی (گەڵاڵەو بڕواو سامان)دایە .

پرسیار : ئایا پەیوەندیتان لەگەڵ تیپە هونەریەكانی تری شارەكانی كوردستان دا هەیە، چۆن ولەبەرچی ؟

وەڵام : بەڵێ ئەم پەیوەندیەمان هەیە ، ئەمەش لەبەر یەك مەبەستیو وهاوئەنجامیی هەموو لایەكمانە ، بۆیە پەیوەندی پتەومان لەگەڵ تیپەكاندا پەیدا كردوە ، بۆ بەڵگەش‌لەگەڵ‌تیپی – موسیقای سلێمانی – تیپی هونەری هەولێر – وكۆمەڵەی هونەرو وێژەی كوردی وتیپی هونەری لە كۆیە . جۆرەها هاوكاریو یارمەتیشمان داوەتە ئەم تیپانە ، بەتایبەتی تیپی هونەرو وێژە .

پرسیار : ئایا ئەتوانن ناوی ئەو هونەرمەندانەی سەر بەم تیپە بخەنە بەر چاو خوێندەواران ؟

وەڵام : تیپەكەمان ودەستەی دامەزرێنەرو هونەرمەندانی بەم چەشنەی خوارەوەیە :

١ – شوكت رشید – كلارنێت –
٢ – عبدالاله محی الدین – كەمانجە –
٣ – قادر مردان – كەمانجە –
٤ – نجم الدین روءوف – كەمانجە –
٥ – محسن محمد أمین – سەكسیفۆن –
٦ – فوزی نوری – ترامپێت –
٧ – محمد رضا – كەمانجە –
٨ – حسام عبدالكریم – جونبش وعود –
٩ موفق جبار – گیتار –
١٠ – نجم الدین علي – ایقاع – .

••

پەیكەرێكی سۆمەری – نیوەی یەكەمی سێ هەزار ساڵەی پێش میلادی – مۆزەخانەی عیراقی –

تۆمار

پرژن بە دیزەوە
كەروەكچ بە گۆزەوە
عەلیاغا لە دارم دا
دەم لە خاڵ ناگوێزمەوە
هاتووم لەلای ئەم ژێرە
باڵات شەتڵە شلێرە
هەتیوێكم بێ دایكو باوك
چی تۆ بۆ من خێرە
هاتووم لەلای سندوسی
بەكراسی چیت عروسی
پڕ بەدڵ جەزم لێكرد
چی بكەم خودا نەینووسی
هاتووم لەلای ئەو خوارە
بۆت دێنم جووتێ گوارە
ئێواران بیكەرە گوێت
هارەی دێ وەك تەیارە
(نوری حەیران)

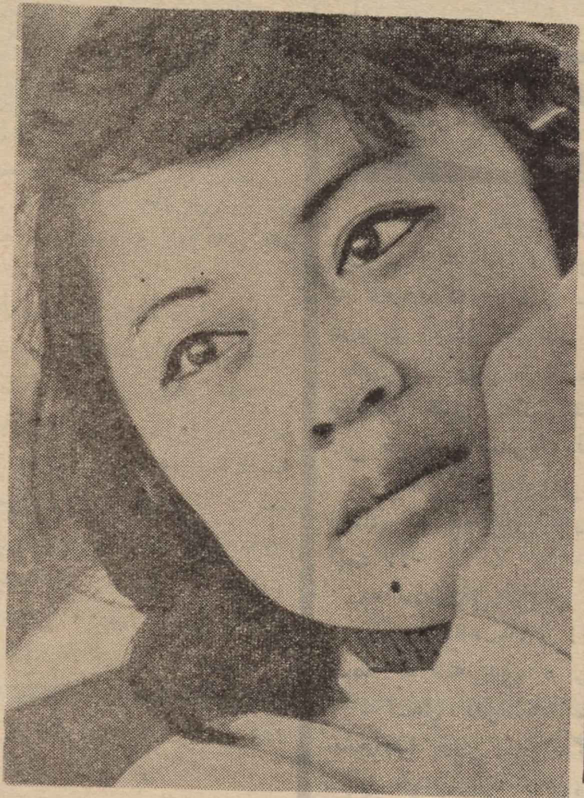

نەوایەكی زیندوو

تیپێكی باڵێت لە نیویۆركدا

دەنگی هونەر

بەم زوانە هونەرمەندانی كورد كاك علی جولا لەگەڵ كاك عطا قزاز پێشانگای هونەری خۆیان ئەكەنەوە لەشاری سولەیمانی كە بۆ ئەم مەبەستەش « كۆمەڵی هونەر وێژەی كوردی » دەستی یارمەتی بۆ درێژكردوون پێشانگاكە برێتی ئەبێت لە چەن تابلۆیەكی كۆمەلایەتیو سروشتی كوردستانمان .

كۆمەڵی هونەروێژەی كوردی لە سلیمانی لەم هەفتەیەی رابوردودا سەرێكی دا لە هەڵبجە وئاهەنگێكی گەرمی گێرا لە شوێنی دیاری كراو وەبەوشەوە زۆربەی‌دانیشتوانی هەڵبجە ئامادەی ئەو ئاهەنگە بوون وە چیرۆكی سەرشانۆ « ئۆتۆمۆبیلچی » نوسینی كاك « ئەمینی میرزا كەریم » پێش كەش كرا وەزۆریان بەدڵ‌بوو . ئاهەنگەكە تا نزیك نیوەشەوی خایاند .

كۆمەڵی هونەرووێژەی كورد لقی بەغدا داواكاریتان لێ ئەكات كە بێنە ڕیزەكانیەوە بۆ خزمەتكردنی هونەروێژی كوردی وەئامادەیە بۆ یارمەتی هەموو هونەرمەندێكو بۆ‌ئێژێ بۆ دەستی یارمەتی لە كاتێكا كە بیەوێ پێشانگای هونەری بكاتەوەیان كتێبێك چاپ بكات یان چیرۆكێكی سەرشانۆ تۆمار بكات .

چاوە نۆربن
گزنگی ئازار
چەپكە هەڵبەستێكی – كاك – مستەفا پەژار – ٥

ئەدەب و هونەر

لە شیعرەکانی مەولەوی

نووسینی : ئاوارە

ئەو شیعرانەی مەولەوی کە بلاوکراونەتەوە، وە بە تایبەتی ماموستا (مەلا عبدالکریم) کـە زوربەی لە بەرگێکا چاپ کردووە ، (پیرەمێردی) خوالیخوش‌بوو ، ئەویش بە شێوەی سـورانی هەندێکی لێ بلاوکردەوە .. بەلام هێشتا شیعرو نووسینی تری ، بە دەست نووس ، وە یا بـە دەماودەمی ماوەتەوە ، وەکو ، (ئـەم شیعرەی) کە بە ڕێکەوت لە مروڤێکی نەخوێندەوارم بیسـت ، وە ناوەزوکی چاپکراوەکاینم پشکنی تیایانا نەبوو وە لێرە بە ماناو هوی ووتنی ئـەم شـیعرە بلاوئەکەمەوە ..!

« ئەلێن لە گەرمیان ، دەوری - کولەجو - چەند ئەسپ سوارێك تەرمێکیان پێ ئەبێو بەرەو گورستانی ئەبەن ، کوایە مردووەکە ، لاوێـکی تەمەن کورت ئەبێ - لەو کاتەدا - هەرگیز نوێژی نەکردووە ، ڕوژووی نەگرتووە .. ! تووشـی (مەولەوی) ئەبن نایناسن ، بـە مێزەرو ریشـە سپی‌یەکەی بویان دەرئەکەوێ کە پیاوێکی ئاینی‌یە، داوای لێ ئەکەن بکەوێتە تەکیان تا ئەو گورستانە بەلکو تەلقینی مردووەکە بدا چونـکە کەسیان (تەلقین) نازانن .. ئەویش دوویان ئەکـەوێ ، وە بە ڕێگاوە مێژووی (تاعەت) نەکردنـی لاوەکەی تێ ئەگەیەنن ، ئەویش بەم چەند دێرە شیعرە ، مردووەکە تەلقین ئەدا .. !

یەکێ لە یاران بە زامی نوێوە
سەر نیا وەخاك ئاسانەی توّوە .. (١)
ڕوونیا وەڕووی حەرەم سەرای تو
عالەم موحتاجی سفرەو خوانی تو .. (٢)
یا خلیل ئامان خلیل سەد ئامان
نەواچی مهمان بێ توێشوو ئامان .. (٣)
کەی بووە عادەت توێشوە وەردەن
توێشوش وەسەرای کەریمان وەردەن ..(٤)

واتای :

١ - یەکێ بەزامی نوێوە سەری ناوەتـە خاك حوزوری تووە - مەبەستی خوایە - .

٢ - ملی ناوە بو حەرەم سەرای تـو ، وە عالەمیش ئاتاجی سفرەو خوانی تویە .

٣ - خوایە ئامان سەد ئامان ، نەڵێی میوان بەبێ توێشو هاتووە .. !

٤ - کەی بووە بە عادەت میوان توێشـو بێنێو لە دیوانی تو لە سەر سفرەو خوانی تـو لە توێشووی خوی نان بخوا .. !

ئەلێن (شەوێ مردووەکە ئەچێتـە خـەوی یەکێ لە خزمانی یەخەی ئەگرێو ئەلێ - بگەنە ئەو ریش سپی‌یە ، خوا عەفووی کردووم - !

بۆ دەستەکانی گۆران

هوگر گوران

بەپێویستم زانی هەندێـك لەو نووسـەرو هونەرمەندو برایانەی کە دلسوزی پایـان پێوە ئەنێت بو ئەوەی حزمەتی شیعرو ئەدەبی کوردی بـکەن وە بەتایبـەتی شـیعرو نووسینەکانی - گوران - ی نەمر ، وە زور خویان لەگـەل خـەریك کردووە بەیانـەوی بەرهەمو ژیانی ئەم شاعـیرە بەنرخەمان بخەنە پێش چاوی خوێندەواران کە ئەمە هەمووی نیشانەی چالاکیو ئەقەلـلای بێوچانە کە دراوە لە پێنـاوی بەرزیو پێشکەوتنو زانیـاری میللەتدا . بەلام بەداخـەوە هەندێك لەوانە پڕ لەکـەنو ئیشەکە بەکالیو کرچـی ئەکەنو پڕ ئەبێت لە هەلـەی پچووكو گەورە هەروەکـو چون ماموستا - مەسعودی - بەرێز دەربارەی ئەو شتانـە لە ژیانو شیعری - نالـی خوشەویستمانا درکانـدی . منیش ئەمـەوێ بە کورتی چەشنێك لەو بابەتـە ڕوون بکەمەوە دەربارەی گـورانو شیعرە نووسینەکانی .. ئەمە چەند نموونەیەکـی کەمـە لەو شتانە :

١ - گولی خوێناوی .. لەم دوواییەدا لـە لایەن برای بەرێز عمر دزەیی‌یەوە کـراوە بە گورانیو بو نموونە ئـەم چەوتیانەی تیایە :

پایزە گەلای دار ڕژان
گـول کوانێ گـول لێـوی
بەبزە نەپشکووتە

ڕاستی‌یەکەی :

پایزە گەلای دار ڕژاوە باغ ڕووتە
گـول کوانێ گـول لێـوی
بەبزە نەپشکووتە

هەروەها ئـەم گورانی‌یـە ئەگەر وەکو ئاوازە ئەسلیەکەی خوی بوترایە بەبێ « تفنن » کردن لە ئەدای گورانیەکـەدا باشتر ئەبوو لەو « فەرەنسی » کاریە .

٢ - ووتارێکی دەفتـەری کوردەواری هەیە ژمارە - ٢ - دەربـارەی نووسـراوێـکی - گوران بو - پیرەمێرد - ئەم نووسراوە بەتەئریخی ١٩٣٢ نیە بەلکو « ١٩٢٢ » ـە ، چونکە ڕوژنامەی ئەو سالانا هێشـتا هەر ماون .

٣ - هەروەها ماموسـتا علاءالدین سـجادی ، وە من خومدیومە زور جار شیعرەکانی « گوران » لە کتێبەکانیا بلاو ئەکاتەوەو هەندێك جار سەرنجم داوە کە ئەو شیعرانە هەلـەی زور تیایە چی - مەتبەعی - وە چی هەلەی‌تر ، ئەمە بێجگـە لەوەی لە لێکولینەوەکانیـا ماموسـتای بەرێز هەرچەندە ستایشی - گوران - ئەکات ، بەلام بەراووردی شیعرەکانی لەگـەل شیعری (هەللەق مەللەقدا) مەسەلا بو ئەوەی ئیسپاتی بکات کە شیعرەکانی گوران بـەرزترو باشـترە . تکایشم ئەوەیە بو هەموو ئەو نووسەرە بەرێزانەو دلسوزانی تری شیعرو ئـەدەبی کوردی کە پێش‌ئەوەی بێنـە کوڕەوە کەرەسـەو دەزگاکانی خویان ئامادەبکـەن ، وە ئەگـەر کەرەسەیان نەبوو بگەڕێن بە دوایدا و ئەقەللای بو بدەنو ماندوو ببن ، ئەگەر هـەر دەستیش نەکەوت ئەوا ڕێگـا بەرەللابکەن بو کەسـانی‌ترو خویان بچن بەلای ئیشـێکی ترەوە کە لێی‌بزانن وە لەگەل بەهرەی تەواویانا ڕێك‌بکەوێت!

نامەیەک و لۆزراوەیەک

بۆ بەڕێوەبەرانی ڕۆژنامەی هاوکاری :

پاش سلاوێـکی گەرم :

ئەمەوێ بزانم بوچی ئـەو کاغەزەی بوتاندێ ،هەر لـە دەرکاوە لە زەرفەکـەی دەرئەکەنو فرێی ئەدەنـە تەنەکەی زبلەوە وزەرفـە بەتالەکە هەر بو ناو لەسـەر مێزەکە دائەنێن .

من لە تەمەنی شانـزە سالیدام ئەتوانم لە ئێستـەدا هەر ئەو بەرهەمـە پێشکەش‌بکەم . ئـەو هەلبەستانەی پێتان گـەیون ، لە پانزە سالیدا نووسیومن . بەلام کە میشکە گەییـوە دنیا دیدەکان لە هەلبەسـتی ئێمەی ساوا تێ‌نەگەن ، من بلێمچی ؟ هیوام وایە مێشکی « ئەلەکترونی‌ی » بەکـار بێنن بو ئەو هەلبەستانـەی بلاوی ئەکـەنەوە . مێشـکی کالێش بەکار بێنن بـو ئەوانەی بلاوی ناکـەوە ، چونکە مێشکی دلی ساوا‌ن بە « ئەلەکترون » باشترە .

نازانم ئایا ڕاستە لـە ئەو نامەیەی حاوەن خـوی لە کەلیا ئەبێ بلاوی ئەبەوە،

من وا عەبەسی پێنج‌هەم ئەنێرم . دیارە وەك ئەوانـی تر هەر ئاتوانم لەکەلیا بێمە حزمەتتان . بەلام هێشـتا هەر هیوای ئەوەم هـەیە لـە یەکسەر ڕوو ئەکاتە تەنەکەی زبلەکە . هیوادارم بکەوێتـە بەر دەستی ئەلێـکی ئەلەکترونی .

دلسوزتان
شێرکو چەمچەمالی
١٩٧٠-٣-٧

●**هاوکاری ..**

بوسەیر ، ئەگەر چـی نامـەو شیعرەکەی شێرکوی لاو نەکەوتە بەر دەسـتی مێشکێـی ئەلەکترونی ، بەلام کەوتە بەر دەستی مێشکێـکی یاخی . مێشکە یاخی‌کەشـ بریاری بلاوکردنەوەی نامەکەو شیعرە لاوەکەی‌دا .

- شێرکو چەمچە مالـی -

ئەم پایزە ..
دارتویەك پیر ،
لە سێبەریابوو چەن نەمامی
ژێر .
لەسەر ئەو گردە بەرزە
ڕەشەبا ئەی شەکان
ئەویش گەلای ئەوەران
ئەو گەلا سیسو زەردانە
ئەو هیوا پرر لە دەردانە
هازەی چەمیان بێدەنـگ
ئەکـرد
خوشی‌یان ئەبرد .
لەو پوپی بەیەن ئەشک
سەری دائەنوان بو زەمین
ئەی ووت ..
ئەم حاکی کوردستانە
مەکەن بە خوراکی بێگانە
منیش زانیم ئەو دارە
ئەو عەمباری هەژارە
کەخوی ئەوەرینێ
کە گەلا زەردەکانی خـوی
ئەدوررێنـێ
دلنیایە ..
کەپاش خوشی شیوەنە !
کە پاش هاوین پاییزە !
خوی ئەوەرینێ ..
بو ئەوەی نوێم ئەیەرینێ
گەلای پاتی ئەمینێ ،
کە بەفرو سەهول بێ‌رزینێ
خوی بگرێ لەسەری .
ئەو کە گەلانی مەیی
هەموو لێی دینە کەیی
بە بێداد ، بێ بەزەیی
ئەیسێوێنن بەروویی
بەلام بەهار دێتە یادی
ڕوژێ دێ کەوابێ
ئەو دارە لە بەهارا
پرر گەلابێ .
ڕوژێ دێ ..
ڕەشەبا ئەبێ بە شەمال
هازە ئەبێ بەدەنگی شمشال
ڕوژێ دێ ..
زوقم ئەبێ بەمەلی سەر لقو پوی
ئەو ساش تو ،
خوشی‌ی لە سێبەریا ئەخوی
منالەکە لە وەرامیا ووتی :

نامەی خوێندەواران

◉ س.ع. شـادمان - سلیمانی
ڕووف بێ‌گەرد - سلیمانی
باوکی خەبات
حسن نامق جاف
حسن فرج مولود - بەغدا .

براکانم : (نەوروزی ٩٧٠) تێپەرری دیارە ئێمەو ئێوەش چاوەرروانی (نەوروزی ٩٧١) ئەبێ‌بکەین .

◉ غـازی هـەورامی - هەلەبجە

براله : ئێمە هاندانی‌شاعیرو نووسەرە تازە پێ‌گەییشتووەکان فەراموش ناکەین . بەلام خو ئەبێ ئەوانە نیشانەو سەرەتای بەهرەیەك نیشان بدەن .

◉ کاکی تەلا - سلیمانی

چاوەکەم ... لاسایی خیام مەکەرەوە ... پێی ناخوشە!

◉ عمر محمـد قادر - کەرکووك
توفیق ابراهیم - سلیمانی

برا : سەغلەت مەبن ... هێشـتا ماوتانە ... زیاتر خوتان ماندوو بکەنو ساردیش مەبنەوە . ڕێگاکە کەمێـك دوورو سەختە .

◉ سێ‌قولی (عثمـان شوکتو علی) :

برا : تەنهـا یەکێکتـان بهاتایەتە بەر مەیدان بو ئێمە بەس بوو . چونکە هەرسێکتان یەکێـکن . یاخوا هـەر خوش‌بن .

◉ هـەندرین چـالاك - سلیمانی

کاکە : ئەوەی ناردووتـە چەبابـەتـە نووسینیکە ؟... ئەوی ڕاستی‌بێ ئێمە بومـان ڕوونـەبووەوە . چاوەرروانی نووسینی باشترین .

◉ اسماعیل حسـن ڕوژ بەیانی - کەرکووك

گیانەکەم : جەژنی ئەیاری (٩٧١) ت پیروزبێ !... ببوورە .

بەچرپە

مامە خەمە لە دەرەوەی شار خوت لەم شارە قورتارکە .. ئارامی نەگـرت . زویربوونی لە مەردمەکە تەنهـا سێ ڕوژ درێژەی کێشا . لەو ماوەیەدا بەردەوام خوی ئـەخواردەوەو مێشکی خوی ئەکروشت . لە دلی خویا بە سەرێك ئەی‌وت :

- ئاخو بە نەبوونی من شار ئێستا لە چە پاشاگەردانیەکدا بێت ؟!.

بە سەرێکی تریش ئەی‌وت:

- بە جەهـەنەم !... من چیمە بە سەریەوە .

لەگـەل ئەوەشدا ، لـە ئەنجامدا خوی پێ‌رانەگیراو لە سەر خواسـتی ئەهوورەمەزدە ڕووی‌کردەوە ناو شار .

بەلام هەر هێندەی پێی نایە ناو شارەوە ، تێ‌گەییشت شار خروشاوەو خراپ خروشاوە . لەلاوە منالێکی بەگیرهێنـاو لێی پرسی :

- ئەری کوررە شیرینەکـەم ئەوە چی ڕووی داوە ؟ منالەکە لە وەرامیا وتی :

- مامە گیـان .. تا زوە ئەم شارە سێ ڕوژە بـەر لەعنەتی خوا کەوتوە ! .

مامە خەمە بە پەروشـەوە پرسی :

- کورپەکەم ... بوچی ؟!

منالەکە وتی :

- چونکە سێ ڕوژ لەمەوبەر ئافرەتێکی نەفام ، مامە خەمـە ناوێکی داوەتە بەر پانی بـەرز کـە خەلکی شارەکە بـە ڕابەرێکی دلسـوزی ئەهوورەمەزدەیان ناسیوە .

مامە خەمە لە ئاستی ئـەم وەرامەدا تا چەن سـاتێك حەپەسا . دواجار هەسـتێکی سەربەرزیو شانازی ڕای مالی ئەوسا بەرەو ناو جەرگەی شار هەلەتی‌بردو کەوتەهاوارکردن:

- خەلکینە ... ئـەی دلسوزەکانم .. من مامـە خەمـەم .. وا هاتوومەتەوە ناوتان .. بە هەلە چووبووم کە لێتان زویر بووم .. تکایە بم‌خشن .. من بوومـە هوی ئەو ئەرکو ئازارە بوتان !.

لە سەرەتادا مەردمەکـە بو ئەم بانگەوازەی ئەچەمانەوە . کولانێـکو دوانو شەقامێـکو دوانی بڕیو خـەلکەکـە کررنووشیان لـە ئاستیا ئەبرد !.

بـەلام زوری پێ نەچوو ، دانیشتوانی شارەکە بە چارەی نەگریسی مامە خەمە ڕاهاتنەوە! لە پێش چاویاندا بووەوە بـە کابرا بەسـزمانە خلەفاوە وررێنـەکەرەکـەی ڕوژانی دێرین .

ئەوسا هەر ئەو مەردمـەی لەپێناوی مامە خەمەدا شاریان خروشاندبوو ، بێ‌شەرمو شو هەلمەتیان بردە سەریو کەوتنە بیرازکردنی . زوربەی هـەرە زوریشیان هاواریان ئەکرد :

- ئەگـەر مامە خەمە ناو شاری جێ نەهێشتایە ، ئێمـە ئـەم ئاژاوەیەمـان تێ نەئەکەوت !!... خەتای ئـەو بوو ... ئەم ئاژاوەیە لـە چاوی ئەو ئەناسرێت !!.

مەزدک

کێ لەسەر هەقە ؟!

حسین عارف

- کامتان لە سەر هەقە ؟!.

یەکەمیان بـە دەنگی بـەرز وتی :

- من !.

دووهەمیان بە دەنگی بەرزتر وتی :

- من !.

یەکەم بە پەلە هاواری کرد:

- قوربان درو ئەکا !

دووهەم بە پەلە تر هاواری کرد :

- قوربان ئەو درو ئەکا !

دادیار ڕووی کردە یەکەمیان و پرسی :

- بوچی تو ؟!.

یەکـەم لـە وەرامدا وەك چیکەنە دایە دەمیو وتی :

- من چاکەم لەگەلا کرد .. من یارمەتیم داو لە چورتمێکی گەورە ڕزگارم کـرد . خویو مالو منالی خەریك بوون لـە برسـا ئەمردن !. من بـە فریایان کـەوتمو وازم لـە بەشێك لە سوودو بەرژەوەندی تایبەتی خوم هێنا بو یارمەتی ئەو . کەچی لە ئاستی ئـەو چاکەیەمدا ، لێم بوە مـاری حەوت سەرو کەوتە پێوە دانم . من بە ناوی هەق پەرستی‌یەوە، داوا لە دادگـای بەرێزتان ئەکەم کـە هەق بەرێتـەوە جێگەی خویو ناهەق سەرەو نگووم کات . ئـەم کابرایـە ئەژدەهایەکـە بو خوی .. دەرهـەق بە سەرراستـیو پیـاوەتیو خێـرخواهی ، دوژمنێکی هەرە گـەورەی مروڤو جانەوەرێکی بێ‌ئامانە . پێویستە جەنابتان سـەری پێ‌شوررکەن لە ئاستی چاکەو پیاوەتیدا .. لە ئاستی هـەق پەرستیدا ... ئەگینا ...

کابرا لـەوە نە ئەچوو وا زوو بێ‌برێتـەوە . دادیار پێی برییـەوەو ڕووی‌کردە دووهەم ، پرسی :

- ئەی بوچی تو ؟!.

دوهەمیش هەمان دەستوور دەمی بەرەلا بوو .. وتی :

- قوربان من بووم چاکەم لەگەل ئەواکرد . ئەو خەریك بوو نابووت ئەبوو . خەریك بوو لە ناو خەلکیدا ریسـوا ئەبوو . من ئەو چوار قررانەی بـە ڕەنجی شـانو عارەقی ناوچەوان ، بە درێژایی ژیانم کومکردەوە ، هەر بو خواو بو برادەریو ناسیاوی کردمـە قەبەلی ڕزگارکردنی ئەوەوە لە ئابرروو چوون !.. وتم سـا ئەم چاکەیەم بەفیررو نارروا و لە وەختی خویا هەقم ئەداتەوە دەس . کەچی کە ئەو وەختە هاتە پێشەوە ، ڕەشی لێ‌کردم بە سپی !.. وەك دووپشـك کلکی لێ خستمە سەر شانو پێوەی دام . ئەو چاکـەو پیاوەتی‌یەی من لەگەلیا کردم، هەر بە ئاستەمیش بەری چاوی نەگـرت . من وەك هـەق پەرستێك کـە بە درێژایی هەموو سـالانی ژیانم بـە توزقال لێی لام نەداوە ، هاوار لە دادگای بەرێزتان ئەکـەم کە دەنگو دەسەلاتی چاکـەو پیـاوەتیو سـەرراستی زال بکەن ، بە سـەر بێ‌وەفاییو دەس‌بررینو سـاختەچیەتیدا ... چونکە ...

ئەمێش بە ئاشکرا پێـوەی دیاربوو کـە بینی گرتووەو بێ دەنگ‌بوونی ستەمە .

هەر لەو ساتەدا کە دادیار لە دلی خویا بریاری دابوو دەم کوتی‌کات ، تەلەفوونەکـەی تەنیشتی کەوتە زەنگ‌لێ‌دانێکی یەك لە سەر یەك دادیار بـە دەستێکی تەلەفوونەکـەی هەلگرتو بە دەستەکەی تری کابرای بێدەنگ کرد .

لە وەرامی تەلەفوونەکـەدا پەیتا پەیتا ئەی‌وت :

- بەلێ ... بەلێ .. ئا .. بەلێ .

بە دەمیـەوە چاویشی بڕی بوە یەکەمی دوو زەلامەکەی بەر دەمی .

تەلەفوونەکـەی دانایەوە . چەن سـاتێك بە بن میچی ژوورەکەدا چاوی ڕواو حەپەسا ئەوسا سەری‌داگرتەوەو ویستی قسە بکات . تەلەفوونەکـە کەوتەوە زەنگ لێدان . لـە وەرامی ئەم جارەشا هەر پەیتا ئەی‌وت :

- بەلێ .. بەلێ .. ئا .. بەلێ .

هەروەهـا بە دەمیشی‌یەوە چاوی بڕی بوە دووهەمی دوو زەلامەکەی بەردەمی !.

وەختێکیش تەلەفوونەکـەی دانایەوە ، بێ‌ئەوەی هەسـت بە خوی بکـات ، هەردوو گووپی خوی پرر کرد لە فوو ، وە لە ناکاوێکا لە نێوان لێوەکانیەوە دەری پەرراندە دەرەوەو فیشکەیەکی زلی پێك‌هێنـا . چەن جارێکیش بەراسـتو چەپدا سەری باداو ئەوسا بـە کەمتەرخەمی‌یەکـەوە ڕووی پرسیاری‌کردەوە هەردووکیانو وتی :

- ئێ .. گوایە کامتان لە سەر هەقە ؟!.

یەکەم بە پەلە وتی :

- من !.

دووهەم بە پەلە تر وتی :

- من !.

دادیار زەردەخەنەیەکی پرر مانا کەوتە سەر لێوەکانیو زور لەسەرخو وتی :

- دادگا بریاری دا کـە هێچتان لەسەر هەق نین ... فەرموون بو دەرەوە .

بەلام دادگای (تەمییز) بریارەکەی هەلوەشاندەوە !!.

●

هەمەرەنگ

علی نقشبندی

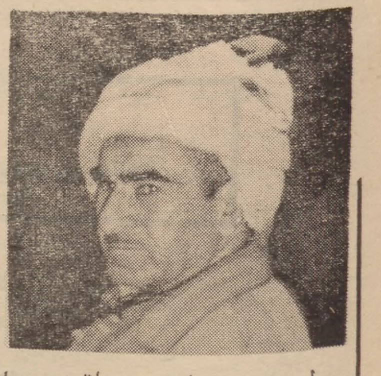

لسەر پسیارێت هاتینە کرن ژ مەلا مصطفی بارزانی ، د وەلاما سێ دا د بێژیت :

(ئەز بواجبەکێ گەلەک موقەددەس دزانم کو هەر چ ئێکی ژ ڤی مللەتی پێ چێبییت بوو عەوائیلێ وان شەهیدا بکەت و چ قوسیرێ و تەخسیرێ بوو نە کەت و بجاڤەکێ عەزیز بەرێ خو بدەنە وان و بچاڤەکێ گەلەک موحتەرەم ئیدارا وان چاک بکەن) .

بەندەک دگەل شەتێ بەغدا

صالح الیوسفی

پرتە شێعرەك من یا دیتیە ڤە ژ شێعریت ماموستا صالح یوسفی دەمێ کو ئەو لزاخو . ماموستا صالحی دگەلەك دەرگەهێت شێعرێ دا و باهرا پێتر ب وەلاتی و بئاخو ئاڤیت ویێت گوتین گوهـ بدە ڤێ پارچە شێعرێ گوهـ دارێ دەلال یا بشەتێ بەغدایی گوتی :

شەتێ بەغدا چەندێ مەندی
نفستێ خەوا رەندی
تێی ژ وەلاتێ تاری و کەندی
بێ ئاوازی یێ بێ بەندی
مەنە زانی کا تو چەندی

هاتی دل ئێش ژ چەلو چیا
بن چنارو شەنگە بیا
لناڤ چیمەنو مێرگو گیا
هەمیا هاڤێتیە لبەر پیا
بویە رێڤنگ سەرێت رییا

***

تەنە دا من چ مزگینی
تو ژي وەکي من خەمگینی
دل ئالوزی ئێش سەنگینی
نە شاهیە نە خازگینی
نە سەر بەستی نە زەنگینی

***

نەسێ نە گوت تو بخێر بهێي
سەروکانی ژ وەلاتێ کێي
پیروز بیت ئەو جهێ ژێ تێي
ئەو چیایێت تو ژ بن وان دزێي
بوچي لالی تو چ نا بێي

***

بێژە ئەز ژوە هەمیا سلم
بریندارم زور دل کولم
کوردستانە سەرو ملم
وە هەمیا دانا لبەر کولم
سلاڤا لێبکەن جولم

***

هوین برانە گەلەك ژ مێژە
خوینا بێ سیچ بەس بریژە
گونەها وی چیە بێژە
هەوارا وی یا درێژە
دل خەتمی مشت قرێژە

***

بەندا تە چەندا شرینە
یازەلالو پر بوژینە
(شەتێ بەغدا) هەر بخوینە
هیڤیێت زور دارا بدرینە
بژی بوو مە هەمیا بمینە

***

وەلام

برا دەر مەجید ئاکرەیی یا بوو نڤیسي کورتە باسەك من دیت کو چاك تر برێك بێخم ودێ بەلاف کەم بزوی ترین گاڤ ، هەر وەسا هندەك مەتەلوك ژ فولکلورێ کوردی یی کورمانجی ئەڤە نە گوهـ. بدەنێ :

١ ـ شەڤ ئێکە و دز هزار : ـ ئەڤە بوو وەختێ ئێك تشتەکێ ئێکی د بەت بەلێ نزانیت کیە !

٢ ـ رەشە مەهـ دەرێ دەرێ مالێت مە هەررە دەرێ گولانو نیسانو ئادار هاتنە سەرێ :ـ تێتە گوتن بوو روژا سەرێ سالا بوهارێ لناڤ جهێ کوردا کو نیڤا دووێ یە ژ ئادارێ د کەڤیتە (٢١) ێ ئادارێ .

٣ ـ رویڤی نە گەهشتە تری گو یێ ترشە :ـ هەکە مروڤ نە شیا شولەکێ بکەت دێ لبەر دلێ خو رەش کەت .

٤ ـ ئێکی گوتە ئێکی : ناڤێ تە چیە ؟ کوتی : ناڤێ من میخو یە ! کوتێ ناڤ دێریی ریخو ! ناڤێ بابێ تە چیە ؟ گوتێ : هەرێ هەرێ تە گێرە ژ ناڤێ من چێکرن پاشی گوریا ناڤێ بابێ منە .

٥ ـ هیڤیا دەرا ... خولی پسەرا ...

٦ ـ کەرا نە مرە هەتا بهار تێت .

٧ ـ دوونێ مە یە سەرێ مە دەیە ڤە .

مەجید ئاکرەیی

مەتەلۆک

- تشتی ژهەمیا خوشتی کە ژن میری خودڤیت ...
- حەز لیك کرن حوکمي دکەت بێشیر ...
- راستي ودرستي وەکی ئالماسە روناهي دەت بوجهي روناهي نە بیت ...
- ئاخفتن ئەگەر زیڤبت بێدەنگی زیرا ...

⦿

نامەیەك

نامەیەك گەهشتە مە ژ برایێ چاك (عبدالله مارینسی) ژ شنگارێ یێت بێژیت ئەز عنوانا هەوە نزانم ، برا عنوانا مە ئەڤە یە :

المؤسسة العامة للصحافة ـ جريدة هاوكاری (القسم البهدینی) .

هیڤی دکەین بوو مە چێروکێت کەڤن ، بسەر هاتیا بەحسێ نێچیرێ مەتەلوکا ، بەیتا ، سترانا . تێکبەستانە ئەڤە مە بەلاف کر :

شنگار کولیکا زەرە ناڤ
باغێ گولانە
شنگار عەزیزە
روهنیا هەردو چاڤانە
شنگار شەنگە باژێرێ
مە کوردانە
ئێزیدی و بو
سولمان ژ کەڤندا تێدانە
نیشانا مەزن زمانە دارو
بەرێت چیانە
نیشان دارا چو
لی یە بەلکێت مێوانە
باوەر بکەن شادە کەو گین
و دەنگێ کەوانە
گازی دکەن
ئاخا مە کوردستانە
بابو باپیر لڤی ئەردی
گەلەك گەریانە
ل ئەردی بنێرن
هەمی دەوسا لنگێت وانە
نیشان پیرو مرید
شێخو مەلانە
ئەڤ ناڤ و نا
ڤێت عەشیرا ناڤێ مەکوردانە
خوررکا و جوانا هەسکا و
مەندکا و مێهرکانە
د سترانا لاووکێ مە کوردانە
بەشکا و گابارا بەبا و
شێخ لەرانە
خزرخەلەف و
خەشولی سەر پشکا وانە
ژ کەڤندا شنگار باژارێ
مە کوردانە
د بن قوینتارا
چیایێ شنگارێ گەلەك گەریانە
لاوکێت کیکا و گەریا و
سورایێت ئادیانە
ژ کەڤن ئەڤ
عەشیرن و تێکدا ژیانە
ئیرو ئەم د سەربلندین دە
ولەت سەرێ بابێ لوقمانە
بمرین بمینین ئەم کو
ردین لسەر رێیا مەلا مصطفانە

عبدالله مارینسی

ماموستا : محمد بریفکانی

کرت و مال د رێکا حرام یێدا خر نا بیتە سەرێك، هەکە کوم ببیت ژێ خو نا گریت دێ برێکەکێ هەر چیت بئاڤێ ئان دێ ژێ هێتە دزین ئان ستاندن بەلکو ئەوێت پاشي وی تێن دێ پیچ کەن نا بیتە خێر و خێرات بوو وی خودانی یێ کو گەلەك تالی و زەحمەت بجەماندنا وی ڤە برین و گەلەك فێل یێ لخو و خەلکێ ژێ کرین حەتا جەماندین تێتە گوتن : لسەر پشتا گەمیەکا مەزن (حاجی) یەك یێ روینشتی بوو تەماشەی ئاڤا (بەحرێ) د کر ، روژێ پەررێت خو یێت داهێلاین بو ئاڤا بونێ ، ئەوی حاجی مەیمینکەك هەبو بخو بخودان کر بو هەر ژ بچیکاتی و هەر یا مایە د گەل لهاتن و چونێت وی ژ مال بو بازاری و بشەڤێ لرەخ جهێت وی تنفست ، حاجی رابو دا چیتە باژێرەکێ دی بوو تجارەتێ ، و ئەو مروڤەکێ حال خوش بو یێ دەولەمەند . لسەر پشتا گەمیێ ئێڤارە و حاجی کەتە (مالخولیانەکا کویر و درێژ) یێ هزریت خو د کەت کا ڤێ جارێ ئەو تشتێت ئەو تینیت دێ چەندێ گریت و دێ چەندێ ژێ قازانج کەت و وان پارا جارەکا دێ شول پێ کەت و دێ زێدە بن ، چي پارێت حاجی هەین هەمی یێت کرینە زێرر و یێت گەل خو ئینناین . حاجی ئاگەهـژ دەوزە و پشتێت خو نینە . کویر یێت هنجنیت . نابەینەکێ هو زفری دیت مەیمینکا وی یا ژ مەزەلکا وی دەرت کەڤیتو و کیسکێ وی یێ زێرا یێت دەڤی ... ئەوی ژێ بەرێ خو دایێ کا دێ چ کەت دیت قەستا وی داری کر ئەوێ (عالا گەمیێ پێڤە تهەهلاویسن و هەلباسکی داری بو چو سەری ئەو دار گەلەکێ بلندە کەس نا گەهیتێ ، چ رەنگ لحاجی نە ما چي مالێ هەی ئەوی یێت گەل خو ئینای و گەلە زەحمەت یا بجەماندنا وی ڤە بری یا خو ژ دین و دونیا کری بەختێ خو گەلەك جارا یێ دراندی حەتا ئەڤ پارە جەماندین ، حاجی بێ هیڤی بوو کو جارەکا دی ئەڤ پارە بکەهنە دستی . هندی کر و نەکر نە شیا مەیمینکێ بینیتە

بروانە ل ٦

فولکلوری کوردی

دروسکرنا : ماموستا محمد توفیق وردی

لوور دەلوور ـ حەسوو
زەلخ ـ فولکلور

لوێ دەری ـ بەردەڤێ ئاڤا رەش جیوارەکی خوەش ، (حەسۆ) (دەربازی) دکر . ئاڤا وەلیت هەرگی زلامەکی بەدەوی سەرخوە هەبوو ، ئەو بخوەبوو . زورا کەسەکی پیداندەچوو چەکوو رحالێ وی ژی بستاندا . مەرڤێ جەردێ توررووش نەدکر رەخ پەزێ وی کەڤە ، حەتا گوورێ سەرێ چیاژی حەڤسا خوە ژئەوی دکر . ئاخر ئەوی چقاسی رەم بوو ئالێی قەنجیێ ئاقاسي ژي بێ رەم بوو ئالیێ خراڤێ !! حەسویێ بەدەربوو نۆلا روژا تەزە هلاتی ! تۆزو خوبار لێ هل ناتی . گاڤاکوو چەڤید قیزید وەلیت بچەڤ ـ بروو بژانگ ، بەژن بالا وی دکەت ، حشو ئاقلی وانا سیری دچوو . لێ بلوور لێخستنا وی چاوابوو ؟ ژسەدا بلوورا وی مەرەڤ هەڤڤا نەدما ! ئوسا خوەش بوو ، کووبارە شیرن ، وەکی هوریا دکاربوو هاف ژایا دلێ خوە پێ بانیایا . ئەو سەدا جارنا زەلوولی بوو ، جارنا مینا ئاڤێ دەکرە گوژەگوژ ، تەقەی دگۆت شاروری بلبەکوو دخوونە .

هەرگێ مەرف ، هەرگێ بلوورێ دبهیست ، بێ حەمدی حەیوان ، چاخێ کوو دەنگێ خوە دهاتە نیزیك ش بجدبوو کەڤرو دکر کوو هەر خازەك هەرئاوازو تالازەکە وی بگوهی خوە ببهێ .

حەسۆ فیزاز ناراو قەیی هەرە ژۆرن پودنشت لبەرچاڤا هوریزونا فرە ، لبەر پێیا (ئاڤارەش)ە گیژگارینگ ، ئانیرا پوسا تەیسوك چنگ ددا و ئەوی بلوری دخست .

مرێیا گەرەکی بچەڤی خوە بدیتا ، چکا ئەو پەزی بێزاری ـ زمان چاوا چیری خوە ژ بیر دکر ، دکشیا بەر بوی دچوو . حەسۆ کەڤر دحەلاندن پیلید (ئاڤێ رەش) دلووڤاند . تەبیعەت دکرە رساس ! پوس دنڤاژاند ! هەرتست ژ جی دحەژاند . هۆری ژی لێتما دمان حەسۆیەکی ئوسابوو .

پەزی ئیدا چاوا نەداپەی سەدا بلوورا وی ! ئەو ژجیێی خوە راندەبوو ببلووری دەنگ لپیز دکر . بونا چیراندنی مقاما « بیریك »ی بونا ئاڤ داییێ « خوزات »ی ، لێ بونا حەیوانی ملوك دورا خوە بجڤینەیا « گازییا » پیز لێ ددا .

دوما هیا هەی

⦿

گوفت و گو

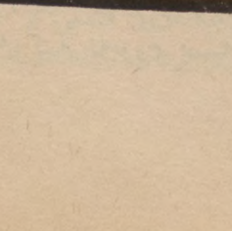

تیروك ... کەڤچك ... کێرك ... بەقەم تەشي ئەف کازیە هات بدەنگێ ژنکەکێ لکولانا گوندەکی ... خودانا مالەکێ یا مژیل بوو بشولا مالا خو ڤە و هەردو بچیکێت وێ لکولانا بەر دەری بخو خانیك ئاڤا د کرن .

ژنکا مالێ لەز کر دا بگەهیتە تیرووك فروشێ (چنکو پێشي دوو روژا تیرووکا وێ یا نانی شکەستبو) دەرکەتە بەر دەری دیت ژنەکا تێت ژ کولانێ ڤە مشوتەکا بپشتێ ڤە ، گوتێ : خویشکێ کا وەرە ڤیرە ... کوچەر هات مشووتا خو دانا بەر سفکا بەر دەرێ مالێ و گوت : خاتینا من بخێر ژێبگرە ... ژنا مالێ گوتێ : تو تیرووکێت نانی بچەندێد فروشي ؟ کوچەرێ گوت : ئەز خدام بدوو دەرهە ما ... ژنا مالێ ئێکا راستا چاك ژێ گرتو گوتێ : تو بسەرێ مێرێ خو کەی راستی ببێژە بچەندێ نە !!

گاڤا ژنکێ بەحسێ مێری کري ... روندکێت کوجەرێ هاتنە خاری بسەر رویا دا ... ژنکێ گوتێ : تو بوچی دگری !! کوچەرێ دبەر گریا خو را گوت : مێرێ من یێ هاتیە شەهید کرن ... ئەو دگەل دوو کەسێت دی ... ئەم سێ ژن یێت ماینە ڤە بێ خودان و بێ کەس و کار خودانا مالێ گوتێ : خودێ لێ خوش ببیت و بچنە بەحەشتێ کوچەرێ گوت : ئەرێ چ نینە بخوم ئەڤە دوو روژە من تشتەك نە خاریە ... هەما ژبەر (ڤی) دەست دا مشوتێ کومەکا کنجرا ئینا دەرێ کو بچیکەکێ د ناڤ دا (یێ ژ گریێ خلاس بوویی ژ برسا دا) گوت : چ شیر من نینە ئەز بدەمێ ، هەر ژنا مالێ سڤك رابو هندەك گرار دگەل نانەکی دانانە بەر و ترارەکێ ئاڤێ دانا رەخ ، و وێ دەست بخارنێ کر ... ژنا مالێ گوتێ : دوهي ئێکی ژ باژێری هاتی دگوت : دێ تەقاعدێ دەنە کەسو کارێت وان ئەوێت شەهید بووین لژوریا وەلاتی ، مەلا مصطفایی یا گوتی چاڤ دێریەکا چاك لازمە لوان بکەن و بچاڤەکێ عەزیز تەماشەی وان بکەن و سەروکێ جمهوریەتێ ژی یا گوتی : دێ تەقاعدێ دەینێ ، ڤێجار توو بوچی پسیارەکێ لخو نا کەی ... کوچەرێ گوت ، ما من چ پێ چێد بیت ، ئەزا بێ دەست هەلات ، یا فەقیر ، ما کی دێ پسیارێ لمن کەت و ئەزا پتنێ نینم بەلکی حالێ من ژ گەلەکا چێترە هێشکو ئەز دشێم بخو دەروزێ بکەم مادێ حکومەت هێت لکوندیت کوردستانێ هەمیا گەرێت و دێ بێژیتێ وەرنە بخو پارا !! ئەم گوری مەلا موستەفایی ببین هەر ئەوە پسیارێ لمە د کەت ، ئەگەر صە گوشتێ مە بخون کەس نینە ژ وی پێڤە تر مە خلاس کەت ، ڤێجار ئەز کیڤە بچم ئەوێ دویرە ئەز نا گەهمێ و کەس نینە دەنگێ مە بگەهینیتێ ، دبێژن وەکیلێت هەین لبەغدا ئەزا رەبەن یا نە شارەزا ئەزمانی ژي ئەز نزانم دێ بەرزە بم و یابێ پارە مە ئەز نا گەهمە وان ژی ، بەلێ من یا گوهـ لێبوویی کو هندەکا یا وەرگرتی ژ مێژ وەرە ، ئاغا و مەزنێت وان یا بو وان وەرگرتي بنیڤی ، خوزی ئێك هەبا بوو من ژی پسیارەك لێکر با بلا ب .... بچیکێ خو پسینگێ خو ڤە شداند و دبەر روندکێت خورا یا دبێژیت :

خوزی روژا بابێ تە چوویی توو ژێ نە مابایی

مشوتا خو دا پشتاخو و گوتە خودانا مالێ بخاترا تە ئەز خدام خودێ مالاتە ئاڤا کەت وعومرێ عەیالێ تە دێژ کەت دگەل باب ... (نە شیا یا دی تمام کەت گریێ رێ نە دایی) چنکو بیراوێ مێرێ وێ دەرزی ... **بەقەمێ چاڤا ...** دەرهەمێت وێ یێت دەستی و یالدەف یا هاری دکەتە گری گوتێ : تە دوو دەرهەمێت خو نە برن کوچەر لسەر ملێ خو زڤری و گوتێ : ما دی کیرێ گرن چ شیر بو بچیکێ من پێ نا هێت و کەفتە کولانا گوندی یا بخو دبێژیت **(خوزکا هەر جارەکا مروڤی دلێ خو خالی دکر دوو دەرهەم بتنێ خرامەت ژ مروڤی هاتبانە ستاندن)**

دەنگێ خو بلند کر ، تیروك ... کەڤچك ... هوسکی ... دەرزی ... بەقەمێ چاڤا ...

سەرەك بەكر : كرێكارانی عەرەب دەورێكی سەرەكیان هەیە
لە پشتگیری كردنی بزووتنەوەی ئازادی خوازەكەی
حیدر ئیبراهیم : چارەسەركردنی مەسەلەی كورد بەتینترین پاڵپشتمانە لە جەنگی چارەنووسی دا
نوار حلمی : بەشداربوونی ئافرەتان لە نەقابەی كرێكاراندا خەباتی چینی كرێكاران بەهێز دەكات

● بەرێز حیدر ابراهیم باوەڕ پێكراوی گشتی یەكیەتی دەوڵەتانی كرێكارانی عەرەب سەبارەت ئەو گفتوگۆیەی ئەدوێ كەوا لەگەڵ سەرەك بەكری كردبووی ●

وە ووتی سەرەك بكر ، لەبارەی بوژاندنەوەی پیشە سازی دوا لە عێراقدا ، وە ووتی : هەر چەند ئەم بوژاندنەوە تازە دەست پێ ئەكات بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئێمە بە جۆش هەوڵی پەرە پێدانی ئەدەین ، وە هەروەها ووتی ئەبێ یەكیەتی كرێكارانی عێراق لە پشتگیركردنی بەرهەم بێ ، وە ووتی : سەرەك بەكر داوای لێ كردین ئەوەی سەرنجی ئێمەی راكێشابێ بۆ ووڵاتەكانی خۆمان باسی بكەین ٠٠

لەپاشان سەرەك بەكر باس ژیانی گەلی عەرەبی فەلەستینی كرد لە ژێر دەستی ئیسرائیلیـ یەكان كەوا بە هاندانو پشتگیری ئیمپریالیزم تاوان ئەنێننەوە ، وە ووتی ئیسرائیلیـ یەكان تەنها بۆ دوورخستنەوەی عەرەبەكان هەوڵ نادەن بەڵكو زیادەش لەوەوە بە فرۆكەكانی ئەمەریكا هێرش ئەبەنەسەر دەزگا پیشەسازیەكان كە ئەمەش ئەبێتە هۆی كوشتنی كرێكاران هەر وەك لەكوماری عەرەبی یەكگرتو رووی‌دا ٠

لەپاشان باس دەوری كرێكارانی عەرەبی كرد وە لەم بارەیەوە ووتی : كرێكارانی عەرەب دەورێكی سەرەكی‌یان هەیە بۆ پشتگیری كردنی بزوتنەوە ئازادی خوازەكەی عەرەبو زیادكردنی بەرهەم ٠

وەبەم بۆنەیەوە بەرێز حیدر ابراهیم لەووتارەكەی‌دا سوپاسی بەكری كرد وە هەروەها سوپاسی یەكیەتی گشت نەقابەكانی عێراق بە تایبەتی لەو دەورە باینحدارەی كە ئەیگێڕن بۆ پاراستنی دەسكەوتەكانی شۆڕش ، لەپاشان ووتی : ئێوە توانیتان ترسناكترین گیروگرفت چارە سەركەن كە ماوەی (١٠) ساڵە ئەكێشێ ، ئەمەش كە چارە سەركردنی گیروگرفتی كورد بوو ، وە ئێمەش بەم بۆنەیەوە خۆشحالی خۆمان دەرئەبڕین ، چونكە ئەم چارە سەركردنە ئەبێتە هۆی بەتینترین پاڵپشتمانە لە چەنگی چارەنووسی‌دا ٠٠

لە دوای‌دا بەرێز حیدر دیاری خۆی پێشكەش بە سەرەك بەكر كرد كە بریتی بوو لەبەیاخی یەكیەتی بۆ ئەوەی ببێ بە نیشانەی خەباتی هاوبەشی‌نێوان‌چینی كرێكارانی عەرەب لەگەڵ ووڵاتە عەرەبە پێشكەوتنخوازەكان ٠٠ وە لە وە هەروەها رازبوونی خۆی دەربری سەبارەت دەركردنی یاسای كاركردنو پێشكەوتنی عێراقی بەئاوات دەخوازی ٠٠

پاشماوەی «العلی» ٠٠

كەورەكانی كەوتە باس كردنی ئازایەتی برا تێكۆشەرە فیدا كارەكانی ناو خواررووی لبنان كە چۆن بێ‌وچان لە جەنگێكی گەرمدان لەگەڵ سەهیونیزمە داگیركەرەكاندا ٠ وە باسی ئەو دەورە نەبەردو ئازایەشی كرد كە سوپای عیراق گێرای لە لیدانی نێروەكانی دوژمندا ٠ پاش ئەمە هاتە سەر باس كردنی بەیان‌نامە مێژوویی‌یەكەی ١١ی ئاذار وە بەوەی ناو برد كە دەسكەوتێكی مەزن بوو بۆ گەلەكەمان، وە ووتی :چارەسەر كردنی ئاشتیو دیموكراتی‌یانەی مەسەلەی كورد تێكەیشتنێكی مرۆڤایەتی دا بە نەتەوەی عەرەبو توانای دا بە پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكی بەوەی چارێكی مێژوویانەی مەسەلەی نەتەوایەتی بكات ، گومان لە وەشدا نیە كە جێ‌بەجێ كردنی ئەم بەیان‌نامەیە چەپۆكێكی قورسو گران ئەبێت بۆ ئیستعمار نۆكەرەكانی لە ناوچەكەدا ٠ پاش ئەمە باسی ئەو كارانەی كرد كە پەیوەندی بە ژیانو گوزەرانی كرێكارانەوە هەیە وەك كاری نیقابەكانو گرنگی‌ دان بە كرێی كرێكارانو دەركردنی یاسای تەقاعدیو كارو گرنگی دان بە تەندروستی كرێكارانو مسۆگەر كردنی ئیش بۆیان ٠ پاش ئەوەی كاك صلاح عمر العلی بە دوورو درێژی باسی هەندێ كاروباری ناوخۆی كرد وە بە دوای ئەویشا باسی هەندی كاروباری جیهانی كرد ، بە باس كردنی كاری میللیو ئەو سەركەوتنو دەسكەوتانەی بەدی هێناوە كوتایی بە ووتارەكەی هێنا ٠ ئەم كۆبونەوەیە ماوەی سێ سەعاتی خایاند ٠

نۆینەرانی كرێكاریی عەرەب وجیهان لە ئاهەنگی یەكیەتی گشت ئافرەتانی عێراق‌دا ٠٠٠

ووتەكەی نوار حلمی لە ئاهەنگی یەكیەتی ئافرەتان دا

● یەكیەتی گشت ئافرەتانی عێراق ئاهەنگێكی گێڕا لەسەر شەرفی ئەو نوێنەرە كرێكارانەی هاتبوونە سەردانی عێراق بە بۆنەی جەژنی ئایارەوە ٠٠٠

لەم ئاهەنگەدا نوار حلمی سەرۆكی یەكیەتی گشت ئافرەتانی عێراق ووتی : یەكیەتی‌یەكەمان ئەم دەروازەیەكەوا گشت ئافرەتانی عێراق لەنێوی‌دا خەبات دەكەن بۆ خۆ دەرخستنیانو هێنانەدی جۆرەها مافی‌یان بە بەشداربوونی‌یان لە خەباتی چینی كرێكاران‌دا ، وە بە بەشداربوونی‌یان لە نەقابات بۆ زیادكردنی بەرهەم ٠٠٠ وە هەروەها ووتی : ئەم پێك گەیشتنەی ئێستا لەنێو كرێكاران‌دا ئەبێتە هۆی یەكگرتنی هەموو هێزە پێشكەوتنخوازەخەباتكێرەكانی جیهان كەوا دژ بە ئیمپریالیزمو سەهیونیزمن ٠

پاشماوەی هاوكاری لە دوكان ٠٠٠

نامەكە !

وەڵام : بیرو باوەڕم وەكو هەموو كوردێكی دڵسۆز وایە ، زۆر پێ‌خۆش‌حالم بەو بەیان‌نامەیە كە تووانی شەڕی برا كوژی لە ووڵاتا نەهێڵێ وە ئەمەش ئەبێتە هۆی ئەوەی كەوا ووڵات بەرەو پێشكەوتن بروات وە بەرەو ئاساییشو خۆشی بۆ هەموو میللەتی عیراق‌و بە تایبەتی میللەتی كوردی خۆشەویستمان ٠ ئەم بەیان‌نامەیەش هەنگاوێكی گرنكە كە حكومەت ناوێتی بۆ پێشەوە وە هەروەها ئەم هەنگاوە لەلایەن حكومەتەوەو جێ‌بەجێ كردنی بەندەكانی بەشێوەیەكی ڕێكو پێك هیوای هەموو گەلە ٠٠٠ من دووا جار پیرۆزبایی لە خۆمو هەموو كوردێكو عەرەبێكی دڵسۆز ئەكەم‌بەم بۆنەیەوە وە پێویستە برایەتی لە مابەینی هەموو گەلی عێراق بەتین بێت تا دەست لەناو دەست ، پێكەوە كینەو بوغزو دووبەرەكی لەناو بەرین ، كە ئەمەش وا ئەكا بەیان‌نامەكە بە شێوەیەكی جوانو ڕێكو پێك لە كۆمارە خۆشەویستەكەمانا جێ‌بەجێ ببێت ٠

مرۆڤێكی زەحمەتكێشو دڵشاد ٠

● هاوكاری : خاڵەسیحەتی مێكو نافرم ٠ ئەحواڵ ؟

⊙ وەڵلاه شوكر زۆر چاكم ئەلحەمیلللاه ٠

● زۆر ؟ ئەترسم بە گاڵتەت بێ ؟

⊙ ئەرێ وەڵلاه زۆر ، یا ررەبی خوایە لێت بەزیا بێ ٠٠ هێن چاكم ، هێن چاكم ، كورە هەر ئەوەتە كە نەبووم بە

● تو خوا بە ڕاستە ؟

ئەرێ بە پێغەمبەری ٠

● ئێی دەباشە ، ئێستە پێم بڵێ ناوت چی‌یە ؟

⊙ ناوم ، مارف عەزیزە ٠

● ئیشت چی‌یە ؟

⊙ كەناس ٠

● باشە ڕۆژی بە چەن ؟ یان مانگی بە چەن ؟

⊙ ڕۆژی بە یانزە پەنجایی دە فلس كەم ٠

● بەشتەكات ؟

ـ نەوەڵلاه ٠

● ئەی باشە ئەگەر دڵت ڕەحەت بێ ؟

ـ وەڵلاه ئەگەر دڵم ڕەحەت بێو قەناعەت بەخواو پێغەمبەری بكەم فەقیریم چاوە لێوە بێ ، پێی ئیدارە ئەكەمو بەخوا پانزەو بیستیشـی بە دایمو دەرەم پێوە قەرزارم ٠

● باشە ، پێم ناڵێی عومرت چەنە ؟

ـ نازانم ٠

● ئێ چۆن نازانی ٠٠ ڕازی ئەبێ بڵێم چواردە ساڵی

ـ نەوەڵلاه بابە ٠ عومرم ڕەنگە شەست ، پەنجاو پێنج بێت ٠

● باشە سەبر كە ! تۆ لە وەڵامەكانتا بە كەیف خۆش یەیتە بەر چاوم ، عەجایەب ئەمە بۆچی ؟

ـ وەڵلاهی ئەگەر ڕاستەوێ لەسەر یەك شتە ، تۆ ڕاوە ؟ با پێت بڵێم ، بە فەخری عالەم ئەمە چەند ساڵە شۆڕشە

ئەم چەن ڕۆژە نەبێ ، شەوو ڕۆژ هەر لەرزیوم ٠ لە لایەكەوە ئەمووت من خۆم بەر تۆپێ ئەكەوم ، لە لایەكوە ٣ منالم هەبوون ، ئەمووت خوا ئەوانە ، دووەم ئەمووت خوایە ئێمە هەموو ئیسلامین ، هەموو قەومێكین ، هەموو كوردین ، ئەی هاوار وەر باب ئەولادی بخوا ، ئەولاد بابی بخوا ، برا برای بخوا ، ئامۆزا ئامۆزا بخوا ، بۆ خوایە خۆتو پێغەمبەری ئێمە بۆ ئەوە دروست نەبووین ، خۆمانو ئیمانمان بخوێن !

● بەخوا فەرمایشتەكانت بەجێن ، بەڵام تۆ ووتت ئەمە چەن ڕۆژە ، باشە مەقسەدت لەم چەن ڕۆژە چی‌یە ؟

ـ ئەلحەمیللاه بەیان دەرچوو لە سایەی خواو پێغەمبەرەوەو ئێە خوا بە ئەنجامی گەیانینو سەلامەت بن زەعیم احمد حسن البكرو مەلا مستەفای بارزانی ٠

● باشە لەبەر ئەم كەیفو خۆشییە ، نیازت نیە ژنێكی تر بێنی ؟

ـ كاكە تۆ بڵێ ئێی ؟

● فەرموو ٠

ـ یا ررەبی ماڵو منالی خۆم لێ تێك نەچێ ٠٠ ئێستە گوێت لێ‌بێ ، فەقیرو چاكو خراپ ئەڵێن یا ررەبی ئەم برایەتیە تێك نەچێ ، ئیتر هەر مەپرسە هێن ئەپاڕێمەوەو دوعا ئەكەمو خوا هەموو لایەك سەلامەت كا كە چاویان لە فەقیرو هەژارو ئەهەوننی ئەم شارو دێهاتانەیە ٠

● دەسا خوا تۆش سەلامەت كاو هەر وا دایمو دەرەم لە خۆشیا بن ٠

⊙

كرێكاران

پرسیار لە « ستار عریب »

سەرۆكی نەقابەی كرێكارانی كشتوكاڵ وە جێ نشینی سەرۆكی یەكیەتی گشت نەقابەكانی كرێكاران ٠

پ : بیرورات چی‌یەسەبارەت دەوری كرێكارانی عێراق لە ئابووری ووڵاتدا ٠٠٠؟

و : بۆ ئەوەی وەرامی ئەو پرسیارەتان بدەینەوە ئەبێ سەرنج بدەینە پێش‌وپاش شۆڕش (١٧) تەموز ٠

دەوری كرێكارانمان لە حوكمەكانی پێشوودا هێجگار كەم بوو لەبەر نەبوونی نەقابەیەكی راستەقینە كەوا دەنگی كرێكاران بێت لەبەر ئەوەش دەوریان هەر لەچوار چێوەی كومپانیاو كارگەكان دا ئەسوڕایەوە ، بەڵام بەهاتنی شۆڕش (١٧) تەموز بێ گومان شتەكە سەبارەت بە كرێكاران بە پێچەوانەوە بوو ، چونكە نەقابە كرایەوە ، وە هەروەها چەند پرۆژەیەكی تر لەباری كشتوكاڵەوە ، وە ئەمەش وا دەگەینێ كەوا ئیش‌كردن زۆر بوو ، وە ماوە فراوان بووەوە لەبەردەم كرێكاران‌دا بۆ ئەوەی لە گەڵێ دەروازەكانی تردا بكەونە كاركردن ٠ بەراستی كرێكارانی عێراق بەنیسبەت كرێكارانی ووڵاتانی‌تردا زیاتر حەز ئەكەن بەوە ببن بە كەرەستەیەكی بەكەلك بۆ پێش‌خستنی بەرهەم و گەشە پێدانی ئابووری ووڵات ٠ لەبەر ئەوە ئەڵێن تا ئێستا دەوری كرێكاری عێراق دەربارەی ئابوری ـ جێگای سوپاس و بەتێك چوون ئەكرد كەوا شانازیە لەلایەن ئێمەوە ، وە ئێمەش بەهەموو تواناماننەوە هەوڵ ئەدەین بۆ ئەوەی بەگوڕ پشتیكیری ئەم دەورەیان بكەین چونكە كرێكاران كۆڵەكەی ئابووری ووڵاتن ٠

پ : ئایا كرێكاران شان بە شانی یەكتر هەوڵئەدەن بۆ بەرزكردنەوەی بەرهەم و پەرەپێدانی كۆمەڵی عێراق ٠٠؟

و : كرێكاران هەستی‌یان بەتێك چوون ئەكرد كەدا لە نێوان كرێكاران ، وە پاش ئەوەی هەڵبژاردن كرا لە خێوان كرێكاران ، وە هەریەكە بە پێی بیروباوەڕی خۆی دەوری لە هەڵبژاردن‌دا نواند ، پاش ئەوە گشتیان كەوتنە سەر ئەو باوەڕەوە كە هەموویان یەك دەنگنو یەك لاشەن بۆ هێنانەدی بەرهەم وپەرە پێدانی ئابووری لە ووڵاتدا ، وە ئێمەش بە دەوری خۆمان بەبێ هیچ چاو نوقاندێك لە هەموو چارەسەری هەموو گیروگرفتێكیان ئەكەین وە پشتگیریان ئەكەین لە هەموو دەروازەیەكدا ٠

پ : دەوری كرێكاری كورد لە هێنانەدی بەرهەم و پێشخستنی ئابوری ووڵات لەگەڵ كرێكارانی عەرەبدا بەهاوبەشی‌یان چۆن دەبینی ٠؟

و : لەبەر ئەو باوەڕەی بە دەوری كرێكارانی كوردمان هەیە ، یەكیەتی كشت نەقابەكانی كرێكاران بەگەرمی هەوڵی‌دا بۆ كردنەوەی نقابە لە ناوچەی ژووردا تا كرێكاری كوردیش دەوری تەواوی خۆی بنوینێ لە ئابوری ووڵاتدا ، چونكە كورد بەشێكی كاری گەرن لە ووڵاتدا وە شان بەشانی برا كرێكارەكانی عەرەبدا هەوڵ‌ئەدەن ٠

وە هەر لەبەر نرخزانین دەوری كرێكاری كورد بوو ٠ بە خێرایی هەوڵدرا بۆ كردنەوەی نەقابە لە هەموو محافەزەكانی ژووردا هەر وەك كردنەوەی نەقابەی كرێكاران لە دهۆك ٠

پ : نەقابە سەدا لە دەنگی بەرژەوەندی كرێكارانو پێویستەكانی ئەداتەوە ، ئایا یەكیەتی نەقابە تاچ ڕادەیەك توانیویەتی هەموو گیروگرفتی كرێكاران چارە سەر بكات ؟

و : پێش هەموو شتێك یەكیەتی نەقابەكان نرخی بۆ كرێكار گەڕاندەوە ، لەو كاتەی كەوا هیچ نرخو بایەخیكیان نەمابوو ، بەمەش كرێكار هەستی بەوە كرد كە ئەندامێكە لەو كۆمەڵەو ئەتوانێ كار لەكۆمەڵدا بكا ، وە كە لكی لێ‌وەرگرێ ٠

لەوكاتەی یەكیەتی ئەركی پێشرەوی چینی كرێكارانی كرتە ئەستۆ بەگوڕ هەوڵی چارەسەركردنی هەموو تەنگو چەڵەمەی كرێكارانی‌دا ، كەوا بێ شك زۆرنو قوولن لەبەر چارە سەرنەكردنی‌یان لە دەورەكانی پێشوودا كە ئەمەش ئەگەڕێتەوە سەر نەبوونی نەقابەی راستەقینە ، وە ئەو گیروگرفتانەی كەوا یەكیەتی چارەسەری كردوون نەهێشتنی دەركردنی كرێكار لەئیش كردنو گەلێ سزای‌تر ٠٠ وە دانانی یاسای تەقاویت كردنی كرێكار و یاسای كاركردنی كرێكر ، كە بەمەش ئەتوانین هەموو گیروگرفتەكانی كرێكاران چارە سەر بكەین وەزیادەش لەوەوە یەكیەتی هەوڵی‌دا بۆ كردنەوەی خانووبەرەی نوێ بۆكرێكاران، وەیارمەتی كرێكاران ، وەیارمەتی كرێكارە نەخۆشەكان و چارەسەركردنی نەخۆش‌ـ یەكەی لەدەرەوەی ووڵاتدا ٠٠ وە هەروەها یەكیەتی توانی چەند پرۆتۆكۆلێك لەگەڵ یەكیەتی ووڵاتانی تردا مۆربكا وە چەند پرۆتۆكۆلێكی تریش بۆ خوێندنی كرێكاران لە دەرەوەی ووڵاتدا ٠

وە لە دوای‌دا زۆر سوپاس ڕۆژنامەكەتان دەكەین بەو دەورەی ئەنوێنێ بۆ چارەسەركردنی گیروگرفتی كرێكاران ٠٠ وە دوا ئاواتیشمان ئەوەیە بەردەوام بن لە پشتگیریتان بۆ كرێكاران ٠٠٠ وەسوپاس ٠٠

عریب ئەڵێ :

* كرێكارانی كورد بەشێكی كاریگەرن لە ووڵاتدا ٠
* باوەڕی پتەومان بە چینی كرێكاری كورد هەیە ٠

قوتابخانەی سەرەتای كچان ٠

هاوكاری : ست نظیمە خودابخش سلیمان ، بەو ناوەی بەڕێوەبەری قوتابخانەی سەرەتایی كچانی ـ دوكان ـ بیرو باوەڕتان چی‌یە بەرامبەر بەیان‌نامە مێژوویی‌یەكەی ١١ی ئاذار ٠

وەڵام : بیرو باوەڕمان ئەوەیە كە بەیانی ١١ی ئاذار كە بلاوبۆوە لە لایەن سەرۆك احمد حسن البكرو پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراكی وە پارتی دیموكراتی كوردستان بەسەرۆكایەتی كاك بارزانی ، كە شەری برا كوژی لە عێراقا نەما ، وە ئەم بەیانە كە بلاوبوو ئەوەی ساغ كردەوە كە كەس حەز بە كوشتنی برای كەسی كاری خۆی ناكا بەڵكو حەز بە ئاشتیو ئاساییشی ناو ووڵاتی خۆی ئەكا بۆ پێشكەوتنی گەل وە ئێمە هیواداریین كە بە زووترین كات حوكمی زاتی گەلی كورد جێ‌بەجێ ببێت وە بەهەوڵی كوردو عەرەب پێكەوە فەلەستین ئازاد بكەین ٠

پاشماوەی ماڵی حەرام ٠٠٠

خارێ ژ دارێ (عەلایی) ، جار بهیڤی و رجا جار بگەف و گوررا، خو ژێر كر كرەگری چ پێ نە ما روینشتە خارێ بەرێ وی ما لەمەیمینكێ كا دێ چ كەت دیت مەیمینكێ كیسكێ وی ڤەكر و دەست دا زێرەكی ر ئینا دەرێ، نیشادا پاشـی هندی شیای دەستێ خو بلند كر و هاڤێتە ئاڤێ ٠٠٠ و دەستێ خو برەف كیسكي ئێكێ دی ئینا دەرێ ئەو ژی هەر وەای كر و لێك لیك هەر یا تینیتە دەرێ ر بلەز یا تاڤیتە د ئاڤێ‌دا، خەلكێ كەڤێی لێ جەمیان ئێكي ژ وان گوتە حاجی هەكە تو حەس بكەیی ئەزێ پەلەوام دێ چم ئینمە خارێ ئان دێ ژێ ستینم ٠٠٠ حاجی گوتێ : ژێ گەرە ئەز د ترسم هەمیا پاڤێتە بەحرێ بكیسك ڤە ٠٠٠ یێ بخو د بێژیت : هەكو هند هێلا بان ئەز پێ گەهشتبامە كومباخا مالا خو ژی باش بو، مەیمینك هەر یاتاڤیت و حاجی یێ خو ڤەتقوتیت و یت كەتە بحاجی صوت بەلێ چ ژ كەسێ نا هێت بو حاجی بكەن٠ هاتە خارێ و كیسكێت دەڤی چو نابەینەكێ دیتن مەیمینك هاتە ڤەستا ژورا حاجی كر ٠ حاجی لدیف چو ژ ر هیت كیسكێ وی دانا رەخ جهێت وی و روینشت كرە گری و یاد دانیتە سەر و چاڤێت خو پتەپا حاجی رینشتە سەر جهێ خو دەست داكیسكي كا چەند تێدا هێلاینە هژمارتن دیت كوێت پنیڤی‌كرین دروست هەر حاجی ماچي كرە سەرێ مەیمینكێ و كرەت كوشا خو دا و هندەك نەپ بیاري ڤە لیدان ٠ حاجی سەرێ خو چەماند و هزرێت خو كرن بخو گوت : راستە كرتو ماڵێ حەرام نا بیتە (راست مال) بو كەسێ بیرا وی هات رەختێ پێش‌بێ هەكو (چێلیت خود دوتن) و نیڤا شیری ئاف د كرە ناف و د فروتە خەلكێ ، حەتا حال خوش بویي وێ گاڤێ گەلەك ژ خو شەرم كر و پیشەمان بو لسەر ئەوا وی كری ٠٠٠٠

●

پاشماوەی پەیامی هاوکاری ..

بڵێین کە ئەم هەموو پەلەقاژێو سەرکێشی‌یەی ئیسرائیل لەبەر ئەوەیە ، وەکو کاك عماشی لێکی دایەوە « لە گەورەوە تا پچووکمان دژی چارەسەری خۆبەدەستەوەدانە کە ناوبراوە بە - ئاشتی - ! » ئەمەش وا دەگەیێنیت کە ئیسرائیل واز لە زەوی‌یە داگیرکراوەکانی عەرەب ناهێنی تەنها بە - جەنگ - نەبێ ، وە هەروەها ئەوە دەگەیێنیت کە ئیسرائیل بویە هەر خەریکی دەستدرێژکاری‌یە ، دەیەوێت ورەی عەرەب لاواز بکاتو ناچارین بکات بەو چارەسەرە - نارەوایە - پەسەند بکەن کە میللەتی عەرەب ، هەرگیز پەسەندی ناکاتو بەلکەی ئەم لاقە راستەش - چەکە - چەی میللەتی عەرەبە کە زیانی لە ئیسرائیلو هەموو سەهیونیزمو ئیمپریالیزمی داوە - کردوە بە ترسو لەرزو ناڕیکی‌و نالی .

لە پاڵ ئەمانەشدا ڕاستی‌یەکی تر لە ئارادایە کە ئیسرائیلی تۆقاندووە - چما کاك عماش سەر بەم ئاشکرایی‌یە ووتی « ئازایی‌یە خۆمان لە بەرەی ڕۆژهەڵاتدا ڕادەگرین لە پاش شادی دەرنەکەی « ١١ی آذار » کە ئەمەش ئەوە دەگەیێنیت ، ئیسرائیل بە سایەی ڕیکەوتنی ڕاستەقینەی گەلی کوردو عەرەب ، چوقە چۆقی پێ نەوتووە ، بەوەی کە هەموو هیوایەکی ئەوە بوو ، سوپای عیراق بە کوردەوە قاڵ بێتو نەتووانێت لە بەرەی ڕۆژهەڵاتدا ووزەیە ، جووڵەیەکی هەبێت ، بەڵام هەر لەگەڵ دەستدرێژی‌یەکەی ١٢ی ئەم مانگە بۆ سەر خوارووی لوبنان ، سوپای بەجەرگی عیراق ، لە پاڵ فیداکارانی فەلەستیندا ، کەوتە هەڵتەکاندنی قەوارەی ئیسرائیل - کە سوپا فاشیرفەکەیەتی - !

با ئەم ڕاستی‌یانەمان هەموو وەخت لە بیردا بێت ، بەڵام با پێکیشەوە ئەوە دڵنیابین کە ئەم دەستدرێژی‌یە تازەو فراوانەو ئەوانەی لەوەوپێشیش وە پێ شێل بوونی مافی مرۆڤایەتی‌و یاسای دەوڵەتانیش کە لەلایەن ئیسرائیلیەوە جێ‌بەجێ کراوە ، هەموو ئەم ڕەفتارانە ، وە لە پێشەوە .. جەنگەکەی ٥ی حوزیرانی ١٩٦٧ ، هەمووی بە پشتی ئەمەریکاو ئیمپریالیزمی جیهانی‌یەوە کراوە ، وە هەتا ئەم دووا دەستدرێژی‌یەش لە لایەن - سیسکۆی- یاریدەدەری وەزیری دەرەوەی ئەمەریکاو ئیستخباراتی ئەمەریکاو دایەرە فاشیزمەکانی سەهیونەوە کێشەی بۆ دانراوە کە ئەمەش لەلای ئاشتی‌خوازانی جیهانو ڕزگاری خوازانی میللەتی عەرەب، سەراسیمە نیە، چونکە ئەمرۆ ئیمپریالیزمی جیهانی وە لە ڕیزی پێشەوە ئەمەریکای ڕەزیل گرانی تەماعکار ، لە هەموو قوژبنێکی جیهاندا بەرەی شەر دروست دەکات بۆ پاراستنی پەرژەوەندەکانیان لەسەر حسابی لاشەی مرۆڤە بێ‌تاوانەکانی گەلانی دونیا، وە بەڵگەش بۆ ئەمە ئەو دەستدرێژی‌یە ئاشکراو ناڕەوایەی ئەمەریکایە کە لەم دووایی‌یە نزیکەدا وە هەتا ئەمرو دەیکاتە سەر گەلی کامبۆدیا ، ئەمە جگە لە جەنگی لاووس‌و جەنگی ڤێتنام .

بەڵام ئایا - ئیمپریالیزمو سەهیونیزم مافی گەلانیان پێ قووت دەدرێت ؟ .

وەڵامیش بۆ ئەمە زۆر ئاسانەو دیارە کە ئەویش ئەوەیە ، ئەمرۆ سەرانسەری ئەم زەمینە بەدەنگ بە بازوو بە چەك هەموو لە ئەمەریکاو سەهیونیزم هەڵساونو کە هەر پارچە زەوی‌یەکی ئەم زەمینە - ئالاو پیاوەکانی ئەمەریکاو سەهیونیزم پان دەکرێنەوە .. سا، یاخوا هەر ئەمە بەشی ئەمەریکاو سەهیونیزم بێ..وە هەر چەك . هەر چەك دروشمی کاریگەری ڕزگاری خوازانی جیهان بێ وە لە پێشدا ڕزگاری خوازانی عەرەب !

پاشماوەی لێدوانەکانی

ئیرانو تەماعکاریتی دەست درێژییانەی سەهیونیزم ، وە ڕێکای سەر بەرزی‌و مل کەچ نەکردنو بەردەوام بوون لە خەباتدا کە ئەمەش هەولێکی بێ‌وچانی ئەوێتو پێویستی بە وە زیاتر وتویە : ئەو کارە ئابوری‌یانەی لەم دووایی‌یەدا کرا هەر بۆ ئەوەیە کە کاریگەرانە بەشدری تەواو بکەین لە خەباتی چارەنووسیدا .. وە تەواوی ئەو کارانەش ئەمەنە کار ناکاتە سەر ئوزەرانی هاوولاتیان .

لەو کوبونەوەیەدا چەند پرسیارێکی لێ کرا دەربارەی هەندێ کاروباری ناوخۆ لەوانە لەبارەی مەسەلەی ژورووی ولاتو کاروباری ئابوری‌یەوە .

لە وەڵامی پرسیارێکدا دەربارەی ئەوەی تایە دەولەت بەهۆی ڕووداوەکانی ژورووەوە زیانی گەورەی لێ کەوتوە ، لەم بارەیەوە ووتی : ئەو کەسانە لە هەڵەدان ئەگەر لەو باوەرەدا بن کە کوتایی هێنان بە مەسەلەی زورروو لە رووی دەولەت کەم ئەکاتەوە .. چونکە نوتایی پێ‌هاتنی ئەم مەسەلەیە مانای دەست پێ‌کردنە بە ئاوەدان کردنەوەی ناوچەکەو ئەبێ دەولەت مەعاشی (٢١) هەزار هاوولاتی ناوچەی زورروو بدات ، هەریەلەو مانکی (١٥) دینار .

جگە لەوەی ئەبێ دەولەت مەعاشی تقاعدی بە هەزاران کەس لەمانە بدات کە خیزانەکانیان لە ئەنجامی ڕوداوەکانی ژورووودا زەرەمەند بوون ، هەروەها پارە تەرخان کردن بۆ گیرانەوەی عەشایرە کوچ کردوەکان بۆ شوینەکانی خۆیانو دامەزراندنی پروژەی تازە لە ناوچەکەدا .

وە لە بارەی بەرەی یەکگرتووەوە ئەوەی ڕاگەیاند کە ئەم مەسەلەیە لەم چەند ئامانجانەوە دەست پێ ئەکات . بروا هینان بە یەکێتی عەرەبو خەبات لە پێناویاو بروا هێنان بە خەباتمان لە پێناوی ڕزکاری فەلەستینو زەوی‌یە داگیرکراوەکانی تری عەرەبدا ، وە باوەر هینان بە بەندەکانی بەیاننامەکەی ١١ی ئاذارو گرتنی هەڵویستیکی ئاشکرا دەربارەی قەوارەی ئیسرائیل .. وە ئاشکرا کردنی هەڵویستیکی ئاشکرا بەرامبەر شۆرش‌و پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی بە شێوەیەکی تەواوی‌و برواهێنان بە دەوری سەرکردایەتی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی لە کاروباری دەسەلاتداریتی‌و کاروباری ڕێکخراوە میللی‌یەکاندا .. وە ووتویەتی: بنچینەی تریش هەیە کە وەختی خۆی ڕوژنامەی - الثورە - بڵاوی کردەوەو ئەبێتە پەیمانێکی کاری نیشتمانی‌و بنەرەتی بەرەی یەکگرتوو ، وە ئەخرێتە پیش چای جەماهیر .. جا ئەوەی بروای بەم پەیمانە بێت دەرگای .

بەشداری‌و هاوبەشی بۆ ئەخرێتە سەر پشتو ئەوەیشی بروای پێ نەبێ چی لێ بکەین خۆ بە زۆر یەخەی ناگرین .

وە لە وەڵامی پرسیارێدا دەربارەی پشتگیری پارتی دیموکراتی کوردستان بۆ مەسەلەی فەلەستین کاك صدام حسین ووتی : ئەو پشتگیری‌یەی پارتی دیموکراتی کوردستان بە سەرکردایەتی مەلا مستەفای بارزانی‌و گەلی تێکوشەرمان لە کوردستاندا کردویانە بۆ مەسەلەی فەلەستین بریتی‌یە لە خۆ بەستنەوەیدا بە تەواوی بەیاننامەکەی ١١ی ئاذارەو جێ‌بەجێ کردنی .. وە ئێمە بروامان زورە بەوەی ئەم گەلە تیکوشەرەو ئەم پارتە خەباتگێرە بە سەرکردایەتی مەلا مستەفای بارزانی جیکای بروای تەواوی گەلی عیراق دەبن .

پاش ئەوەی کاك صدام حسین دەربارەی گەلیك باسی ناوخۆو عەرەبی‌و جیهانی دووا ئەمجا وەزیری درایی دەربارەی بودیجەی ئەمساڵو هەندێ کاروباری تر دووا .. وە بە دوای ئەمەدا وەزیری ئابوری قسەیان کرد .

ئەم کۆبونەوەیە ماوەی دوو سەعاتو نیوی خایاند وە جەماهیرێکی زۆر لە ڕوڵەکانی گەل تیایا بەشدار بوون .

پاشماوەی لەگەڵ وەزیری تەندروستیدا ..

گومانی تێدا نی‌یە کە پرۆژە تەندروستی‌یەکان وە بەجۆرێکی تایبەتی پرۆژەکانی پاراستنی خەڵکی لە نەخۆشی ، بەسایەی ڕوودا‌وە توندوتیژەکانی ناوچەی ژووروووەوە ئەلێت تەگەرەیان لەبەر دەمدابوو . هێنانەدی ئاشتی ناوچەکەش ، دەرفەتمان دەدا‌تێ بۆ ئەوەی بەسەر ئەو تەگەرانەدا زاڵ‌بین‌و بکەوینە پاکۆدانی ئەو نەخۆشیانەی کە باون ، وەکو لەرزو تاو سیل وە ئاولەو .

وە دوکتۆر عزت مصطفی ساغی‌کردەوە کە بەڕاستی هەر دووای بەیاننامە مێژوویی‌یەکەی ١١ی ئاذار دەست بەو کارانە کراوەو هەتاوەکو لە محافەزەی هەولێردا وە بە ئامادەبوونی وەفدی ئاشتی ، کۆنگرەی ڕەئیسەکانی صحەی محافەزەتەکانی ڕێکخرا ..

وە لەو کۆنگرەیەشدا باسی گیروگرفتەکانی ناوچەکەو کاری بەپەلەو پێویست‌کراوە بۆ ئەوەی بە زووترین‌کات باری تەندروستی ئەو ناوچانە وە بەتایبەتی ئەو ناوچانەی کە توندوتیژیان تێدا قەومابوو ، چارەسەربکرێ .

دوکتۆر عزت مصطفی زیاتر لەسەری ڕۆیشتووەو ئاشکرای کردووە کە زیاد لە (٤٠) مەرکەزی تەندروستی لە محافەزەی سلەیمانیدا کراوەتەوەو شارەزایانو داوو دەرمانیان بۆ چووە .

وە سیادەتی وەزیر زیاتر ووتویەتی ، کۆنگرەی ناوبراو کاروباری تری پەسەند کردووە وەکو سەبارەت کردنەوەی زیاتر داموو دەزگای تەندروستی‌و خەستەخانەو تیمارخانەو زانستگا وە پڕ کردنەوەی‌شوێنی فەرمانبەرانو شارەزایانی تەندروستی .

هەروەها وەزیری تەندروستی ساغی‌کردەوە کە فەرمانی‌داوە بۆ ئەوەی خێرایی‌بکرێت تا یاسای تەئمینی تەندروستی دێهاتەکان - ژمارە ٥٦ی ساڵی ١٩٧٠ - لەتایبەتی لەو ناوچانەدا بخرێتە کار .

وە دوکتۆر عزت مصطفی زیاتر ووتویەتی : وەزارەتی تەندروستی لەوەو پێش کێشەیەکی تەندروستی ئامادە کردبوو بۆ ئەوەی هەموو دانیشتووانی عێراق ئەشیعەیان بگێرێتو نەخۆشی سیل بدۆزرێتەوە . ئەم پرۆژەیەش لە محافەزەی « دیالە » وە دەستپێ‌کراو (٣) مانگی خایاند ، پاشان گەیشتە هەولێر هەر پاش بەیاننامە مێژوویی‌یەکەی ئاذار .

وە وەزیری تەندروستی ووتی :

ئەم پرۆژەیە یەکەمین پرۆژەیە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ، چونکە هەوڵو کۆششێکی زۆری دەوێت بۆ تەشیعەکرتنی هاو وولاتیانو دۆزینەوەی‌باری نەخۆشی‌یەکانو چارکردنیان بە نوێ‌ترین ئەکبیر ، کە ئەمەش وا دەگەیێنێت چارێن بکرێت لە خەستەخانەکاندا وە هەر

پاش تەواوبوونی ئەم پرۆژەیە لە شاری هەولێر ئەگوێزینەوە بۆ محافەزاتەکانی‌تر .

وەزیری تەندروستی‌و ئەنجوومەنی سەرکردایەتی شۆڕش لە کۆتایی گفتوگۆکەی‌دا لە لای - هاوکاری - ساغی‌کردەوە کە وەزارەتی تەندروستی لەکێشەی پێنجی‌ی گەشەپێ‌داندا ، پرۆژەی نوێی تەندروستی دەست نیشان‌کردەوە بۆ ئەوەی بەتایبەتی لە دێهاتەکاندا هەروەها لە شارەکانو ئەو ناوچانەی لە کارگوزاری تەندروستی‌یەوە دوورن ، خزمەتیان بکرێو لە نەخۆشی بپارێزرین . نموونەی ئەو پرۆژانەش ، لەناوبردنی نەخۆشی لەرزو تاو بەلهاریزیاو پرۆژەی لەناوبردنی سیلە .

هەروەها وەزارەت بەتایبەتی بایەخی بە خستنەکاری یاسای تەئمین‌کردنی تەندروستی دێهاتەکان داوە وە بە ئامادەکردنی شارەزایانی کاروباری تەندروستی وەکو پزیشکو ممرضات .

پاشماوەی وتارەکەی

حکومەتی شورش هەنگاوی خێراو گەورەی ناوە بۆ ئاوەدن کردنەوەی ژوورو وە سڕینەوەی ئەو کارەساتانەی شەڕی براکوژە لە دوای خوێ‌یەوە بەجێ‌ی هێشت .

هەروەها باسی ئەنجامی ئەو دیدەنی‌یانەشی کرد کە لەم دوایی‌یەدا کردی بۆ کۆماری عەرەبی یەکگرتوو ، لیبیاو جەزائر وە بەوەی داناوە کە دیدەنی‌یەکی سەرکەوتوو بووەو بەم زووانە ئەنجامی باشەی لە ڕووی سیاسی‌و ئابوری‌یەوە بەدیار ئەکەوێت .

وە دەرباری کاروباری ناوخۆ ئەوەی بلاو کردەوە کە : ماوەی نرخی پیاز بەرز بووبووەوە .. ئەگەر سەرێکی وڵاتە عەرەبی‌یەکانی تر بدەین ئەبینین جیاوازی‌یەکی ئەوتۆ نیە لە نیوانی نرخی کەلو پەلداو لە موچەی کاربەدەستانیانا زیاتر لەمەش ئەبینین لای ئیمە گەلێك باشترو هەرزان ترە .. بۆ نموونە لە میسر کیلۆی گۆشت بە (٧٥٠) فلسە ، بەڵام لای ئیمە بە (٤٥٠) فلسە ، وە لە میسردا گالۆنی بەنزین بە (٢٥٠) فلسە بەڵام لای ئیمە پاش ئەوەی دە فلسی زیاد کرد بۆتە (١٥٠) فلس . جگە لەوەی کە دەرچووەیەکی دانشگای ئەندازیاری بۆ نمونە لای ئیمە زیاتر لە یەکیکی میسری وەردەگرێت .

ئەم قسانەی کاك صالح مهدی عماش ماوەی سەعاتو چارەکیکی خایاند .

پاشماوەی کۆبونەوەی چەند وەزیرێك ...

کردنی بەیاننامەکەی ١١ ی ئاذارەوە هەیە .

کاك بارزانی لەم کۆبونەوەیەدا بە نوێنەری ئەژانسی دەنگوباسی عێراقی ڕاگەیاند کە ژمارەیەکی زۆری بەندەکانی بەیاننامەکەی ١١ی ئاذار جێ‌بەجێ کراوە.وە ووتویەتی: بەندەکانی تریشی بەرێوەیە بۆ جێ‌بەجێ کردن .

وە لە بارەی بەشداربوونی هێزەکانی پێشمەرگەوە لە جەنگی سەربەستی‌ی عەرەبی‌دا دژی داگیرکەرە سەهیونی‌یەکان کاك مستەفا بارزانی ووتی :- پێشمەرگە بەشێکە لە هێزەکانی چەکدارو لێ‌ی جیا نابێتەوەو هەموو ئەو ئەخشانەش جێ‌بەجێ ئەکات کە حکومەتی عێراق ئەیکێشێ، وە هەڵوێستی پێشمەرگە بەرامبەر مەسەلە چارەنووسەکانی عەرەب بەشێکەو جیا نابێتەوە لە هەڵوێستی دەسەلاتدارەکانی عێراق .

پاشماوەی با هەر سەرکەوتووبێ ...

وە ڕۆژی « ١٢ی » ئایار هێزەکانی سوپای سەهیۆنیزم هێرشێکی فراونی لە ئاسمانو زەوی‌یە وە کردۆتە سەر خوارووی لبنان ، کە سوپای لبنانو هێزی فیداکارەکان توانیویانە هێرشەکەی بەربەست بکەن ، وە توانیان ئەو نەخشەیە تێك بدەن کە دوژمن کێشابووی بۆ دابرینێ خوارووی لبنانو لێدانی بنکە فیداکارەکان .

پێش ئەوەی هێزی دوژمن یارمەتی بگاتێ ناچار بوو بە شکستەیی بەرەو دوا بکشێتەوە دوای ئەوەی زەرەرێکی زۆری لێ دارا .

سەهیۆنی‌یە دوژمنەکان فرۆکەی « هالی کۆپتەریان » بەکار ئەهێنا بۆ گواستنەوەی بریندارو کوژراوەکانیان .

ڕادیۆی بێرووت دوبارەی کردەوە : کە سوپای لبنان پاڵەوانی‌و نەبەزی‌یەکی زۆری پیشان داوە لە بەر بەستی‌کردنی دوژمندا .

وە لە مەیدانی شەڕەوە بروسکەیەك لە خواروی لبنانەوە رایگەیاند : کە فیداکارە عەرەبەکانی ناوچەی « عەرقووب » بە درێژایی ئەو ڕۆژە لەشەرێکی روو بەرووداو بوون لەگەڵ هێزی کۆماندۆزی دوژمندا .

وە هێزەکانی دوژمن لە ئێوارەدا ناچار بوو بەوەی کە دەست بکات بەکشانەوە لەرووی بەرگریی پاڵەوانانەی هێزی فیداکارانو سوپای لبناندا .

بۆ ئاگاداری ژمارە (١١) ساڵی ١٩٧٠

بۆ بکر قادر صالح کرێکار خەڵکی سلەیمانی - گەرەکی

بە پێ‌ی ئەو مەسەلەی تایبەت بە دوا هێنانی خەدماتی تۆ کەوا دراون بە (لیژنەی دوا **کانیسکان** . کاربەدەستان)ی سەرەتایی لەمحافەزەی سلیمانی ، وە بە پێ‌ی ئەو داوایەیی بەرێوەهێنانی خەدماتی کرێکارانو محافەزەی سلەیمانی) لێ‌ی کردبوونی ، وە لەبەر نەزانینی شوێنی دانیشت ، بریارماندا بەرایەتی (شارەوانەی ئاگادارت بکەین بەئامادەبوونت لەبەر دەم (لیژنەی دوا هێنانی خەدەماتی بەهۆی ڕۆژنامەکانی ناوخۆوە سەرەتایی لە محافەزەدا لە سەعات (٤)ی ئێوارە ڕۆژی ٢٥-٥-١٩٧٠ لە هۆلی محکمەی کرێکارانو کاربەدەستان)ی بدائەی سلێمانی وەبە پێچەوانەی ئەوە غیابی محکمە ئەکرێت .

سەرەك لیژنە
حاکم - مصطفی رشید

بۆ ئاگاداری ژمارە (١٠) ساڵی ١٩٧٠

بۆئاگاداری تومارکردنی کۆمەڵی یارمەتی‌دان

کاك حمە امین علی حمە امین و علی الشیخ قادر محمد و أمید فوءاد رشیدو محمد حسن قادرو هاورێکانیان کەوا لە دانیشتوانی سلەیمانین ، وە لە خوارەوەدا مۆریان لەسەر پەیرەوی ناوخۆیی دامەزراندنی کۆمەڵەیەکی یارمەتی‌دان کردووە بۆ دروستکردنی خانووبەرە ، وە بە پێ‌ی ئەو سەلاحیاتانەی هەمانە لە مادەی (١٠ ، ١١) لە یاسای کۆمەڵەکانی یارمەتی‌دانی ژمارە (٧٣)ی ساڵی ١٩٥٩ و دەستکاریەکانی بە پێ‌ی ئەوەوەڕێگای دامەزراندنی ئەم کۆمەڵەیەمان پێ‌دان بە ناوی (کۆمەڵی یارمەتی دانی دروستکردنی خانووبەرەی فەرمانەر وکار بەدەستانی بە ڕێوەبەرایەتی غابات لە محافەزەی سلێمانی محدود) بەمەرجێ بە پێ‌ی بەندەکانی یاسای باسکراو وە پەیرەوە تایبەتی‌یەکەی بجولێنەوە .

و. بەرێوەبەری یارمەتی‌دانی گشتی

بۆ ئاگاداری ژمارە (٨١) ساڵی ١٩٧٠

لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، لەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ کواستنەوەی توتن لە(دیانا) بۆ (هەولێر) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بە سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥-٥-١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأمیناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(٣٠٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەڵ شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی .

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن .

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢-١

بۆ ئاگاداری ژمارە (٧٨) ساڵی ١٩٧٠

لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ کواستنەوەی توتن لە(دهۆك) بۆ (موسل) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بە سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥-٥-١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأمیناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی([illegible]) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەڵ شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی .

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن .

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢-١

بۆ ئاگاداری ژمارە (٧٩) ساڵی ١٩٧٠

لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ کواستنەوەی توتن لە(ئامێدی) بۆ (موسل) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بە سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥-٥-١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأمیناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(١٥٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەڵ شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی .

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن .

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢-١

بۆ ئاگاداری ژمارە (٨٠) ساڵی ١٩٧٠

لە بەڕێوەبردنی ئنحساری توتنەوە

بەڕێوەبردنی ئینحساری‌توتن داوا لە گشت ئەوانە دەکات ، کەوا نیازی بەشداربوونی‌یان هەیە ، لە مناقەسەی نهێنی بۆ کواستنەوەی توتن لە(شەقلاوە) بۆ (هەولێر) ، عەطائاتەکانی‌یان بدەن بە سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی لە بەغدا ، بە مەرجێ خرابنە ناو زەرفێکی مۆرکراوەوە ، لە پێش وەیان‌لە سەعات (١٢)ی نیوەرۆ ، لە ڕۆژی ٢٥-٥-١٩٧٠ ، بە مەرجێ عطائاتەکان تأمیناتی‌یان لەگەڵ بێت بەنرخی(٢٠٠) دینار ، چ پارە بێ وەیان کەفالەتی بانق بێ ،لەگەڵ شەهادەی ژووری بازرگانی‌و ڕاپۆرتی تۆمارکردن‌لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی زەریبەی دەخلی گشتی .

ئەتوانرێ مەرجەکانی مناقەسە ، لایەن سکرتێری ئەنجومەنی بەڕێوەبردنی ببنرێ‌وەیان دەستکەوێ لە مەرکەزی ئەو بەڕێوەبردنە ، وەیان لەمەرکەزی بەڕێوەبەرایەتی ئینحساری توتن .

حسن حسین
بەڕێوەبەری گشتی و سەرۆکی بەڕێوەبردنی ئینحساری توتن

٢-١

بۆ ئاگاداری ژمارە ١٣ ساڵی ١٩٧٠

لە بەڕێوەبردنی ئینحساری توتنەوە

بە پێ‌ی مادەی (٢٦ ، ٢٨)لە یاسای ئینحساری توتن‌ژمارە - ٥٤ی ساڵی ١٩٥٢ .بریارماندا نرخی ئەو پاکەتە جگەرانەی کە ژمارەی‌جگەرەکانیان ١٠ و ٢٠ جگەرەن‌بە هەموو جۆرە جگەرەکانی دەرەوە ، بەم پێ‌یەی خوارەوە بێت :

بۆئەوانەی ڕێگای فرۆشتینان‌هەیە

بەکۆمەڵ	بەتاك	بۆجگەرکێش	پاکەت
فلس	فلس	فلس	فلس
١٠٠ سەد	١٠٥ سەد پێنج	١١٠ سەدوده	١٠ جگەرە
٢٠٠ دووسەد	٢٠٥ دووسەدو پێنج	٢١٥ دووسەدو پانزە	٢٠ جگەرە

گەشتی هاوکاری بە کوردستاندا!

دوکان

صلاح عمر العلی

ڕۆژی ٦ی ئەم مانگە کاک صلاح عمر العلی وەزیری ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن لەگەڵ کاک علاءالدین البکری بەڕێوەبەری گشتیی بەرژەوەندی هەوارەکان و گەشتوزار لە مووسڵەوە چون بۆ هەولێر .

لە ناوچەی - ئەسکی کەلەك - کاك خالد عبدالحلیم محافزی هەولێر وە نوێنەرانی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی و پارتی دیموکراتی کوردستان و لێپرسراوە مولکی و سەربازیە گەورەکان پێشوازیان لێکرد .

وە دیسانەوە ژمارەیەك لە کاربەدەستان و نوێنەرانی شارو پیاوانی ئایین لە دیوانی محافزەدا پێشوازی و بەخێر هاتنیان لێکرد وە گرد بوونەوەی خۆیان دەربڕی لە دەوری سەرکردایەتی شۆڕش و سەرۆکی تێکۆشەر کاك احمد حسن البکر وە پشتگیری تەواوی خۆیان دەربڕی بەرامبەر بەیاننامە مێژوویی-یەکەی ١١ی ئاذار پاش ئەمە کاك صلاح عمر العلی و وەزیری کشتوکاڵ و محافزی هەولێر چوونە دیدەنی بارەگای پارتی دیموکراتی کوردستان ، لەوێ نوێنەرانی پارتی و خەڵکێکی زۆر پێشوازیان کرد ئەویش لە ووتاریکیا ئەوەی ساغ کردەوە کە چارەسەر کردنی مەسەلەی نەتەوایەتی لە عێراقدا بەشێوەیەکی باش و بەجێ و فراوانی کرا جۆرێکی ئەوتو لە چوارچێوەی کارێکی هەرێمایەتی بچێتە دەرەوە بۆ چوارچێوەیەکی فراوانی جیهانی .. وە ئەوەشی درکان کە چارەسەرکردنی مەسەلەی نەتەوایەتی لە وڵاتەکەماندا باشترین هۆیە بۆ ئاسان کردنی گیروگرفتی بەردەم گەلانی تری وڵاتەکانی جیهانی سێهەم . وە بنچینەیەکی داڕێژراوی ئامادەکراویان ئەداتێ بۆ هەڵسوڕاندنی حوکمی شۆڕشگێڕی ، وە ئەم بنچینەیەش بە باشترین ڕێگەو شێوە دائەنرێت بۆ چارەسەرکردنی مەسەلەکانی نەتەوایەتی .

کاك صلاح عمر العلی زیاتر ووتی : لەسەر هەموومان پێویستە بەیاننامەکە بەجۆرێکی ڕاستو تەواو بهێنینەدی ، لەبەر ئەوەی ئەم ئەرکە ئێجگار گەورەو مەزنە چونکە لە سنووری عێراق ئەچێتە دەرەوەو شێوەیەکی مرۆڤایەتیو نەتەوایەتی فراوان ئەگرێتەوە .

وە ووتی : هەردوو پارتی هاوپەیمان ، پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیو پارتی دیموکراتی کوردستان تاکە دوو پارتن لە جیهاندا کە هەوڵیاندا مەسەلەی نەتەوایەتی بەم شێوە مرۆڤایەتییە ڕاستەقینەیە چار بکەن کە بە گرنگترین مەسەلە ئەژمێرێت کە چارێکی سەرکەوتووانەی کرابێتو یەکەم شێوەیە کە دان ئەنێت بەقەوارەی نەتەوایەتیدا .

وە زیاتر ووتی : بەیاننامەکەی ١١ی ئاذاری مێژوویی دان ئانێکە بەراستیدا وە بڕوامان بەم ڕاستییە هێنا لە کاتێکدا هەموو شێوەیەکی شێوێنراوی بەسەرا سەپێنراوی پێش ١١ی ئاذارمان لابرد . وە لەکۆتایی ووتارەکەیدا ئەوەی هێنایەوە یاد کە ئەمریکاو دەوڵەتە ئیستعماریو کۆنەپەرستەکان بێووچان هەوڵی ئەوەیانە کۆسپو تەگەرە بخەنە بەردەم هەنگاوە بەیاننامەکە .

وە دوای ئەم کاك نافذ جلال حویزی وەزیری کشتوکاڵو ئەندامی لیژنەی ئاشتی ووتارێکیدا تیایا ووتی :

ئیستعمار لەماوەی ساڵانی ڕابوردودا ویستی ئاگری جەنگ لەنێوان هەردوو نەتەوەی عەرەبو کورددا هەڵگیرسێنێت ، بەڵام ئێمە هەموو کەلێنێکمان لێگرتنو پیلانەکانمان ژێرخست ، هەروەها کاك حویزی بەنرخەوە باسی دەوری پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی کرد بەوەی باوەڕی بە بەرژەوەندی گشتیو هێنانەدی ئیشتراکییەت هەیە بۆ بنیات نانی وڵاتێکی پێشکەوتوو .

دووای ئەم کاك اسماعیل مەلا عزیز مەسئوولی لقی دووی پارتی دیموکراتی کوردستان ووتارێکیدا تیایا سوپاسی وەزیرو ئەو هەنگاوە مەزنەی کرد کە پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی نای بۆ چارەسەرکردنی ئاشتی خوازانەو دیموکراتی یانەی مەسەلەی کوردەوە ووتی :

پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی بەسەرکردەو ئەندامی خۆی دائەنێت .

وە ووتی : پارتی دیموکراتی کوردستان ئامادەیە بۆ ئەوەی خزمەتی مەسەلەی هاوبەشی هاووڵاتیە عەرەبو کوردەکان بکات .

پاش ئەمە کاك صلاح عمر العلی چوونە دیدەنی هەوارگەی صلاح الدین و گەلی علی بەگ و بافستیان و کاربەدەستانی ئاگادار کرد کە پێویستییەکانی ئەم هەوارگانە جێبەجێ بکەن .

سەعات ٦ی سەر لەبەیانی ڕۆژی ٢٤ی - ٤ی - ١٩٧٠ ، شاری سلەیمانی شیرین شاری هەڵمەتو قوربانی ، جمەی ئەهات لە لاوانی ، هەموی سەعاتێکی تری خایاند کە خۆپێشاندانێکی گەرمی خوێنی گەرم ئا بەو بەیانییە شەقامەکانی شاری گرتەوە .. ئۆتۆمۆبیل کوڕی گەنجو قۆزو کورد پەروەریان هەڵگرتووە ، دروشمی ڕەنگاو ڕەنگ ، پڕ هەستو سۆزی پاك ، لە ئاسمانی سلەیمانی کوردستانا شنە شنیانە .. بەو بەیانییە دەنگی بەسۆزی لاوانی کوردستان ئەتەقییەوە « بژی هاوکاری نێوان پارتی دیموکراتی کوردستانو پارتی بەعسی ئیشتراکی » ... « یەکێتی لاوانی دیموکراتی کوردستان پشتیوانی پارتیو بەعسە بەبۆنەی بەیاننامە مێژوویی یەکەی ١١ی ئاذارەوە» ... « بژی برایەتی کوردو عەرەبو تورکمانو کەمایەتییەکانی » ... « بژی کاك احمد حسن بەکرو بارزانی مستەفا » ئا بەم پاکیو یەکێتیو دڵسۆزییە ئەگەیشتنە بەر هەر لادێیەك دانیشتووان بە چەپڵەڕێزانو بانگەوازی پڕ جۆش پێشوازیان ئەکردن هەتا لە سەعات ٩و چارەکا گەیشتنە شوێنی دیاریکراو لە « قەشقۆڵی » کە هەر ڕۆژێك لەوەو پێش کەلوپەلی حەوانەوەو ئاهەنگو هەموو پێویستییەکی لێحازر کرابوو .

پاش ماوەیەك پشوودان ، زەماوەند بە هەڵپەڕکێی لاوان دەستی پێکرد کە ئەمەش تا سەعات ١١و نیوی پێش نیوەڕۆی خایاند کە ئەو دەمەش وادەی پێشکەش کردنی پرۆگرامی سەیرانەکە بوو ..

• هەموو هاووڵاتییەکان دەقیقەیەك بەپێوە وەستان بۆ حورمەت گرتنی گیانی پاکی شەهیدانی کوردستان .

• کاك جمال عومەری بەڕێوەبەری ئاهەنگەکە بە ووتارێك ئاهەنگەکەی کردەوە تیایا بەخێرهاتنی « قائدی فیرقەی پێنج » و برایانی لقی ٤ ی پارتی دیموکراتی کوردستانو برایانی نوێنەرانی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیو سەرۆکی دانیشتگای سلەیمانیو سەرۆکی پۆلیسی سلەیمانیو ئامیر فەوجی دوکانو ئامیر بەتالیۆنی ٣ی هێزی ڕزگاریو لیژنەی قەزاو وەفدی مامۆستایانو قوتابیانی خوارووی نیشتمانو هەروەها یەکێتی ئافرەتانی کوردستانو باقی میوانەکانی تری بەخێر هاتن کرد .

• پاش ووتارەکەی بەڕێوەبەری ئاهەنگەکە ، سلاوی کۆماریو سروودی « ئەی ڕەقیب » لە لایەن تیپی هونەری لاوانی کوردستانەوە پێشکەش کرا .

• کاك فەرەج سەعید مەسئوولی لقی ٤ ی پ.د.ك. ووتارێکی خوێندەوە کە تیایا ئەوەی ئاشکرا کرد کە پارتی دیموکراتی کوردستان بە سەرۆکایەتی کاك مستەفا بارزانی دەورێکی باڵای بینیوە بۆ خزمەت کردنی گەلی کورد وە هەتا هەتایە هەر ئەو ئەرکەی گرتۆتە خۆی . وە برای ناوبراو بانگی هەموو لاوانو ڕێکخراوە کوردستانییەکانی نیشتمان پەروەرەکانی وڵاتی کرد تا پێکەوە هەموو پشتیوانی بەیاننامە مەزنەی ١١ی ئاذاربن .

• نوێنەری پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیش ملازم سلیمان علی ووتارێکی خوێندەوە کە تیایا لە بەیاننامە مێژووییەکەی ١١ی ئاذار دوواو هەروەها دەری خست کە پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی بە هەموو تواناو دڵسۆزییەکەوە کار ئەکا بۆ جێبەجێ کردنی بەیاننامەکە بە تەواوەتی باوەڕی هێناوە بەمافی گەلی کوردی خۆشەویست .

• ئامیر فەوجی - دوکان - یش مقدم رکن عبدالله الکروی ووتارێکی بەنرخی خوێندەوەو گێڕایەوە کە بەدرێژایی مێژووی عێراق کوردو عەرەب هەر برابوون وە خەباتی هاوبەشیان هەبووە هەیە هەر ئەو خەباتەش یەکی خستن بۆ ڕۆژی مێژوویی و چارەسەری ئاشتی خوازانەو دیموکراتی یەکەی ١١ی ئاذار .

• سکرتێری یەکێتی لاوانی دیموکراتی کوردستانیش کاك میرزا صدیق ، ووتارێکی دا وە ڕوونی کردەوە کە پارتی دیموکراتی کوردستانو سوپای شۆڕشگێڕی کوردستان « ٩ » ساڵ لە پێناوی بەدیهێنانی مافی گەلی کوردا سەدان شەهیدی بەخشیوەو هەزارەها کرێکارو جوتیارو کاسبکاروە دێهاتیەکان بێخانوو لانەو بێکار مانەوە . وە برای ناوبراو داوای لە پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیو پارتی دیموکراتی کوردستانو لاوانی دیموکراتی کوردستان کرد کە هەموو لە ناخی دڵەوە پشتیوانی بەیاننامەکەی ١١ی ئاذار بن بۆ جێگیر کردنی بەندەکانی . وە ووتی « ژنو منالی شەهیدەکانی کوردستان کرێکارانو جوتیارە زەرەر لێکەوتوەکان چاوەنواڕی هیممەتی مەردانەی ئێوەن بۆ ئاوەدان کردنەوەی وڵاتی وێران کراو .

• سروودی « پێشمەرگە » لە لایەن تیپی هونەری لاوانی دیموکراتی کوردستانەوە پێشکەش کرا .

• ئینجا ووتاری لیژنەی ناوچەی هێزی ڕزگاری کە پیرۆزبایی لە لاوانی دیموکراتی کوردستان کرد بەبۆنەی جەژنی ئاشتیو هەروەها جەژنی لاوانی جیهانەوە .

• مامۆستا فایەق تۆفیقی نوێنەری یەکێتی مامۆستایانی کوردستان ئەویش ووتارێکیدا

• چیرۆکی تەمسیلی - خاڵە حەسەن - لە لایەن تیپی هونەری لاوانەوە پێشکەش کرا .

• دووای ئەوە کاك کامل نظام الدین هەڵبەستێکی بەیادی خەباتی ڕۆڵە بەشەرەفەکانی کوردستانو بەبۆنەی بەیاننامە پیرۆزەکەی ١١ی ئاذارەوە خوێندەوە .

ئەمانەو چەن جموجۆڵێکی خۆش لە گۆرانی ووتنو هەڵپەڕکێو ووتاری پێکەنیناوی پێشکەش کرا . وە لە دووایییا ئەم ئاهەنگە گەورەیە بەسروودی - کوردستان نیشتمانی جوان - کۆتایی هات . ئەوی شایانی گێڕانەوەشە ، هەر لە کاتی ئاهەنگەکەدا چەن بروسکەیەك هاتبوون ، لە لایەن لقی ٤ی پارتی دیموکراتی کوردستان کە کاك عبدول سۆران ناردبووی وە بروسکەیەکی هێزی ڕزگاری لەلایەن کاك « فاتحی » تێکۆشەرەوە نێررابوو .

هەروەها بروسکەی لیژنەی قەزا کە کاك قادر بەنا ناردبووی وە بروسکەی یەکێتی مامۆستایانی کوردستان کە کاك فایەق توفیق ناردبوونی .

دوکان: لاوانی کوردستان لە جەژنی ئاشتیدا

مەسئوولی لیژنەی ناوچەی قەزای سلەیمانی لە - دوکان

هاوکاری : کاك قادر بەنا بەو ناوەی مەسئوولی لیژنەی ناوچەی قەزای سلەیمانین .. بیروڕاتان بەرامبەر بەیاننامە مێژوویەکەی ١١ی ئاذار چییە وە چ ئەرکێك وا لەسەر شانی کۆمەڵانی گەلی کوردو عەرەب بۆ پاراستنو پێش خستنی

ئامانجی هەر دوو گەل ؟

وەڵام : ڕای ئێمە کە ئەندامانی پارتی دیموکراتی کوردستانین وە کە لیژنەی ناوچەی قەزای سلەیمانین لەگەڵ ئەو بیرو ڕایەین کە پارتیمانو سەرۆکی خۆشەویستمان مستەفا بارزانی بڵاوی کردەوە بەرامبەر بەیاننامە مێژوویەکەی ١١ی ئاذار کە جەژنی ئاشتیو برایەتی گەلی عێراقە بە گشتی وە جەژنی ڕزگاری میللەتی کوردە بە تایبەتی . وە بە هۆی هێنانە دی حوکمی زاتی بۆ کوردستانی عێراق کە لە ڕۆژی دەست پێکردنی خەباتییەوە دروشمی حوکمی زاتی هەڵگرتووە بۆ کورد . وە بە نیسبەت ئەرکی سەرشانی کۆمەڵانی گەلی کوردو عەرەب وە بۆ پێش خستنو پاراستن ئامانجی هەر دوو گەل پێویستمان بە یەکێتییەکی نیشتمانیی پتەو هەیە لە نێوان هەردوو پارتیمان ، پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکیو پارتی دیموکراتی کوردستان .

وە ئەو یەکێتییەش وەنەبێ شتێکی کتوپڕ بێ کە ئێستە داوای ئەکەین بەڵکو لە ڕۆژی دەست پێکردنی خەباتو تێکۆشانی پارتیمانەوە ئەو بەندە باس کراوە کە حوکمی زاتی بۆ گەلی کوردو سەربەستیو دیموکراتی بۆ گەلی عێراق . وە ئێمە کە ئەندامانی پارتیین ئامادەین بۆ ئەو برایەتییەو ئەو هاوکارییە لە هەموو جێگایەکی کوردستانا ، بۆ ئەوەی بتوانین بەندەکانی بەیاننامە مێژوویەکەی پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی جێبەجێ بکەین وە ئاواتی هەردوو گەلو کەمایەتییەکانی گەلی عێراق بهێنینە دیو سەری دوژمنانی کوردو عەرەبو نیشتمانی عێراقی خۆشەویستمان، پان بکەینەوە.

لە قوتابخانەی سەرەتایی کوڕانی - دوکان - .

هاوکاری : مامۆستا احمد محمد ڕاتان بەرامبەر بەیاننامە مێژووییەکەی ئاذار چییە وە چی بە باش دەزانن بۆ جێبەجێ کردنی تەواوی بەیان-

پروانە ل - ٦

institut kurde de paris

بەشداربوونی سەرەکی بەکر لە مەولودی پێغەمبەردا

رۆژنامەیەکی هەفتانەی گشتییە
دەزگای گشتی چاپەمەنیو بلاوکردنەوە دەری ئەکا
تەلەفون «٦٩٧٢١»

هاوکاری

٨ لاپەرە
التضامن
٢٠ فلس

شەممە ٢٣-٥-١٩٧٠
ژمارە ١٩

رۆژ باش

لەگەڵ هەردوو یاسای نوێی ئەنجوومەنی باڵای زەرعەتو چاککردنی زەرعەت ...

ئەم دوو یاسایەی ئێواریێ٥ شەممەی ڕابوردوو کە شۆڕشی ١٧ی تەموز بلاوی کردنەوە سەبارەت چاککردنی زەرعەتو پەیوەندی نێوان کۆمەڵانی دێهاتەکانی هەموو عێراق ، بریارێکە سەراپارەگێو ڕیشەی چەوساندنەوەی زوڵمو زۆرو پاشماوەی پەیوەندی دەرەبەگایەتی لەنێو دێهاتەکانا هەڵ ئەکێشێ . جگە لەمە بەشی زۆری خێرو بێرات ، ئاوو مەکینەو تۆو شارەزاییو تەجروبە ، ئەخاتە ژێر دەستی

بڕوانە ل ٧

دان نانی بەعس بە مافی گەلی کوردی عێراقدا

هاندانە بۆ خەباتی گەلی کوردی ئێران

ئەمری بۆ قوربانیەکانی شۆڕشی دووهەمی عێراق

رۆژنامەی کوردستانو «نامەیەکی نهێنی» گرنگ

institut kurde paris

پەیامی هاوکاری

لە کاتێکدا دلسۆزەکانی گەلی عێراقو حکومەتە پێشمەرەکەی خوارەکەی شۆڕشی ١٧ی تەموز تینیان سەندووە بۆ جێبەجێ کردنی بەیاننامە مێژوویی یەکەی ١١ی ئادارو خەریکی بنیاتنانو ئاوەدان کردنەوەی کوردستانی خۆشەویستنو بەدڵو بەگیان کۆماری عێراقی مەزنمان پڕ لە پێوە دەنێن بەرەو پێشەوە ، بەرەو ئابووری یەکی . پتەوی دوور لە دەسەلاتی بێگانە ، وە بەرەو کۆمەڵێکی ئیشتراکیو یەکسانی لەکارکردنو ژینێکی پڕ لە تەندروستیو خۆشیی ، هەر لەم کاتەدا دوژمنانمان - وەکو ووتوومانە - بەردەوام لە تاریکیو ڕووناکیدا خەریکی دەست درێژیو پیلان گێراندن لەدژی میللەتی ئازادی خوای عەرەب وە لەدژی گەلی عێراقمان بەتایبەتی . جا هەر لەماوەی ئەم دوو مانگەی پاش بەیاننامە مێژوویی یەکەی ١١ی ئادار دەستو دایەرەی ئیمپریالیزمو سەهیۆنیزمو کۆنەپەرستەکانی نۆکەریان ، چەندەها دەستدرێژییان کردۆتە سەر گەلی عەرەبو وولاتانیان ، وە هەتا دەست درێژیش کراوەتە سەر سوپای عێراقمان لەبەرەی رۆژهەلاتدا کە - ئەمرۆ - وە بەسایەی بەیان نامە مێژوویی یەکەی ١١ی ئادارەوە لەهەموو رۆژێکی تر بەهێزترو چەکدارترە . بێگومان دوا پیلانی ئیمپریالیزمیش ئەوەیە کە - حکومەتی شای ئێرانی سەر بەئیمپریالیزم - ڕاستکراوەتەوە بۆ بەربەرەکانی مەسەلەی مافی میللەتی عەرەب لە کەناردا وەبۆ زۆر کردنەسەر حکومەتی عێراق ، کە چ پیلانێکی ئێران هەتا - ئێستە - لەئاستی عێراقی ئازاددا سەرکەوتنی بۆ نەنووسراوە .

بروانە ل ٧

سەرەك بکر
لە : شاری لاوان

سەرەك کۆمار کاك « احمد حسن البکر » روژی (١٤)ی ئەم مانگە چوە دیدەنی ئەو هەدەوزیی کاری میللییەی بۆ دروست کردنی شاری لاوان کراوەو (٣٠)هەزار دیناری خەڵات کرد لە بەشداری بوونی دروست کردنی ئەو شارەدا . وە لەسەردانەکەیدا هەردوو جێگری سەرەك کۆمار کاك « حردان عبدالغفار » وە کاك « صالح مهدی عماش »ی لەگەڵدا بەشدار بوون . وە لەوی سەرەك کۆمار کاك « احمد حسن البکر » چاوی بەو نەخشانە کەوت کە بۆ شاری لاوان کێشراون .

سەرەك کۆمار پشتگیری خوی نواند بو پروژەکە بە خەڵات کردنی «٣٠» هەزار دینار بۆ فراوان کردنی ئەو پروژەیە .

وا چاوەروان ئەکرێت کە لە مانگی تشرینی یەکەمی سالی «١٩٧١»دا ئەم پروژەیە تەواو بکرێت کە بریتی ئەبیت لە سێ بینای گەورەو چەند جیگایەکی یاریو مەلە وە ئەوەی شایانی باسە ئەم شارە هەر بە کاری میللی تەواو ئەکرێت .

کاك « حامد الجبوری » وەزیری لاوان بلاوی کردەوە وە وتی : لە دروست کردنی شاری لاواندا چەند ریکخراویکی پیشەییو قوتابیانی قوتابخانەکان دەستە دەستە بەردەوام بەشدار ئەبن لە هەرەوەزی کاری میللیدا بۆ تەواو کردنی ئەم پروژەیە .

تۆپەکانمان چوارفرۆکەی ئیسرائیلیان خستۆتە خوارەوە

سوپای « ١٧ی تەموز » لە بەرەی رۆژهەلاتدا لە رۆژی «١٨»ی ئایاردا دەسدرێژیەکی گەورەی سەهیونی خست .. هێزە نەبەردەکانمان چوونە جەنگی پڕ زەبرو زەنگەوە لەگەڵ هێزی ئاسمانیی دوژمندا بۆ نزیکەی «٥» سەعات ، وە سەر لەنوێ داستانی سەرکەوتوویی ئاسمانییان ئەرووخێنێت وە «٤» فرۆکە ئەخەنە خوارەوە ،

هەوڵەکانی دوژمن - بۆ تۆلە سەندنەوە لە لێدانەکانی هێزکانمان لەکاتی هێرشەکەی دوژمن بۆ سەر لبنان - ژێرکەوت ، وە هێزەکانی سلاحەددین توانیان بە خۆگرتنو بە رانگرییان دەستێکی باشیان لێ بوەشێنن .

ئەم دەس درێژییە نالەبارەش لە پاش نیوەرۆی ١٨ی ئایاردا بوو .

قسەکەرێکی سەربازیی عیراقی ووتی :

[illegible]ن بۆ تۆلەسەندنەوەی [illegible]ەکانی بە دەست [illegible]کانمان کاتی هێرشەکەی بۆ سەر لبنان ، بە چوار پەل بەردومانی هێزەکانمانی کرد لە بەرەی روژهەلاتدا ، وە دوو فرۆکە بە دەست هێزەکانمان بەردرایەوە یەکێکیات لە « کوکب الهوی » کەوت ئەوی تریان لە ناو خاکی داگیرکراودا لەکاتێکا هێرش هەر لە پەرە پێدانا بوو ، تا گەیشتە ناوچەکانی « أم قیسو أزمالو العدسیه » .

پاش (٣) سەعات لە بەردومانی توند بۆ سەر هێزەکانمان فرۆکەی سێیەم

بروانە ل - ٧

« بە ناوی خوای مەزنو میهرەبانەوە » .

برایان : بە ناوی سەرکردەی شۆڕشەوە بە ناوی براتانەوە تێکوشەر احمد حسن البکری سەرکۆمارەوە جوانترین سلاوتان لێ ئەکەم وە بەبۆنەی ئەم جەژنە پیرۆزەوە ، جەژنی لە دایك بوونی پێغەمبەرەوە .. جەژنی مرۆڤ لە هەموو لایەکی ئەم سەرزەوییەدا جەژنی چاکەو خۆشەویستیو سەربەرزیو رەوشت بەرزی مرۆڤایەتیو جەژنی حەقو دادو پێشکەوتنو سەربەستی ، بەم بۆنەیەوە پیرۆزباییتان لێ ئەکەم .

لەم رۆژانەدا وە لەپێش چواردە سەدەو نیووەوە مرۆڤایەتی مژدەیەکی مەزنی تێکەڵ بە سروەی بەیانی دا مژدەیەك کە تیشکی خۆری رەنگینتر کردو دەروونی پڕ لە هیوا کرد پاش کلۆلیو زەبوونییەکی دوورو درێژ .. ئەم مژدەیەش بریتی بوو لە هەوالی لەدایك بوونی محمد کوڕی عبدالله . ئەو بێ پەنایەی باوکی خۆشەویستی نەیگرت بە سنگییەوەو پاش ماوەیەکی تریش رووی گەشو سنگی خۆشەویستی دایکی لێ ون بوو ، بەلام لە (عبد المطلب)ی باپیریو (ابی‌طالب)ی مامیدا خۆشەویستیو گرتنە باوەشێکی دلسۆزانەی بینیو ژیانێکی سەربەرزانەی پڕ لە خۆشەویستی بینیو بەو جۆرە پەروەردە کرا کە هەمیشە بە - امین - ئەناسرا بە شێوەیەکی وا متمانەی پێ ئەکرا دانانی بەردە رەشیان لە جێ خۆیدا بەم سپارد . وە خواوەندی مەزن بە پێغەمبەری خۆی هەلبژارد وە هەلوێستی گەلەکەشی بەرامبەر یەکێك بوو لە سێ هەلوێست یان دلیان بۆ ڕاستی بکەنەوەو بروا بەو باوەڕانەی بکەن کە لە خواوە بۆی هات یان ئەوانەی لە ئاینەکەیدا ئەوەیان دی کە هەرەس ئەهێنێ بە کۆلەکەی بڕوای بێ ئاینییانو کەوتنە دوژمنایەتی نواندن لەگەلیا ، یان ئەوانەی دڵ کرمێ بوونو لە تاریکیدا بەربەرەکانیان دەکردو ئەگەر یەکێکیان لەو کەسانە ببینی یایە بڕوای بە پێغەمبەر بووایە پێیان ئەوتن ئێمەش بڕوامان پێیەتی ، کە لەوانیش دوور ئەکەوتنەوەو خۆیانو شەیتان دەمانەوە ئەیان وت ئێمە لەگەڵ تۆ داینو گالتەمان بەوان کرد . ئەم منافقو دوو ڕووانەی مەترسییەکی گەورە بوون بەرامبەر هەموو بانگەوازێکی حەق کەوتنە دوژمنایەتی نواندنو شەرێکی ئاشکرا . پێغەمبەر دروودی خوای لێ بێ تووشی دەردێکی زۆری ئەمانە بوو تا ئەو کاتەی ئاینی خوا چەسپ بوو .. بەلام ئەم بە شێوەیەکی وا چاری کردن کە لە مێژوودا وێنەی نەبێتبەوەی زۆر بە نەبەردییەوە گوێی نەئەدایە هەرەشەو پەلامار - حەق پەرستی وا پەخشش دەبێت کە هەموو لایەك بگرێتەوە .

برایان : لە رەوشتو تەمەنی پێغەمبەردا دروودی خوای لێ بێت چەندەها وێنەو دەرسی نەمرو مەزنی تێدایە .. مرۆڤێکی تەواو بوو لە رەوشتو ژیانیا ، سەرکردەیەکی لێهاتووی ئەوتۆ بوو کە رووی ژیانی ئەم سەرزەمینەی گۆڕیو بنچینەی شارستانییەتیێکی مرۆڤایەتی ئەوتۆی دامەزراند کە هەتا ئێستاش هەموو پایەو بەرزێتییەکی لەسەر بنیات ئەنرێت .. هەر ئەم بوو لەناو نەتەوەی عەرەبەوەو ئەو توانا بەتینەی هەڵهینجا کە نامەی دادو چاکەو برایی مرۆڤایەتی گەیاندە هەموو بەشێکی سەرزەمین .. هەر نموونە مەزنو رەوشتە بەرزو بیرو باوەرەکانییەتی کە رۆژ لەدوای رۆژ گەشەدار ترو بلێسەدار تر ئەبێ .. ئەوەتا یادیشی هەر نەمرەو دەنگی لە بەرز بوونەوەدایەو داوای ئەوەمان لێ ئەکات کە پەنا بەرینە بەر خواو خۆ راگرتوو بیین لە بەردەم نەهامەتیو نوشستیداو هەموو تواناو هێزی خۆمان یەك خەین بە رووی ئەو دوژمنەدا کە خاکمان زەوت ئەکاتو یەك دەست بین بۆ ریشە کێش کردنی هەموو رەگو ریشەیەکی دوژمنانو بەو جۆرە بکەوینە کارو بنیات نان کە باووباپیرمان کردبوویان ... لەرەوشتو تەمەنی سەرکردەی مەزنمانا محمد دروودی خوای لەسەر بێ مەشخەلی وای‌تیدایە کە رێگەی بنیاتنانو پێشکەوتنمانو بۆ رووناك دەکاتەوە . « یا ایها النبی انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذیرا وداعیا الی الله باذنه وسراجا منیرا وبشر المؤمنین بأن لهم من الله فضلا کبیرا ولا تطع الکافرین والمنافقین ودع اذاهم وتوکل علی الله وکفی بالله وکیلا ... صدق الله العظیم » دوا جار سلاوی خواتان لێ بێ .

وتارەکەی سەرۆك بەکر لەو کۆبوونەوە ئاینییە گەورەدا کە کۆمەڵی ئادابی ئیسلامی شەوی ١٨ی ئەم مانگە بەبۆنەی یادی لە دایك بوونی پێغەمبەرەوە (دروودی خوای لێ بێت) رێکی خستبو . ئەم وتارە لە جیاتی سەرۆك خوێندرایەوە .

قوربانیەکانی شۆڕشی دووەم لەعێراق دا دژی ئیمپریالزمی بەریتانی

بەر لە ٣٠ سالو لە٢ مایسدا بوو کە حکومەتی عیراق بریاری شەرهەلگیرسانیدا لەگەل هاوپەیمانەکەتی (بەریتانیا) دوای ئەوەی کەگشت گفتو پەیمانەکانی بێشێل کردو هەموو سویندەکانی فەرامۆش کرد . ئەو شەرەی کەنزیکەی یەك مانگی خایاند لەگەڵ ئەو هەمو خیانەتکاری وپیلانی ناوەوەو دەرەوەدا . لەتەك ئەو کەمی لایەنگریو ئازوقەو چەك وجەبەخانەشدا ، ئەم لایەی عیراق ئەوپەڕی پالەوانبازیو فیداکاری وقوربانیدا تاوای لەگشت پیاوانی دنیاکرد کە بە گەورەییەوە ناوی بێننو یادی بکەنەوە .

بەر لە تێهەڵچونمان بۆ رونکردنەوەی هەموو لایەکی جەنگەکە ، پێویستە نەختێ ئاور لەدواوە بدەنیەوە بۆ زانینی هەموو هۆو سەرەتاییەکانی .

گشت لامان ئەزانین کە بەریتانیا لەسالی ١٩١٧دا عیراقی داگیرکرد دوای قەلاچوکردنی دەسەلاتداری عوسمانلی وراستەوخۆ دەستی کرد بە حوکمرانی بە هۆی مەندوبی سامی هەتا مارتی سال ١٩٢٣ لەو کاتەی کە فەیسەلی یەکەمییان هێناو تاجی شاهانەیان لەسەرنا ئەم شایەی کەدەستەبەرەیەکی سەر بەئیمپریالیزمی هەلبژاردو کاری‌پێ داسپاردن لەسەرووی ئەمانەش شای بێتاج (نوری سەعید) . ئەوەبو ئەم دەستەیە دەستی کردد بەبیشکەش کردنی هەموو جۆورە یارمەتییەك بو ئیمپریالیزمو بەرژەوەندی یەکانی .

لە ٣ ئەیلولی سالی ١٩٣٩دا شەری دوەمی جهان هەلگیرسا ، جیهان بوو بەدوو سەربازگە دەولەتەکانی دەسك - محور - کەبرێتی بوو لە (ئەلمانیا - ئیتالیا ژاپۆن) . وە دەولەتەکانی هاوپەیمان کە برێتی بوو لە (ئەمەریکاو بەریتانیاو فەرەنسا) ، لەو کاتەدا نوری سەعید سەرەك وەزیر بوو ، نۆکەریکی تازەی لەپالیدا بوو کەزۆر لەئەم بە پەلەوبە جومبش بوو بۆ خزمەتی ئیمپریالیزم ئەویش کە عدالالەی کوری علی وکورەمامەی مەلیك غازی کوژراو بوو ، کە بە سەروەسی دانرایە سەر تەختوتاراجی عیراق ، کە بەیەکەمین قوتابی قوتابخانەی نوری‌سەعید ئەژمیردرێ . ئەمو نوری دەستیان کرد بە زۆرکردن لەسەر سەرکردەکانی سوپاو پیاوانی حوکم بۆ ئەوەی گشت پەیوەندییەکانی یان بەدەولەتانی محور بپچڕێنن ، بەلام سەرکردەکان لەوەرما ووتیان : ئێمە لەگەل ئینگلیزدا چەند داخوازیمان هەیە : ئەویش چەکدارکردنی سوپاو چارەکردنی گێروگرفتی فەلەستینە . بەلام لەپاشا نوری سەعید اقناعی کردن . ئەوەبوو حکومەت هەموو پەیوەندییەکی سیاسی لەگەل ئەلمانیا بری . کەچی چەند مانگێکی بەسەرا تیپەری بێ ئەوەی بەریتانیا داخوازییەکان جێبەجێ بکات نا بەلکو دەستی کرد بە زۆر کردن لە بەرەی نیشتمانی (سەرکردەکانی سوپا) بو ئەوەی پەیوەندی لەگەل ئیتالیادا ببرێ ، لێرەدا عبدالالە داوای کرد کەهیچ مرسومێك مۆر نەکرێ لەبەر مەکرسی شلەژاندنی حوکم کە رشید عالی گەیلانی فەرمان رەوایی بەسەرا ئەکرد . لەوکاتەی کە داوای لێکرا بۆ سۆرکردنی مرسومەکان ، بۆ هەلفریواندنی سەروکی تیپەکە کە بەرێز ابراهیم راویبوو ، رای‌کردە دیوانیە بو دامەزراندنی حکومەتێك لەوێ داو بوو بلاوو کردنەوەی گیانی یاخی بلاوکردنەوەی گیانی یاخی

بروانە ل ٧

تووتنەوان..

شیعری

دڵدار

پڕەیسی ساوین لە ... كەرما
[illegible]
... بێ ... لاڕاو ...
ماڵوێران ، ... ، ...
... چوار سەر خێزان خوی و منداڵی
... هەبوو هەلساباو كۆیا
سەپەیێ بكا ، كۆزە ئاو بێنێ
تون ئاوبدا منداڵ بەخێو كا
بە ... هاتەی ماندوویی
هەرێكی ئەولاو هەولێكی ئەملا
منیش لە ئاوی گەرماو ماندووی ڕێ
بەتەمای چۆرێك ئاوی سارد لامدا
سەلام علیك هۆ كاكەی ئاودێر
علیك السلام پیادەیی تەنیا
ووتم تێنووومە ، ئاوی سارد ئەبێ
ووتی : نازانم ماوەمانە یان نا !
بڕۆ ژێر كەپر گەر لە نێو گۆزە

... بوو بیستووە ئەمما
[illegible]
[illegible]
١ - ... ئاودێر
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
... ، ... كەحێر
... ، ... تووپو
... ، ... بچووك
... ، سەرنخوون ...
... چەمی كون كون ،
... چاو ... سكاو
... لەولا لاڵو پڵ ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
... بێ ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٢ - ...
[illegible]
... یاد ...
[illegible]
[illegible]
... بیزی ...
... دیـا
... هەموو ڕەنجە
... تۆ ئەخوا ؟
من ... دوو باركێر سوار
... لە دوور ڕا بزووتو خێرا
... ، دەماچە لە قەد
سمێڵ ... ، چاوگشتو وریا
موهەیا لە بۆ شەڕو جنێودان
تووڕە ، شەڕانی ، بێ ئابڕوو حەیا
هاتن دابەزین ، بێ سڵاوكردن
یەكێكیان ووتی : ئەی كوانێ عەولا
ووتم : ئەوا هات فەرموونە ئێرە
من لەو قسانەو عەولا لە ژێر ڕا
خێرا هاتەوە ، بە ڕوویەكی خۆش
ووتی : بەخێر بێن •• بەخێر بێی كوێخا
٤ - چەندو چوون
لێفێكی شڕی كونكون دڕاو
هێناو ڕایخست دوور لە خۆرەتاو
ووتی دەفەرموون •• دانیش •• ئینجا
یاخوا بەخێر بێن وەسەربانی چاو
كوێخاكە ووتی : سەلامەت نەبی

وەكوێرایی چاو ••• وە ملی شكیاو
كوا تووتن •• كوانێ ڕستەیی ووشكت
كوانی چاردامت•••هەی كەران باو گاو
توتنەوان ووتی : ابوچی جوێن ئەدەی
نەهاتم بۆ دار ، نەهاتم بۆ داو
ئێستاش چ حەی جوێن دانت هەیە
قسوری خۆتە ، من چیبكەم پیاو !
ئەی كوێخا ووتی : چۆن پێم ئەوەڕێ
چۆن خوی گیف ئەكات لێم دێتە جواو
كەی هانووی هەتیو بڵێی فلان كەس
من داوم ئەوێت ، هەی ئابڕوو تكاو
توتنەوان ووتی : ڕۆژی شاییەكە
نەهاتمە لاتو ناردمتە ئاسیاو ؟
نەم ووت مام كوێخا داوم پێویستە
نەتووت نەماوە ناردوومە بۆ داو
٥ - ماڵ وێرانی
لەو ڕۆژەوە تا هەتاكو ئیستا
نەداوم دیتو نە ڕەحمەتی خوا
من داوم نەبێ ، كرێ داو نەگرم
چارداغ لە كوێ بوو لە كوێی بێنم سا ،
انصافت هەبێ ، سەیری حاڵم كە
ڕەوشتت چۆنە ، چۆن منت هێنا
هەتا اقناعت كردم بە ئاودێر
خۆت كردە نۆكەر من ابووم بە ئەغا
كە هاتم زگم كەوتە سەر زەوی
نووتنم چاندو ڕەنجی شانم دا
ئەڵێم دار بكرە ، ئەڵێم داو بێنە
ئەڵێم برسیمە ، ئەڵێی پارە كوا ؟
من بێ پارەو منداڵم برسی
لە كوێ قوڕ بێنم بیكەم بەسەرما
كوێخا كە ووتی ، عەولا گوێ گرە
پیلو ئەمەتا شت لە یاد نەكا
ئێمە قەولمان نۆهەت دینار بوو
سەدو بیست خوار هەتاكو ئێستا
ئێستاش بەرۆكم ئەگری بۆ پارە
پارەی چی ، كورە خوارداشت نەما !
٦ - حساو
توتنەوان ووتی : بوم بكەت حساو
بزانم وا زوو چۆن پارەم تەواو
وا بووە دوو مانگ هیچتان نەداومێ
كوێخاكە ووتی : وەسەربانی چاو
ئا ، مەلا سەعید •• دەفتەرت دەركە
سەیری كە عەولا چی هاتۆتە ناو
كابرای لەگەڵ ئەم تومەز مەلا بوو
مەلایێكی گەنج تازە ریش تاشراو
هەرزەو دڵداری لە ڕوو ئەباری
سمێڵ باریكی چاو كل تێكراو •••
مەلا دەفتەری لە باغەڵ دەركرد ،
دەفتەر چە دەفتەر پەرپووتو گەچلاو
سەرتامی زلزل خەتی خوارو خێچ
بیملا فارسی بە كوردی نووسراو
ئەمدی پەڕێكی بێفێڵ نووسرا بێ
ئەمدی ووشەیێك ساغو نەمڕ نراو
مەلا دەفتەری سەرو ژێر دەكرد
عەولا منتظر مل كەچو داماو
كوێخا سمێلی مشتو ماڵ دەكرد
منیش بیر لەسەر عەولای ماڵ ڕماو
٧ - حساو كردن
سەری هەڵبڕی پاش دەمێك مەلا
ئێمەش لەگەڵ ئەو گوێ قولاخ ئینجا
ووتی : مام عەولا ئەمە حسابت
پەنجاو شەش دینار لە دەستی كوێخا
سیی دینار گاجووت چواریش كەرەستە
بیستو پێنج دینار كەرەستەو ئەشیا
دوو دینار جارێك سێ دیناری كەش
لەمنت وەرگرت لە ماڵی ئاغا
جەمعی سەدو بیست دینارە تەمام
بە گوێرەی دەفتەر صحیحە واللە

توتنەوان ووتی : كوێخا ئاورەحمان
پەنجاو شەش دینار لە كوێندەر درا
كوێخاكە وتی : گۆیا درۆیە
گۆیا من بە تۆ ئەكەم افترا !
ئاخر ئەمەتا چاكەی نالەبار
لەعنەت لە باوكی خوارو خێچ بدا
ئێستاش چ حەقت لای من نەماوە
خوارداشت وەرگرت گەلیكیش زیاد
گەر پارەت دەوێ تووتن سەلەم كە
لەسەر بەشی خۆت هەرچە نەێ بكا

— بەداخەوە مردن ماوەی دڵدری نەدا كەئەم هەڵبەستە تەواو بكات

((فروغی)) لەسەر كورد چی بە حكومەتەكەی ووتووە؟

نهێنی ... ساڵی ١٩٤٧

ئەم نامەیە بەڵگەیەكی مێژوویی زۆر گرینگە • «فروغی» كە لە ماوەی شەڕی دووهەم سەرۆك وەزیری ئێران بوو و بە كاربەدەستێكی ڕووناكبیر ناسرابوو • وا دیارە ئەو لە ساڵی ١٩٢٧ زۆر باشتر لە كاربەدەستانی ئێستای ئێران لە مەسەلەی كورد حاڵی ببوو •

لە نامەی نهێنی محمد علی فروغی بالیوزی ئێران لە توركیا بۆ وەزیری دەرەوەی ئێران •

٢ی سەرماوەزی ١٣٠٦

٢٤ی نووامبری ١٩٤٧

گێروگرفتی كورد لێرە زۆر لەوە گرینگ ترە كە ئێمە بیرمان لێ دەركردەوە • توركەكان نەبوونی یەكرەنگی نەتەوایەتی یانی بوونی یونانیەكانو ئەرمەنیەكانو سربەكانو بولغارەكانو عەرەبەكانو هی تر بە سەبەبی نەسلی بەدبەختی خۆیان لە رابردوو دەزانن • هەوڵ دەدەن لە ژیانی تازەیاندا خۆیان لەو بەلایە دوور بخەنەوەو نایانەوێ لە خاكی خۆیاندا عونسوری فەساد بهێلنەوە • ئێستا سربو بولغارو عەرەب دەستیان چووە ئەوەش بە سەركەوتنێك دەزانن بو خۆیان • ئەرمەنیان لە توركیا خەلاس كردووە • یونانیەكانیش كە وەدەر دەنین لەو وەزعەدا وایان دەزانی كە بە ئامانجی خۆیان گەیشتوون، بەڵام لەناكاو ٣ ساڵ لەمەوبەر تووشی گێروگرفتی شێخ سەعید بوون • ئەم ئاژاوەیە زۆر گرینگ بوو بوونی توركیای خستبووە مەترسی یەوە بە چەشنێك كە هەشتا هەزار سەربازیان لە كوردستان كوكردەوەو ٥ ملیۆن پارەیان خەرج كرد • بەڵام چونكە هەڵەیان زور كرد گێروگرفتەكە دووایی نەهاتو توركەكانیش هەست بەمە دەكەن • ڕووداوی ٢ مانگ لەمەوبەر برینێكی تازە بوو لەسەر دڵیان • لە هەموو شت خراپتر ئەوەیە كە ئینگلیز باسی كوردستانی سەربەخوی هاویشتە سەر زاری كوردەكانەوەو بەمە دڵی دەولەتی توركیای خستووە ترسو لەرزەوە • دیارە ئیمەش دەبی وەك ئەوان پشتمان بلەرزی • بەڵام بەداخەوە توركەكان لەباتی ئەوە ئێمە بە هاودەردی خۆیان بزانن بە دوژمنمان دادەنێن • لە لایەكەوە وەك ڕووسەكان یا بەلاسای ئەوان ئێران بە پەیڕەوی ئینگلیز رادەنێن ، لەلایەكی دیكەشەوە لەو گوفتووگویە كە لە تاراندا دەگەڵ مەمدوح شەوكەت بەگ كراوە وا تێگەیشتوون كە ئێمە دەمانەوێ ناوچەیەكی كوردنشین لە بەینی ئێرانو توركیادا بكەین بە پەرژین ئەوەم لە توركەكان بیستبوو پێش ئەوەی كە جەنابت تیگرافم بو بكەی •

بەكورتی لەبەر ئەو هویانەی سەرەوە بیروباوەڕی توركەكان ئەوە بوو و ئیستاش ئەوەیە كە دەولەتی ئێران نایەوی لە دابین كردنی سنووردا دەگەڵ ئەوان هاوكاری بكا • مەبەستی ئەسڵی توركەكان لە بەستنی پەیمان دەگەڵ ئێمە ئەوە بوو كە بە یارمەتی ئێمە خۆیان لە دەست خراپەی كوردەكان رزگاركان بە چەشنێك كە ئەو هەموو زەحمەتە كە بو پێكهێنانی توركیای تازەیان كیشاوە بە خوڕایی نەچی • چونكە ناتوانن كوردەكان نەوەك ئەرمەنیەكان خەلاس كەن نەوەك یونیانیەكان وەدەریان نین • كورد موسوڵانەو خەڵكی ئاسیایەو دەگەڵ ڕەعیەتەكانی تری تورك هاودینە بەتایبەتی ژومارەشی زورەو چارەی ناكری جا لەبەر ئەوەی مەجبوور نەبن هەمیشە لەشكرێكی زور لەو ناوچەدا ڕاگرنو خەرجێكی زور بكەن ، دەیانەوێ بە یارمەتی ئێران بەخوشی ئەو بەلایە دووایی پی بی نن •

ئەو ئولێماتومەش كە بە دەولەتی ئێرانیان داوە لەژێر تەئسیری ئەو بیروباوەڕە ئەو فیكرە بووە كەچی هەرچەندە مەبەستیان باشە بەڵام چەشنی كردەوەیان خراپ هەڵبژاردووە ••• هەرچونیك بی من لەو باوەڕەدام كە لەسەر دابین كردنی سنوور دەبی دەگەڵ دەولەتی توركیا رێك كەوین چونكە نیگەرانی ئێمە كە گۆیا

ئەوەیە كە دوو دەولەت هاوكاری بكەن بو ئەوە كە لە لایەكەوە كوردەكانی ئێرانو توركیا تووشی زەحمەت نەكەنو لە لایەكی ترەوە كوردەكانی توركیا خاكی ئێران نەكەن بە بنكەو پەنا دژی توركیا • كەواتە چ زیانێكی هەیە كە ئێمە لەو مەبەستەدا هەواڵەتی یان دەگەڵ بكەین ؟••• بەڵام لەسەر مەسەلەی كوردستانی سەربەخو من بیروباوەڕم ئەوەنیە كە ئەو مەترسی یە بو ئێمە ئاشكرایە • نابی بە قسەی ئینگلیز دڵنیا بین كە دەڵی « بە شێخ مەحموودمان گوتووە كە كوردستانی سەربەخو قبوول ناكەین » من لێرەش دەگەڵ ئینگلیزەكان قسەم كردووەو هێندی شتم دەست كەوتوە ناوچەی پڕ لە نەوتی كوردستان زور گرینگەو باوەڕ ناكەم ئینگلیزەكان ئارام دانیشنو ئیجازە بدەن كە دەولەتی توركیا خوی كوكاتەوەو چەند ساڵی تر بچیتە سەر موصل • تەبیعی یە كە ئینگلیزەكان كوردەكان دەكەنە داردەستی خۆیان بە ناوی سەربەخویی• ئەگەر ئینگلیزەكانیش ئەم كارە نەكەن كوردەكان خۆیان وە دووی دەكەون چونكە مەسەلەی سەربەخویی تازە كەوتوتە سەر زارانەوە بەتایبەتی كە كوردەكان پیاوەتیان قبوول ناكا لەژێر دەستی عەرەبدا بن كەوا بوو ئێمە دەبی هەرچونیك بی لە فكری كوردستانی خومان رابینو ئەگەر مومكین بوو توركەكان بكەینە هاوكاری خومان بەڵام نەك بو لەبەین بردنو تەفرو توناكردنی كوردەكان چونكە ئەوە خەیالێكی خاوە بەلكوو بە روو خوشی رایانكیشین بو لای دەولەتی ئێرانو پەروەردەیان كەین بە شیوەی ئێران • ئەو كارە بو ئێمە هاسانترە هەتا بو توركیا • چونكە كوردەكان لە باری زمانو نەژادەوە ئێرانینو ئێستاش ئەو كەسانە لە دیانەوی هەستی نەتەوایەتی لە كوردەكاندا بجوولیننەوە لە شانامەو چیرۆكی جەمشیدو فەرەیدوون ئەلك وەردەگرن ئەگەر مووچە خورەكانی دەولەتی ئێران كەمێك ژیر بنو تەماعیان كەمتر بیو دەستی زوردارى لەسەر كوردەكان هەلگرنو بەتیكڕایی تەگبیرێكی باشی بو بكەن هەر نەبی لەناو كوردو فارسدا دوژمنایەتیو قینەبەری نامینیو ئەگەر هاتوو ڕۆژیك خەیاڵی كوردستانی سەربەخو بەهێزتر بوو ئەو دەم كوردەكانی ئێران ئێمە تووشی زەحمەت ناكەن • بەڵام ئەگەر ئاكاری مووچە خورەكانی ئێران هەر وەك جاران بیو ئێمەش گوێ نەدەینە كوردەكانو وازیان لی بینین بە بڕوای من مەترسی نزیكە • توركەكان دەڵێن كە گویا ئینگلیزەكان لەناو كوردەكانو ئەرمەنی یەكانو نەسرانی یەكان دوستایەتی یان سازكردووەو لە بەهاری داهاتوودا لەناوچەی كوردستانی ئێران ئاژاوە دەنینەوە • مومكینە ئەم قسە ئەساسی نەبیو ببیەوی ئێمە بترسینن بۆ ئەوە دەگەلیان ریك كەوین بەڵام ناشبی كە بی خەیال دانیشین !

توركەكان داوا دەكەن كە دەولەتی ئێران كوردەكان لەناو بەری بی جی یەو دەولەتی توركیا چاوەڕوانی شتیكی وا نیەو تەنانەت مومكینە لەسەر ئەوەش نەڕوون كە ئێمە كوردەكان چەك كەین چونكە دەزانن و هەڵیان سەنگاندووە كە ئەوە كاریكی زەحمەتە • ئەساسی داخووازی توركەكان

لە لایەن دەستەی نووسەرانەوە دەردەچێ

كوردستان

ژمارەی ٢٥ — خاكەلێوەی ١٣٤٩ — ئاپریلی ١٩٧٠ — لاپەڕی ١

بەیانی حیزبی دیموكراتی كوردستان

بە بونەی رێك كەوتنی سەركردەیی شۆرشی كوردستانی عیراق دەگەڵ حكومەتی عیراق

بەندەكانی بەیانی ١١ی مارس

كە لە لایەن حكومەتی عیراقەوە بلاوكراوەتەوە

حیزبی دیموكراتی كوردستان

١٦ی مارسی ١٩٧٠ ٢٥ی ڕەشەمەی ١٣٤٨

ئەدەب و مرۆڤ

بێزار لە ژیان

– بە پێنووسێك –

– گیانە بوچ دۆش داماوی‌و ماتەم دانیشتووی ؟

– بێزارم !٠

– لە کێ ؟! ٠

– لە ژیان ٠٠٠ من تروسکەی شادی بەدی ناکەم٠ ئیتر بۆچ بژیم ؟! ٠

– دیسانەوە مەتەلەکەیە ؟ گیانەکەم تۆ هەلەی ٠٠ ژیان خۆشەو مرۆڤ لێ بێزار نابێ، تا بارێکی تاڵ بە سەریا نەیەت ٠ تۆ بۆچ دان بەمەدا نانێیت ؟٠

هم !٠٠ دیسان گەڕانیەوە سەر هەمان باس ٠ بێزارم یانی بێزارم ٠ من وەها خولقاووم کە شادی بە خۆمەوە نەبینم٠٠ کە کامەرانی نەچێژم ٠٠ دلنیا سەر نەنێمەوە ٠ ژیان بۆ من وەهایەو دیارە منیش وەها ئەبم بۆی ٠

– هەروەها ؟! ٠٠٠ پێم بلێ : ئاخۆ هەست بەوە ئەکەیت ئاواتی خنکاوت لە دەروونتدا هەبێ ؟

– بەڵێ هەست ئەکەم٠٠ بەو ئاواتەوە بووم نەخوێندەواری نەمێنی‌و هەر هەر ماوە ٠

– باشە ٠٠ ئەی خەمی ئەوە ئەخۆی کە ماوەت نەدراوە هەموو تواناى خۆت بخەیتە گەڕ بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواری ؟

– بێ‌گومان ٠

– ئەی هەست بەوەش ئەکەی کە هەژاری‌و کوێرەوەری هەیە ؟ ٠

– ئای لەم هەستە ناخوشەم

– ئاخو دەربەستی ئەو بێ‌بەشانەش دیێت کە نەك تەنها بێ‌بەشن ، بەلکوو ناشزانن کە بێ‌بەشن ؟ ٠

– ئەمیش بەڵێ ٠

– ئەی ئاخو بە دەورو پشتی خۆتا ئەڕوانیت‌و هەزارەها ناراستنی‌و نالەباری ئەبینیت؟

– راست ئەفەرمووی ٠

– جا وردبەرەوەو پێم بلێ تۆ لەمانە بێزاریت یا لە ژیان؟

– ها ؟!٠٠ بلێم چی ؟ دیارە ژیانم بۆیە لە بەر چاو تاڵە کە ئەمانەی تێدایە ٠

– کەوابوو دەسمان نایە سەر برینەکە ، چاوەکەم ئەم دەرکەوتانە کە تو لێیان بێزاریت ما سیمای کۆمەڵێکی چینایەتی‌ی پاش‌کەوتوە تۆ لەم جۆرە ژیانە بێزاریت ٠ هەقتە ٠٠ منیش بێزارم ٠٠ بێزار نەبین ناتوانین هەلسینە سەر پێ‌و کۆمەڵێکی پوخت تر دامەزرێنین ٠ ژیان خوشە ٠٠٠ ئەم بێزاریەت سروشتی مروڤ‌و ژیان نی‌یە ، بەلکوو سکوشتی ئەو جۆرە کۆمەلەیە٠ مرۆڤ حەز لە سەماو یاری‌و گورانی‌و بەختیاری ئەکا ٠ ئەمەیە باری راستی ژیان ٠ جا کە ئەم ئاواتانە خنکان ، تاوانی ژیانی تیا چی‌یە ؟

بریتی‌یە لە کورتە باسێك دەربارەی هەڵبەست‌و شاعرو دواجار چەپکێك شیعر لە سۆزی دەروونی دانەر کە تا ئیستا تەنها بە چیرۆك‌نووس‌و رەخنەگر ناسرابوو ٠ دانەریش مامۆستا ساجد ئاوارەیە لە (٦٠) لاپەڕەی بچووکی قەشەنگدایە ٠

● بەیان :

گۆڤارە نەخشینەکەیە کە رازاوەتەوە (وەك ژمارەکانی پێشووی) بە گەلێك شیعرو نووسینی جوان‌و بەنرخ ٠ ئەمەیان ژمارە (٣) یەو لە (٤٠) لاپەڕەی بەرینی گۆڤارایە ٠

پاشمەرگەی قانع

لەبەرهەمی نویی شاراوەی تائەمروی شاعری خوالی خوشبو (قانع) بەشی یەکەمی بەناوی (پاشمەرگە) وە کەوتوەتە بازارەوە ٠٠ ئەم پەرتوکە لە چاپخانەی (ژین) لەسلیمانی چاپ‌کراوە ٧٢ لاپەرەیە نمونەی بیری پیشکەوتوی ئەو شاعرەیە ٠٠

● هاوکاری ٠٠٠ تکا لە نووسەرە کوردەکان ئەکات تا هەوالێ بەرهەمی نوێیان بەزووترین‌کات بگەیێننە رۆژنامەکەیان ! تکاشە دانەیەك لە بەرهەمەکانیان بنێرن بۆ کتێبخانەی – هاوکاری – !

● پیرە مێردی نەمر : بریتی‌یە لە دیوانێك بە گشت شیعرەکانی شاعیری گەورەو نەمرمان (پیرەمێرد) ، بە بێ پەندەکانی کە ماموستای شاعیر (محمد رسول هاوار) ئەرکی کۆکردنەوەو لێ‌کولینەوەو پەراوێز لێ‌دانی خستوتە ئەستۆی خۆو لە چاپی دا لە گەڵ باس کردنێکی دوورو درێژو وردی ژیانی پیرەمێرد ٠ پرر بە دڵ پیروزبایی لە ماموستا (هاوار) ئەکەین بو ئەو فەرمانە گەورە بەنرخەی بەجێی هێناوە ٠

● ئەدەبی فولکلۆری کوردی: لێ‌کۆڵینەوەیەکی گەلێك بەنرخی شارەزایانەیە دەربارەی گەنجینەی پرو چرری ئەدەبی فولکلۆریمان ٠ لە (١٦٤) لاپەڕەی گەورەدا ٠ لە نووسینی دوکتۆر عز الدين مصطفى ٠

● بەستەی چوار داستان :

(بەستەی چوار داستانە) کەی ئاوارە لەم بابەتە بوو ٠ هیواداریـن رەخنەکەی ئێمەش بۆ تۆ دڵشکێن نەبێت ٠

شۆڕرش گێڕرم ٠٠
لە ئاستی داگیرکەرانا ،
لولەی تفەنگ نەبێ ،
کەررم ٠
ئازادکردنی ئینسانە ،
رێبازو بیرو باوەررم ٠

●

شۆڕرش گێڕرم لە گشت
شوێنام ،
فریشەی پیرۆزی دونیام٠
ئەمن (هۆش)م ، من
(گیفارا)م ،
ئەمن (کیم ئیل سۆنی)
کۆریام ٠
من (بۆلیڤیا)م ٠٠
من (فەلەستین)م ، من
(کۆبا)م ٠
ئەمن هێزم ، ئەمن
توانام ٠
کام جێ داگیرکەری تیا
بێ ،
من لەوێرام
شۆڕرش گێڕرم ٠٠٠ لە
گەلمایە ،
هێزی چەوساوەکان
هەموو ٠
قەلای قەبەی سەرمایە
دار ،
ئەرروخێنم درەنگ یا
زوو ٠
تا دەردێنم ،
ریشەی زۆرداری بێ ئابررو

●

شۆڕرش گێرم ٠٠٠
بلێسەی قەت نەکوژاوەم
لە دایك بووی ٠٠٠
جەورو بێ‌دادی‌و ئاژاوەم
شۆڕرش گێڕرم ٠٠٠
چەکوشی چینی چەوساوەم ٠
بۆ گشت زوحاکێکی
زالم ،
ئاسن‌گەرێکی وەك کاوەم

●

شۆڕرش گێڕرم ٠٠٠
گیانم تەنها بومبایەکە ،
لە سەر دەستم ٠
چاك ئامادی تەقینێکە
بو مەبەستم ٠
شۆڕرش گێڕرم ٠٠٠
شەرتەو پەیمان قەت
نەدەستم ،
تا رێی زولم‌و زۆر نەبە
ستم ٠
شۆڕرش گێڕرم ٠٠٠
لە ژیانا ، لە نەمانا ،
هەر ئازادی ئەپەرستم ٠

– کەمال میراودەلی –

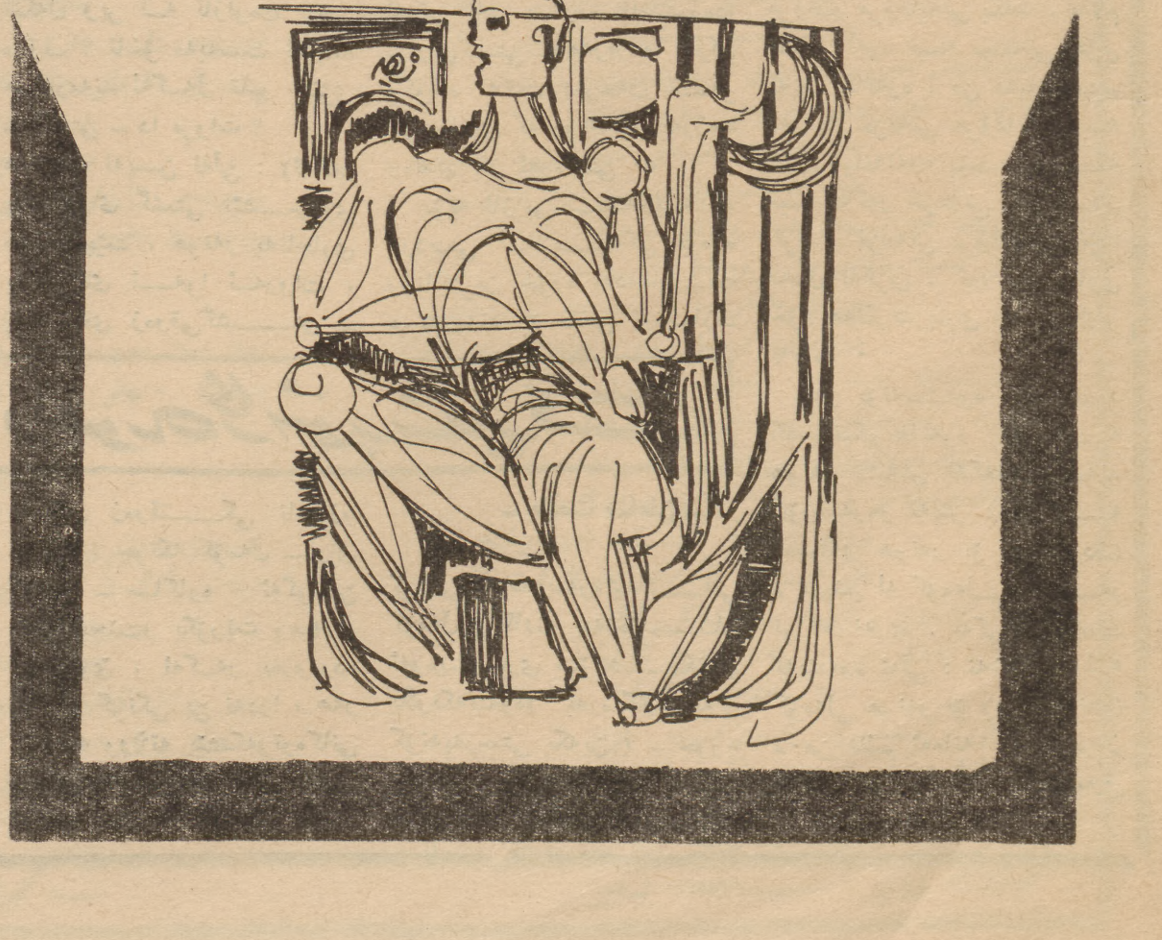

چۆن وەسیەتەکەی «نجم الدين مەلا»ی نەمر جێ بەجێ کرا

عطا قزاز

ئەوە بوو لە دەمێکەوە کۆمەڵی هونەرو وێژەی کوردی لە سلیمانی ، بڕیاری دابوو کە دوابەدوای یادکردنەوەی کۆچی دە ساڵەی (سەلام) ، وەسیەتەکەی (نجم الدين مەلا)ی نەمریش جێ‌بەجێ بکات ، بەوەی کە دوای مردنی بە شایی‌و زەماوەند تەرمەکەی ببرێتە سەر لوتکەی (ئەزمڕ) و لەوێ بسپێردرێت بە خاك ، وە کە هەموو کەس لەوە ئاگادارە کە وەختێك هاتە سەر مردن ، مردنێك مردو لە بارێکی ناهەمواری ئەوتۆدا مرد کە جێ‌بەجێ کردنی ئەو وەسیەتەی لەو کاتەدا ، هەرگیز لە ووزەدا نەبوو ٠

جا پاش ئەوەی کە گشت رێك‌خراوەکانی کۆمەلانی خەلکی سلیمانی ، دەنگیان دایە پال دەنگی کۆمەڵی هونەرو وێژەی کوردی‌و هەموو یەك راو یەك زمان‌و لە ئەنجامی وەفاداری‌ی هەموانا بەرامبەر بە (مەلا)ی ماموستاو ئەدیبی کوردپەروەر، لە سەر پێویستی جێ‌بەجێ کردنی وەسیەتەکەی گونجان‌و پێك‌هاتن ، رۆژی (٢)ی ئەیاری (١٩٧٠) یان دەست‌نیشان کرد بۆ شایی‌و زەماوەندەکەی (مەلا)ی نەمرو داوایان لە گشت دانیشتوانی شار کرد بۆ بەشداربوونیان لەو شایی‌و زەماوەندەدا ، بگەنە ئەرکێکی پیرۆزی سەر شانیان‌و دریغی لێ نەکەن ٠

ئیتر لە سەعات حەوتی سەر لە بەیانی ئەو رۆژەدا ، شار خرۆشاو زەماوەندەکە دەستی پێ‌کرد ٠ لە گشت شەقام‌و مەیدانەکانا ، بانگ هەلدان بە نەمری (نجم الدين مەلا) بەرز ئەبووەوەو زەماوەندیش تا ئەهات پتر جۆشی ئەسەند ٠

کاروان بە دوای تەرمەکەیدا کەوتە رێ ٠ لە ساوەتادا بە سەر شەقامی (مەولەوی) دا بەرەو ژوور بووینەوەو لەوێوە بۆ (کانی ئاسکان) و لەوێوە بو بەر سەروکایەتی دانیشگای سلیمانی‌و ئینجا بەرەو شەقامی (کاوە)و بەوێدا بەرەو ژوور بووینەوەو رووومان کردەوە (کانی ئاسکان) ، تا لە ئەنجامدا رێگەی (دەباشان)و (ئەزمڕ) مان گرتە بەر ٠

دیمەنی کاروانی زەماوەندی (مەلا)ی نەمر کە بە دوڵو نشێوەکانی ئەزمڕدا سەر ئەکەوت ، دیمەنێکی گەلێك دلگیرو کاری‌گەر بوو ٠ بە هەزاران لە دانیشتوانی شار ، لە ژن‌و لە پیاو ، لە منال‌و لە لاو پیر بەرەو لوتکەی ئەزمڕ رێچکەیان بەستبوو ٠ تەرمی پیاوە نەمرەکەش بە دوو توێی ئەو هەزاران دڵە پڕ سۆزەدە روەو مەلبەندی سەر ئەکەوت ٠

سەر کەوتینە سەر لوتکەی ئەزمرو تەرمەکەمان بردە ئاستی شوێنی دیاری کراو ٠ پێش ئەوەی رایەڵ گرێتە ناو جەرگی خاکی کوردستانەوەو تەسلیم بە مەلبەندی هەتا-هەتایی خۆی بکرێت ، زەماوەندەکە بە دەوری گۆڕو تەرمەکەیدا گەیەنرایە لوتکەی جۆش‌و خرۆشی ٠ دەهوول‌و زوررناو هەلپەرکێی لاوانی خوێن گەرم ، ئەزمری هینابوە جومبوش ٠ دواجار بە یەك دەنگ دەست کرا بە وتنی سروودی (ئەی رەقیب) و بە دەمی‌یەوە تەرمی (مەلا)ی سەربەرزو نەمر ، رایەڵ کرایە نێوگۆڕەوە ٠

ئەوسا لە سەر ئەو پروگرامەی دانرابوو ، دەست کرا بە وتارو شیعر خوێندنەوە یەکەم جار کاك شێخ محمدی هەرسین‌و ماموستا عثمان سعید دوو وتاریان خوێندەوە ٠ ئینجا وتاری لیژنەی ناوچەی سلیمانی‌و بە دوایا وتاری پارتی دیموکراتی کوردستان پێش‌کەش کران ٠ بە دوای ئەواندا وتاری کۆمەڵی هونەرو وێژەی کوردی‌و ئینجا کاك شێرکۆ بێ‌کەس‌و دواجار ماموستا ابو بکر هەوری ٠

بە درێژایی ئەو ماوەیەش ، پێش‌مەرگە قارەمانەکانی سەر ئەزمڕ زۆر دڵسوزانە ئەهاتنە دەست‌و یاریدەیان ئەدایـن ٠

بەچرپە

مامە خەمە دوای ئەوەی بو جاری جارەها خەلتانی خوێن کرایەوەو ریشە چەرمگەکەی بە تۆزو خۆڵ‌و قورری بنی پێلاوەکانی مەردمەکە چلکن کرایەوە، نێوە مردوو لە پاڵ دیواری کەلاوەیەکدا لێی راکشاو ویستی وچانێك بدات بە بیرو هەست‌و هۆشی خۆی ٠

بەلام بێ سوود بوو !٠٠٠ ئەگەرچی ئازاری زامی سەرو رووخساری‌و جێگەی شەق‌و مشتەکۆڵەی سەراپای جەستەی وەك جێگە گازی کەلبەی سەگی هار ، کسپەیان ئەدا لە جەرگی‌و ناخی دڵ‌و دەروونیان داخ ئەکرد ، بەلام نەی ئەتوانی ئەو وچانە بۆ خۆی ساز بکا ٠٠٠ بیرو هەست‌و هوشی هەردەم بە جۆشی خۆی سرر بکات‌و تەووژمی لە بن نەهاتوویان راگیر بکات ٠

بیری وروژا ٠٠٠ هەستی خرۆشا ٠٠٠ هۆشی کەوتە گەرر بە لاپەررەکانی گشت کردارەکانی خۆی‌و رەفتارەکانی مەردمی شارەکەدا ٠

بیری پتر وروژا٠٠هەستی زیاتر خرۆشا ٠٠ هۆشی بە پەلە تر کەوتە گەرر بە لاپەررەکانی باووباپیری خۆی‌و باوباپیری مەردمی شارەکەدا ٠

تا لە ئەنجامدا ، دایە قاقای پێ‌کەنینێکی بە کوڵی ئەوتۆ کە لە ناو کەلاوەکەدا وەك هەورە تریشقە دەنگی دایەوەو لە دڵی خۆیا وتی :

– سوپاس بۆ ئەهوورە مەزدەی مەزن ٠٠ مەردمی شارەکە پێیان سەلماندم کە بە بێ من هەڵ ناکەن ٠٠ بە بێ من نازین !!٠

کوننەبەبوویەك لە سووچێکی کەلاوەکەوە ، وەك پێ‌کەنینی بە قاقای پێ‌کەنینەکەی مامە خەمە بێت ، بە دەنگە گررە کپە ناسازەکەی ، کەوتە خوێندنێکی بە کوڵ ٠

مەزدی

نامەی خوێندەواران

● عیرفان وەلی : هەولێر

● براکەم : وەك هەست پێ ئەکرێت ، لاپەررەکەمان گەلێك بایەخ ئەدات بە لێ‌کۆلینەوەو رەخنەگری‌ی ، بەلام رەخنەی سوودبەخش‌و یاریدەدەر ، نەك رەخنەی تانەو قسە پێ‌ووتن‌و دڵشکاندنی نووسەر ٠ بە داخەوە ، ئەوەکەی تۆ دەربارەی (بەستەی چوار داستانە)کەی ئاوارە لەم بابەتە بوو ٠ هیواداریـن رەخنەکەی ئێمەش بۆ تۆ دڵشکێن نەبێت ٠

● جەمال بلباس : هەولێر

● برالە : ئەگەر هەر زۆر حەز ئەکەیت ببیتە شاعر ، ئەم ئاموژگاری‌یە لە برای خۆت وەربگرە ٠ یەکەم پەلە مەکە ٠ دووهەم کۆڵ مەدە ٠ ئینجا پێت ئەلێم بە داخەوە شیعرەکەت کزو لاواز بوو ٠ ببوورە٠

● هشام بەرزنجی : بەغدا

● ناوەرۆکی شیعرەکەت جوانە ٠ بەلام لە رووی شێوەو دارشتنەوە کورتی ئەهێنێ ٠ هیوای پیش‌کەوتن ئەکەین ٠

● سمکۆ رۆژبەیانی : کەرکووك

● کاکی برا : تکایەو بێ‌زەحمەت ئەم دێرە شیعرەی خوت سەر لە نوێ بخوێنەرەوە: ئا لەم رۆژەدا کوردو عەرەبمان (صار فرد حزام بدون کتمان) چاوەکەم : رقی چیت لە شیعر هەلگرتوە وا بەم شیوەیە ریسوای ئەکەی ؟!٠

● مەهدی عەزیز خوشناو : هەولێر

● برا : جگە لەوەی شیعرەکەت زور دوورو درێژەو گشت لاپەررەکە بەشی ناکات ، لە رووی هونەریشەوە کەم‌و کووری زور تێدایە ٠ ببوورە٠

Institut kurde de Paris

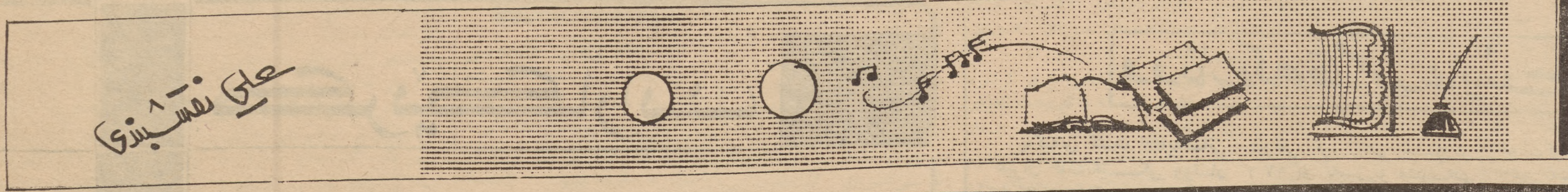

خرابيت عەسكەريا ڤيتنامێ وەكو گوندێ هەكارێت بوهيانن لعەردێ عەرەبی

ما يا پيدڤی زانينێ يە كا هەر چاردە سەربازێت ئەمريكی چ كريە لكوندێ (سونغ می) لژێريا (ڤيتنامێ) كريارا وان ياپيس وەكی وێ يەيا (ئەلمانێت) نازی كرين لناف جهێ خو و لەرڤەی سنورێ ئەلمانی و بتايبەتی لناف ئێكاتياسوڤيتیدا وەختێ شەرێ پاشيێ وەكی گوند دماليشتی ژ مروڤا و هەمی پێگڤە دكوشتی . (تەيارە هاژو) ێت عەردێ ڤيتنامی د دەنە بەر بومبايێت مەزن ، بەر

گرتن دا كەس دەرنەكەڤيت ژ گوندی و هندەك مروڤێت دی ژی ڤەگجەماندن لرەخێت گوندی ئەوێت كو بخو چوينە شولی ، خر كرنە سەرێك و هەرچاردە سەربازا دەست دانە (غەدارێت) خو و لهەميا رەشاندن ، ژن و بچيك و تفال و پيرە مێر پيتر بوون ژ مێركا هاتنە كوشتن (٤٠٠) كەس بەلێ (تەڤريرێت) ئەمريكی دگوتن (٢٠) كەس بوون ، ئەو سەرباز هاتنە گرتن و

(ناپالما) بەر بومبايێت (فوسفوری) ، هەر ئەوون ێت عەردێ عەرەبی د سوژن لبەر بومبايێت مەزن ، هەر ئەوون ێت گونديت عەرەبا ئاگر باران دكەن ، ئەوون ێت بچيكو تفالا ، پيرە مێرو ژنا دكوژن لباژێريت عەرەبی ، ئەو كرێگرتی نە كو بو پارا شول دكەن ، چەند پارا بدەنێ دێ زێدەتر خرابيا كەن و دێ پيتر كوشتنێ كەن ژ بەر چ ؟ ژ بەر هندێ دا چاك تر فێری شولی مرنی ببن ، و دا شەهرەزا ببن د رەنگێت كوشتنێ دا چنكو لنك ئەمريكای كريارا خراب يا بپارەيە ، ئەوون يێ ئاگری ڤالا دكەنە سەر جهێ ڤيتنامێ ، روژا (١٦) ئادارێ روژەكا رەشە لسەر مللەتێ ڤيتنامێ هەمێ ئەوێ روژی (١٤ چاردە) سەربازێت ئەمريكی د گەل چەند عەسكەرێت خو ، دەورە پشتێت گوندێ (سونغ می)

قری كرن بو گرتی خانەكێ لئەمريكايی ، ئەف سەربازە كەلەك د كەيف خوشن چنكو ژ شەرێ مرنێ خلاس بوون ، هەر ئەف توخمە نە (لڤانتوما) سيار دبن و (لسكايهوكا) و باژێر و گوندێت عەرەبا د دەنە بەر بومبا ، هندەكێت هەين دێ بێژن : ئەمريكا چ ڤازانجێ ژ ڤان توخمە شولا د كەت ! نێ خوسارەتيا ون گەلەكە ، ژ تەيارا و دەرمانا و ژ حەقێ (تەيارە چيا) ڤە ژ بلێ حەقێ بومبا و فيشەكا ، ئەمريكا ڤی د كەت : دا مللەتێت دەرڤە پێ بترسينيت دا خو بدەنە پالا وی دا نەچار ببيت گازێ بدەنێ ، دا جهێ خو بكەنە بازار بو تشتێت وی و بنەكارە كێ دانن لناف جهێ خو بوو پيلان گێرێت ئەمريكی ، دا بنە كوكەكا چاك بوو (لەشكەر) و چەكێت ئەمريكی دا ننە ناف جهێ خو بوو هێرەش برنێ لسەر جهێت دی ێت

دەرڤە بوو داگيركرنا هەمی مللەتێت ناڤە راستێ و روژ هەلاتا ناڤێ يا عەرەبی ، كو نە هێلن مللەت بسەربەستی و ئازادی بژين وە نە كەن كو ئاشتی هەبيت لدونيايێ هەمێ ، پا هەكە بووچی بەلا خو ژ خەلكێ ڤە ناكەن ، ما وان شولە پێ يە كا مللەت دی چاوا بخو ژين ، باوەر نا كەم كو دلێ وان بخە لكێ ڤە ببيت ئان پێ بسوژيت ، ئان ژی بەلكی گەلەك مروڤ دڤێن و هەر دبن دەستێ وان ڤە بن ... روژ بەروژ ێت بينن مروڤێت چاك ێت ئاشتی خواز ێت تێكوشەر يێ زێدە دبن و مللەت يێ تێ دگەهن كا چاوا بوو وان چێ ترە پالە و جوتيارا چاف لێ ڤەبوون پاشی گەلەك ساليت كورەيێ ، بەلێ ديارە مروڤێت خراب ێت (موجرم) لهەمی مللەتا ێت گەلێك سنورێ دينی - يێ قەومی - وان ژێك بدوير

نا ئێخيت ، ێت پاش لهەمی شوينێت دونيايێ ێت پێگڤە ژ دلدا ، بلا د ئێكو دوو نا گەهن بە ئەزمانی ، بەلكی كارو كوكێت وان ژی ئێك نينن بەلێ ب ئێك ئەزمان ئێكو دوو تاخڤن ، ئارمانج ئێكە هەكە رێك ژی د ژێك دوير بن **بەلێ لبەر بەدەني دی گەهنە** ئێك - چەند ئێكاتيا ديمقراطی چەند ئێكاتيا ديمقراطی - سوشيەليستی - كومونيستی - قەومی بتاقەت د كەڤيت و چەند دەنگێ ئاشتيێ و سەربەستيێ بلند ببيت ، مرنا ئيستمارێ نێزيك د بيت ڤێجا ژ ترسا دا لەزێ لشولا د كەت بەلێ چەند كوشتنی بكەت چەند جها خراب كەت و بسوژيت و تالان كەت دێ هەر بيتە (كتا بنی) دێ ئيمپرياليزم خلاس بيت لسەر رويێ عەردی چنكو سەرێ وەريسي يێف مللەتا .

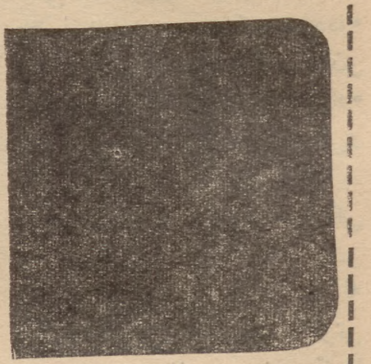

رەفيق صدام گوت : دكومبونا ماموستا لهولا خولدێ

(نە زانينا خوندنێ و نڤيسينێ بنە كوكەكە بو ئالوزێت ڤی مللەتی ... ئەو مللەتێ وەكو بپاژڤە مايی و كەتيە تەڤنا نەخوشیێ) .
(ئيستعمار هێلينا خو د ناف وان دا چێد كەت و لبن سيبەرا وان بێهنا خو ڤە د دەت)
و گوت : هەر ئێك ژ بەرێ ڤە هاری كارێ بكەت كو هەميا فێری خواندنێ ونڤيسينێ بكەن ، پيشڤە چونا هەر مللەتەكی تێتە هەلسەنگراندن بڤی چەندێ ، ئەو پێشڤە چونە دروست نا بيت حەتا كەس نە مينيت كو نە زانيت بخوينيت و بنڤيسيت ، ئيستمعار وان نەزانا دزوخينيت ، هاریكاريا وان دەكەت دا شەرێ شورەشێ پێ بكەت ، بتايبەتی پاشێ **(بەيانا ١١ێ ئادارێ)** گەلەك چێروكا بمەڤە د بێژن وەكی : كو (غەلا مەعيشەتی) دێ برن ژ مەئمورا !! و گەلەك خرامەتێت دی دێ هاڤێنە سەر مللەتی !! ئەڤان قەسا چ راستی ژ بو نينە ... بەلێ عيلاوە مە راكو ژ بەر (بتاقەت ئێخستنا

ئقتصادا وەطەنی) و گوت : ئەمێت دگەل چينا بێ دەستهەلاتا و گەل (فەقيری) ژ ئارما نجێت (١٧ێ تيرمەهێ) ئەوە كو ئەم شەرێ دەولەمەندا و كەتخودا) نە كەين بەلێ دێ شەرێ وان توخما كەين ئەوێت وەكو خوينا مللەتی د مێژن .. ئەوێت پارێت زەحمەتا كرێكاری ژێ دستينن ... ئەوێ غەدرێ لێد كەن ... خرامەت يا زێدە بويی لسەر جگارێت وەكو ژدەرڤەی وەلاتی تين و لسەر عەرەقێ . پێويستە (زانا و خويندەڤار (مومستا) بچيكو و تفالێت مللەتی فێری خويندنو نڤيسينێ بكەن .
گەلەك ماموستا (ژمێرا و ژنا) خو بەر هەڤ كر كو هاڤينێ دەرسا بدەنە وان كەسا ئەوێت نە زانن بخوينن و بنڤيسن (بێ پارە) وزارەتا (تەربيێ) دێ رێكێ بو ڤان دانيت ودروست كەت بو ڤێ چەندێ . د ڤێ هاری كارێ دا (١٥) هزار قوتابی دێ بەشدار بن (ژنو مێر) د هاڤينێ دا بوڤی چەندێ .

بارزان

شعر : رحمان مزوري

بارزان پاونا بلنگو شێرا
بارزان هێلينا خورت
و خوش مێرا
ئاسن و پيلا لمەيدانێت
شەڕا
ماڤێ كوردا تە بومە
وەرگرا(١)

⊙

لاوا سنگ دانە توپا
وائاگری
بخونيا سۆر ئاڤدان
چنارو بەری(٢)
دوژمن پەرچڤاند سەرێ
وی بری
هنگو بو كوردا گەلەك
يا كری

⊙

ناڤێ (بارزان) د نيڤا
دلێن
خو گوری تە بكەم ناهێت
بێهنا من
ئەی چەرك و گيان ..
مەرگ و روحا من

⊙

رزگار بون ئەڤرو مەتينا
و سەفين(٣)
بو كوردا ئالا ئەم دێ
هيلنن(٤)
سيسن و گولا لسەرچيا
چينن(٥)
يێ سەری راكەت دێ وێ
درينين(٦)
بژيت مستەفا بابێ
لوقمانی
بئاخا بارزان كەم تو
قارەمانی
خورت و خوش مێری زور
پالەوانی
بلنگو شێری و كەوێ
چيانی

مەعنا چەند ئاخفتنا بكوردی

بەشی باديناني زور شادمانە كە دەستی هە دوشيوەكەی زمانە شيرينەكەمان بگريت وبيخاتە ناو يەك وئاواتی دەروونی هەمو كوردەواری بكاتە يەك نيشانە لە ژيانی هەمولاييكا .. لەبەرئەوە وامان بەباش زانی هەرجارەی مانای چەن ووشەييك لەو ووشانە نبووسين كەمانايان جياوازە لە زمانە خوشەويستەكەمانا .

سوراني	باديناني	سوراني	باديناني
		ئێمە	ئەم،مە
ئاو	ئاڤ	سارد	سارتەزی
خەوتن (نووستن)	نڤستن	تووورە	سل
دێم	دهێم	ئێش	شول
چۆنی	چەوانی	سبەێنی	سوبەهی
هەڵسان	رابون	بەيانی	سپێدی
من	ئەز	ئازا	ێرچاك
تۆ	تو	پياو	مروڤ
ئێوە	هينی	برۆ	هەڕا
		كردن	كرن

حەز ليك كرن

● حەز ليك كرن وەكی بچيكی نەخوش چەند تەخوش دڤيت اوەندا نيزيكی مرن دەبيت .
(كونفوشيوس)

هونەر ...

● هەمی تشت هونەر تيداهەيە ئەگر مروڤ دو گوه هەبيت .
(گوتنيت بوذا)

آخفتن ...

● آخفتن برنج ناليتيت ..
(گوتنەكی چينی)

رزگاری ...

● نيچيڤانی ماژ رزگارنابيت
(گوتنەگی هندی)

وەلام

برادەر مەجيد ئاكرەيی هندەك مەتەلوك ێت بوو مە ڤرێ كرين ، ئەڤە هندەك ژ وان مە بەلاڤ كردن :
١ - خودێ ئێلە و دەرگەهە هزار
٢ - ئەڤە ئەزم دێ كيڤە بەززم .
٣ - لبەر سيبەرا كونتكی بە لبەر يا زاڤايی نە بە .
٤ - مەزنا گوتی ل خانی بچيكا برە سەر بانی .
٥ - ئادارێ بەفر هات حەتا گولێت دارێ .
پەشك نەما حەتا ئێڤارێ .

مەلا ئەحمەدی

ياگوتی دەربارەی برێ دا

بوسو روياتی نە باشە
كا خودانێ غيرەتی
صنعەتو ئالەت مەعاشە
پايی تەختێ د
ەولەتێ
مێرێ ريرەك سەرفەرازە
ركرن ناڤو عەلەم
تێرو خورتو لاوو تازە
كەس چ
چارا نا بەتێ
ئيك خودانە لسەد
هزارا
پێ ڤەحەوێت عالەمەك
كا كەسێ شێرێ هەوارا
خو بگەهينیە

ت خلمەتێ
بوو عەيالێ خو نە
فوكرن
تە حتيو نانێ شكەڤێ
سەر بررێ و سەرتيژێ
بگرن
دا هەر بچن
داوەتێ
روژەكا تەحلو نەخوشە
بوو پەزی بكەن ئيختيار
دا هەررو شيری بدوشی
هو يە شەرت
سێ لەززەتێ
د ڤێت خوهی لڤەنيا
خو بێخن

دا داهەلينن بێدەرێ
بەس ئەڤی تەرشی
هەلێخن
غەيری وە
گوهە نادەتێ
هەلگرن گوپالو چێڤا
دا ڤەچاغ رابن ژ رێ
تێكڤەدەن سەد چولو
شيڤا
دا بخودان
كەن زوريەتێ
بابە ناڤێ ئيعتيبارێ
لەو نەڤسيا نينە
ناف
بەس بخون نانی و
گرارێ
لسەر كەڤلك
ێ رەعيەتێ
روژەكە ئان دوو تو
تێرێ
پاشی وان برسا
هەررو
روژەكا هەيی ڤەدا
نەوێری
بچيە دورێت

دەعوەتێ
مەسئەلا كوردا درێژە
خونە كێشا مەلبەخێ
لەو خوسارەتيا مە
هێژە
سەر دكێشی
قوبحەتێ
ئەم كەوين گوشێ مە
خوشە
طەيرو ڤەل لێ چاف
زلن
بێ جەسارەت كا
فروشە
وەختێ هەلكە
ت كەت خەتی
سەد هزار مليون كو
ئيك بن
كەس كەسێ بەرنادەتن
پێكڤە لازم ديد چەلەك
بن
لەو دێ بينن
فەرسەتێ
گەو بخو هەر ژێك
بەلاڤن
قەڤەدا بێ فايدەيە

ئەهلی نێچيرێ بە
چاڤن
زوی گەهشت
ن نەسرەتێ
روژەكێ تێربیو سالەك
برسو رويسی جەهنەمە
من ڤەكر هو بوو وە
فالەك
بەلكی مێرەك
گوهە دتێ
ئالەتێ مێرا خودێ دا
دا بنە بەر ئاشێ سەر
دينو دونيا بو گرێدا
كانی شوكر
ێ نيعمەتێ
ئەيی گەلی كوردا يەقين
كەن
ئالەتێ سنبێلو رە
بەس خو بێ دونياو
دين گەن
تێبگەهن ڤێ
حكمەتێ
هوين گتا ئاشێ بنی
نە
غەبری وە بەر ئاشێ

سەر
ما كەسێ ئەف عارە
نينە
قەهرە بارێ
مينەتێ
كا شەرم كەن هوين
ژ خەلكێ
شول بكەن هندەك
بخون
رابنە سەر خو پێكڤە
بەلكی
ببنە ئەهلێ
شەوكەتێ
نێ وەژی ئەو دەستو
چاڤن
جەهوەرێ قابل هەيە
بووچی خاڤو ژێك
بەلاڤن
ژێك د كەن
ڤێ نەفوەتێ
مال گەتە دەستێ نە
باشی
هوين دێ بن پشتی
ڤەكێش
لازمە هەر بچنە ئاشی

برێنێ
بوونە پاليت
زەحمەتێ
لەو من ئەڤروكە نڤيسی
طەعنەكا پيسو كرێت
لازمە كوردا رەئيسی
دا نە كێشن
زللەتێ
عادەتە بوو نوكتە زانا
بوو نوكتە زانا
شول نە كەفتە سەر
بەررێ
تيژ بكەن شاخو ددانا
هات زەمانێ
فەرسەتێ
ئەی بوسولمان بەسە
بێ تفاقيیا رەزيلە
ئەڤروكە نا كەن جوهی
حيلە
دڤێت بكەن
جەمعييەتێ
من هناف پر بوون ژ
خوينێ
شاعرێ بێ لومەيە
كا مەدەرمان بوو

دا بەری
كەت عيللەتێ
ئەز حەقيقەت شول
نياسم
كەس مە نانياسيت
تەمام
برسيو هەر رويسو
خاسم
طالبم بوو
ئاخرەتێ
نك مە كوردا ئەو
قوسيرە
پر حەسيدن طو بلند
مەسئەلا وان كويرو
دويرە
دوژمنن بوو
شوهرەتێ
ئەحمەدم كوردم عوەادی
پايی تەختێ ئەووەلی
لازمە ئەم جارەكا ری
خو بگەهينين
حوكمەتێ

Institut kurde de Paris

پاشماوەی : تۆپەکانمان •••

بەردرایەوە ، وە لە ناوچەی تەبەریا دا کەوت •
وە سەرچاوە سەربازی یەکە ووتی : تا سەعات پێنج و نیوی پش نیوەرۆ وەها بوو :
ژمارەی ئەو فرۆکانەی کە هێزەکانمان بەری دانەوە گەییە چوار فرۆکە ، دوانی « فانتۆم »و دوانەکەی تری لە « سکای هۆك »ە •
ژمارەی پۆلە فرۆکەکانی کە بەردوومانیان ئەکرد گەیشتە «١٣» پۆل ، وە فرۆکەی هێلیکۆپتەر بەسەر بانی سووری و دەریاچەی تەبەریادا ئەسوورانەوە بۆ فرۆکەوانە ئیسرائیلیە بەردراوەکان •
وە لەگەڵ توندی بەردومانەکەشدا هەر ئەم زیانانەمان لێ کەوت : «٣» سەرباز بریندار بوون لەگەڵ ئافرەتێکدا •
وە نوێنەری ئاژانسی دەنگوباس عێراقی لە بەرەی رۆژهەڵاتدا دەری خست بوو کە چاوەنوارێ ئەو دەس درێژیە بوون دوو رۆژ پێش روودانی ، بەوەی کە فرۆکەکانی دوژمن ناوچەکانی بەرەی رۆژهەڵاتیان ئەپشکنی

بەرامبەر تۆپەکانی لەشکری عێراقی •
وە قسەکەرێکی سەربازی بە زمانی دوژمنەوە دانی نا بەوەدا کە دەس درێژی یەکە بۆ سەر تۆپە گەورەکانی عێراق بوو کە ژێر دەستەکانی ئاگر باران کرد بوو پێش چەند رۆژێك •

پاشماوەی - ڕۆژباش

چینی زەحمەت کێش و بەرهەم بەخشەوە •
ئەم هەنگاوە مەزنە ، شۆڕشێکی تازەیە لە عێراقا بۆ وەدەست هێنانی هێزو تواناکانی زۆربەی گەلی عێراق کە لە دێهاتەکانا کار ئەکەن • ئەم زۆربە زەحمەت کێشە لەمەو دوواو هەتا هەتایە نەك هەر خاوەنی زەوی ئەبێ ، بەڵکو خاوەنی وولات و شۆڕشە ! سا پیرۆبایی گەرم لە جوتیارو فەلاح ، لە هەموو گەلی عێراق بە کوردو عەرەبەوە •• وە با هەموو ڕۆژێکی ئەم گەلە رووناکی و خۆشی و خێرو بێر بێ! وە هەر بژی شۆڕشی ١٧ی تەموز !

٥

بۆ ئاگاداری

پرۆژەکانی ئاوەدان کردنەوەی ژوورروو بۆ سالی ٦٩-٩٧٠ •

دوا بەدوای ئیعلانی ژمارە «١٣٥٧»مان لە ٢-٣-١٩٧٠دا • لەبەر پێشکەش نەکردنی داواکاری لە لایەن بەلێندانی دروست کردنی لە موناقەسەی نهینی ، لە بەلێندەرەکانە بۆ بەشدار بوون قوتابخانەیەکی شەش پۆلی لە قەرەداغ « کوێزەوەوە » لە قەلادزێوە » لە ماوەی دیاری کراوەکەیدا لە ئیعلانی پێشوومانەدا ، وا ئەو موناقەسەیە دوا خرا بووسەعات (١١)ی پێش نیوەرۆی رۆژی ٢٥-٥-١٩٧٠ •

لەسەر ئارەزوومەندان پێویستە داواکاری یەکانیان پێشکەشی ئەنجومەنی بەرێوەبەرایەتی بکەن لە کاتی دیاری کراودا بە گوێرەی ئەو مەرجانەی کە لە کاتی خۆیدا بلاو کراوەتەوە •

شکری الحدیثی
موحافیزی سلێمانی

بۆزانین

منافسەیەکی نهینی هەیە بۆچاك کردنی شەفامی سەرشەقام لە سلیمانی بەکوێرەی ئەوشەرت و مواسەفاتانەی لای بەرێوەبرایەتی شارەوانی محافزە دەست ئەکەوێت بە (٥٠٠ر١) دینار لە نادرێتەوە بە خاوەنەکەی • ئەو بەلێندەرانەی لە لای بەرێوەبرایەتی زەریبەی دەخل و تووری بازرگانی نووسراون و شەهادەی جیاکردنەوەیان هەیە ، عەتائاتە ئانیان پێشکەش کەن بە سکرتێری لیژنە کردنەوەی عەتائات لە بەرێوەبەرایەتی ناوبراو لە سەعات « ١١ »ی زەوالیدا ڕۆژی دووشەممەی ڕێکەوتی ٢٥-٥-١٩٧٠ دوای دانانی زامنێکی نەقدی یان کەفالەتی بانق وەیا چەکێکە زامنکراو بەناوی ئەم محافزەیەوە کە پارەکەی « ١٥٠ » دینار بێت •

ئەو عەتائاتانە ئەخرێتە پشت گوێ کە لە کاتی خۆیدا وەیا ئەو مەرجە باسکراوانەی تێدا نەبێت •

ئیمزا
شکری الحدیثی
محافزی سلیمانی

پاشماوەی : قوربانیەکانی •••

بوون لەسەر حکومەتی بەغدا • بەلام عمید ابراهیم رەوی ئەم راوا کاری یەی پەسند نەکرد کەواو لە عبدالالە کرد بکەوێتە هەلوێستێکی پرر مەترسی یەوە بۆیە داخوازی کرد بگەرێتەوە بەغدا بەمەرجێك کە رشید عالی گەیلانی استقالە بدات • ئەوەبوو ئەمەی بۆ جوە سەرو وەزارەتێکی تازە بەسەرکردایەتی طەهاشمی هاتە کایەوە و عبدالالە گەرایەوە بەغدا ، بەلام هەتا ئەهات کار بەرەو خراپی هەنگاوی ئەنا ، لێرەدا عبدالالە ری کردە بەسرە بەو مەبەستەی کە لەگەل متسەریفەکەی ساح جەبردا رێك بکەوێ شان بەشانی نێروەکانی ئیگلیز لە شعیبەدا لە پێناو یاخی بوون بەسەر بەغدادا ، بەلام دەرفەت ماوەی نەداو بەفرۆکەکەی رای کردە ئوردن و لەوێرا دەستی کرد بە ئاراستە کردنی بانگەوازی یەکانی بۆخاین و لایەنگیرەکانی لە عێراقا بۆ لیدانی حکومەتی شۆرشی ئەو کاتە • لەم ساتەشدا حکومەتی هاشمی استقالەی دا وحکومەتێکی تری شۆرشگێر هاتە سەر حوکم بەسەروکایەتی خوالی خوشبوو رشید عالی گەیلانی ، وەزعی سیاسی ئەو دەمەی عێراقیش زۆر ئالۆزو تووش بوو • بەریتانیا معتمدی خوی گۆری و بالیوزێکی تازەی هێنا کە کابرایەکی زۆر رێوی و فیلباز و ناوی (کرزل وایلز) بوو

هاتە بەغدا بێ ئەوەی ئەوراقی باوەرپێ کردنی بداتە دەست و بێ ئەوەی وان بە حکومەتدا بنێ لێرەدا ئەنجومەنی نەبەوە بۆبووەوە بەبێ ... بریاری دا ... لە بەسەر وەسیاسی وەسەریف شەرەفیان بەوەی ئەهدی عێراق دا • ئەم ... بەریتانیا ... چەندارەدی خوی هینا و ... بێ ئەوەی ... بدات بە ... ریتەوەن ... ئەبێ : ئەبێ ئاگاداری ... سەوی ... عێراق ... لەماوەی ... بەر لە ٤٨ سەعات •

جێ بەجێ کردنی • عێراق ناچار ... لەمەردانە و وچاوقایمانە بەرامبەر ئەم وەزعە بوەستێ ، ... ئینزاریکی ئاراستەی نوێنەری بەریتانی کرد وتیایدا داوای لێ کرد کە نیروەکانی بکیشێتەوە یەیێ بەندەکانی رێك کەوتنە کە • بەلام بەریتانیا لەجیاتی ئەوەی گوێرایەلی ئەم داخوازی یە بکات ، هەندێکی تر لە نیروەکانی هینایەوە وولات و لەشعیبەدا دایەزتن • لێرەدا عێراق هێزەکانی خۆی کوتایە سن الذوبان لە پیناو سوپایی کشتی بو جێ بەجێ کردنی بەندەکانی ناچار کردنی سەرکودەی رێك کەوتنە کە • هێزەکانی عێراق لە شەوی ٢٩ نیساندا رووی کردە حەبانیە ولەسەعات ٤ر٤٥ دەقیقەدا ئابلوقەی دا لەو کاتەدا دەرگاو دەروازەی ئۆردووەکە

لەسەرگازی پشت بوو بەبێ ئەوەی دوژمن ئاگای لەم بزوتنەوەیەی سوپای عێراقی بێت •
لێرەدا عقید فهمی بیری کردەوە کە ئوردوە کە داگیر بکات کەزۆر ئاسانیشە وبەبێ ئەوەی یەك تاکە گوللەش بتەقێنی • بەلام ئەرکەکەی لەسەرەتاوە دەس نیشان کرابوو کەئەبێ تەنیاو بەس گەمارۆی ئوردوەکە بدات وسەرکردایەتی یەکەی ناچار بکات بۆ جێ بەجێ کردنی داخوازی یەکەی حکومەت بەدەرکردنی نیروەکانی بەریتانیا لە شعیبەدا • بەلام ئەم سەرۆکە کاتێ کە زانی ئەتوانێت ئوردوەکە داگیربکات وهەل لەکیس نەدات ، بروسکەیەکی رەوانەی سەرکروایەتی رۆژئاوای عێراق کرد بۆ ئەم مەبەستە • بەلام ئەم سەرکردایەتی یە رێی پێ نەدا وخستیەوە بیری کە (بیر لە ئەرکی راسپێراوی خۆت بکە) دیارە ئەمەش یاری کرنێك بوو بە دلوەماری نیشتمان پەروەران •
لە رۆژی ١-٥ ی هەمان سالدا پروپاگەندەیەك لەنێوان سوپای عێراقی بلاو بووەوە کەگوایە رێك کەوتنێك هاتە کایەوە لەنیوان هێزەکانی عێراقی ونێروەکانی بەریتانی ، وە بەیانی کاتی کشانەوەی هێزەکانی عێراقە • ئەم پروپاگەندەیە کارێکی زلی کردە سەر نەفسیاتی ئەفسەرەکان تا هەندێك لەمانە جل و بەرگی سوپایی یان لەبەر کردەوەو کەلوپەلی خەوتنیان لەبەر کرد دوای جوێندان و بەفرەتێ کردنێکی زۆر لەحکومەتی عێراق کە ئەم رێك کەوتنەی قبول کردوە • لەسەعات چواری بەیانی ... بەریتانیا ئەپر دەستی کرد بە بوردومان کرد شەر ... بومارەی پیچ زور ... دورمن ... ١٠ فروکەی ... (هریدن) بەشداری ئەبوردومان کرد سوپای ... هیچ ... دەوری لەم شەردا ئەبینی • دوای ئەوەی دوژمن توانی هەموو ... سوپاکەمان جێ پێ لێژ بکات وهەموو سریەی مدرعات بروخێنێ لە لەدو لیوای پیادە پێك هاتبوو ، یەلەمی یان لیوای تلی ولیوای یانزەهەم بەرابەری عقید محمود سیرەت کە لیوایەکی تۆپەکانی بیابن وکەرتی بەرکری فروکە کان وسریەیەك لە تانکەکانی ڤیات حەوت سریە مدرعات کەلە دار دروست کرابوون • کەچی دوژمن جگە لەو فرۆکانەی باسمان کردن وجگە لەنیروەکانی سەر زەوی کەبریتی بوو لە لیوایەکی تێکەل و سریەیەك لەتانکە ناوەندی یەکان و(٢٧) مدرعەی زۆر باش کاریگەر •
دوای ئەمە دوژمن هێرشێکی گەورەی نایەوە لەنیوەرۆی ٦ر٥دا • هەندی خۆیان دا بەدەستەوە وئەوانەی تریش زۆر چاوقایمانە وفیداکارانە لەسەر گردو تەپۆلکەکان تا داهاتنی تاریکی بەر گرییان کرد • لەدوایی دا وپاش زیانێکی

زۆریش ناچارکران بکشێنەوە •
لە رۆژی ٥ر٥ دا داوای هارێکاری لە فلوجە کرا بۆ یارمەتی دان ، ئەوە بوو یەك لیوا تۆپ بە ئوتومبیل بۆمان ناردرا ، بەلام لەرێکاداو لەپاش نیوەرودا بوو بە نیشانەیەکی باش بۆ فرۆکەکانی دوژمن بۆ پێکاندنی •
دوای ئەمە ئەو هیزانەی کە لە سن الذوبان کشانەوە لە فلوجەدا مۆلگەیان بەست و چەندها نیرۆی تازەو زێری بریقەدار کە چەند پیاوانی کەرتە بەرکرو یاخی بوەکانی پێ فەرمانێکی تریش بەسەر ئەم هێزەدا دەرچوو کە بچنە ناو بێستانەکانی فلوجەو لەوێشەوە بۆ بێستانەکانی کازمیە بکەونەرێ بۆ دوبارە کردنەوەی رێکخستنی •

ئەم کارە لەسەر ئەم شێوەیە بەردەوام بوو هەتا رۆژی ٩ر٥ لەو کاتەی کەئینگلیز بە چەندەها نیرۆی تازەو بەزێری تازەوە کە چەند پیاوانی کەرتە بەرکرو یاغی بوەکانی پێ هەلخەلەتاند • هێرشی بردە سەر فلوجەو داگیری کرد لە هەمان رۆژیشا چوار تانك رووی کردە رەمادی بۆ کردنەوەی سوپا کەمارۆ دراوەکەی خوالی خوشبوو عقید سعید یحیی ، کەچی ئەم کارە بێ بەها بوو چونکە ئەو کاتە فلوجە کەوتبوە دەست دوژمن •

لەشەری ٢٢-٥ دا چوار تانك و هێزێك لە بریتی بوو لە ٣تیپی پیادە و لەرتێك دەبابەو وسریەیەك سوراەو ناقمێك میلیشیا بەسەرکردایەتی خوالیخوشبوو یونس سبعاوی وەرەیری نابوری • لە سەعات دووی شەو تا چواری شەو بست بنەدەی پێسەوەی دوژمن دابیر ... ، بەلام لە لەن هەلابنی خوردا فروکەی دوژمن دەستی کرد بە بوردومان کردن وهەموو هێزەکەی پەرش و بڵاو پێ کرد وهەموو لە سەر لە کەوت • لە ٢٦-٥ دا سەرو لەکانی سوپا بریاری بەردانی حالی عێراقی یان دا ورویین ... ئیران دوای ئەوەی بوین ئاشکرا بوو لە بەردەوامی ئەم شەرەدا زیانێکی زور بە میللەت و سوپا ئەگەیێنی وەنجام بەردەستەوە نادات بە تایبەتی هەر چەند ئەم شەرە نیشتمانی ئەم جەنگە پیرۆزانە هران بو سەربەخۆیی ئەم وولاتە بەرخە بەلام بریاری ئینگلیزو سووربوونی لەسەر داگیر کردنی عێراق بەهەر نرخێك بێت ئەم راستی یەی هێنایە کایەوە ، وەك چۆن چەرچل ئەیووت « ئێمە بێ ووچان سووربوین لەسەر دووپات داگیر کردنەوەی عێراق لە سالی ١٩٤٠ وە) یانی بەریتانیا سالێك بەر لەم شەرە ی ١٩٤١ کەدا حیسابی ئەمەی کردبوو •

بەلی شەر کۆتایی هات وئینکلیزی نالەبار کرەوی پەنکاو کەوتەجمین و بوو بە بردەوە ، بەلام ئەوتین وتاوەی کەلە ناخ مرۆڤی عێراقی دا کینێکی پیرۆز بۆ لێدان ودا تەپاندنی و وردوخاش کردنی ئەو کەللە عەقل و نۆکەرانەی ببوونە ئەلقە لەگوێ ئەم ئیمپریالیزمە درندەیە لەو کاتەی کە شۆرشی ١٤ تەموز تەقی یەوە ودنیا وژیانێکی تازەو قوناغێکی تازەتری هێنایە پێشەوە بۆئەم گەلە خەباتکەرە وئەم نیشتمانە ئازادە •

* * *

پاشماوەی
بەیانی هاوکاری

بەلام بۆچی حکومەتی کۆنەپەرستی شاە هێندە بەقینەو دوژمنی گەلی عێراق و حکومەتە شۆرشگێرەکەیەتی ؟ بێگومان وەلامی ئەم پرسیارە زۆر ئاشکراو ڕوونە • جا ئێمە هەروەکو لە ژمارەکانی - پێشوودا - ساغمان کردۆتەوە ، ئێستەش هەر ساغی دەکەینەوە کە شۆڕشێکی پێشکەوتن خوازی شورشگێری سەر بەپارتێکی نەتەوەیی گەورە ، شۆرشی ١٧ی تەموز، هەر لەیەکەم ڕۆژی یەوەو هەتا ئەمرۆو هەتا بەرەو دوواش ، مەترسی یەکو تەگەرەیەکی گەورەیە بۆ ئیمپریالیزم و سەهیۆنیزم وەبۆ ئەو ڕژێمە شلۆقانەی ... ڕوژهەلاتی ناوەراست - وەکو - ڕژێمە ... درندی میللەتی ... ڕژیمی ... - !•

... بو ... ڕژیمەو پیلان ... شاە لە دژی گەلی ... بەیاننامە ... ١١ی ئادارە ... گەلی کوردی ... - ... ... ئیرانە ... ... دەبینێ •

هەر ... ئەوەی هوشیان بهینینەوە بە ... دەرس لە ... بەمافی گەلدا بنێن ، لەجیاتی ئەوە ... ئیران ، وە ... کوردی ... • جا لەوەنی بەیان نامەکەی ١١ی ادارەوە ... - ئەمرو - ... کوردی ... ئیمپریالیزم ... کوردی ... ئیرانی ... کوردی ... کوردی ... کوردی ... لەسەر ... ، کە ئەم ... شاهنشای ... « دانانی بەمافی گەلی کوردی عیراق ، گەلی کوردی ئیرانی ... » وە ... بو ... ڕژیمە ... شاهنشای نوکەری ئیستخباراتی مەرکەزی ئەمەریکا ، وەی دانیان بەناوی مافی گەلی کوردی - ئەمرو لەهەموو ڕۆژێك زیادتر بەهێزو هاودۆست - کە یەکەمین دۆستی ڕاستەقینەشی پارتێکی نەتەوەیی گەورەی وەکو - پارتی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی - !•

بەلگەی دیاریش بۆ ئەمە ، بەیان نامەی «حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانە » کە لەسەر بەیان نامەی ١١ی آذاری مێژوویی دەری کردووەو وەکو

پاشماوەی :

● بە خوا پێشش ئەوەی گیروگرفتی کورد چارە سەر بکرێت ئێمە هیچ نرخ و بایەخ و رێزیکمان نە بوو ، بەلام پاش چارەسەرکردنی ئەم مەسەلەیە بێ گومان هەست بەوە دەکەین کەوا رێزمان لێ ئەگرن و بەچاوێکی تر سەیرمان ئەکەن ، لەبەر ئەوە ئەم چارە سەرکردنە سەر بلندیەك بوو بۆ کرێکاری کورد ، زیادە لە دەستکەوتانەی بەر دەستی ئەکەون •

پ - زۆر حەز ئەکەین هەندێ گیروگرفتتان بزانین ••

و - پاش هاتنی حوکومەتی شۆڕش و چارەسەر کردنی مەسەلەی کورد بەمانای ئێستا لە هەست وە نە هیچ گیروگرفتێك نابینم و نی یە •

● منی کرێکار ئێستا هیچ گیروگرفتێکم نی یە ، چونکە ئەو گیروگرفتەی هەمبوو کە زور کاری تێ کردبووم چارەسەر کرا بێ گومان ئەمەش کە گیروگرفتی کورد بوو •

پ - بیروڕات چی یە بەرامبەر لێدوانەکانی کار بەدەستانی شۆرش سەبارەت کرێکارانەوە؟

و - ئەم لێدوانانەی کار بەدەستانی شۆرش کردنیان ئەنکێکی زوری هەبوو ، بەتایبەتی بۆ کرێکاران چونکە ئاشکرا ... روون بووەوە ئەو زەرانبانەی کەوا حوکومەتی نیازی لەسەر هەیە کرێکاران ناگرێتەوە ، بەلکو وایان دیار خست کەوا کرێکار ئەبێ لەجاران زیاتر بەخۆش را ببوێرێ • چونکە حوکومەتی شۆرش بۆ بەختیاری کرێکارو فەلاح هاتووە •

و - ئەم لێدوانانەی کەوا کران بێ گومان ئەنکێکی زۆری هەبوو چونکە بە بەتەواوی زون بووەوە کە سەرکردایەتی شۆرش شان بەشانی یەکتر هەول

- بلاومان کردۆتەوە - دەلێت «حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ئەو پێك هاتنە بەسەرکەوتنێکی گەورە دەزانێت بۆگەلانی ڕۆژهەلاتی نێوەڕاست ، بۆگشت گەلی عێراق بەکوردو عەرەبو کەمایەتیەکانیەوە • ئەوە سەرکەوتنێکی مێژوویی یە بۆ گەلی کورد لەکوردستانی عێراق و لە هەموو پارچەکانی تری کوردستان » •
جا هەر بە پشتیوانی ئەم دانان نە بەمافی گەلی کوردی عێراق وە بەپشتیوانی دۆستی ڕاستەقینەی میللەتی کورد لە - هەموو پارچەیەکی تری کوردستاندا - هەر هەمان بەیان نامە ، هەر بەم مانایە ووتویەتی « با تاقی کردنەوەی دەرسەکانی خەباتی گەلی کورد لە کوردستانی عێراق ، ببێ بەنموونە لەتێکۆشانی ئێمە لەکوردستانی ئێراندا ، بۆ هێنانە دی دروشمی ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستانی ئێران لە چوارچێوەی ئێرانێکی دیموکراتیدا » •
سا بادام و دەزگاکانی ئیمپریالیزم و ڕژێمە سەرلێ شێواوەکەی شاهەنشای دوژمن بەگەلی کوردی ئێران و هەموو میللەتی ئێران ، با لەوە دلنیابێت کە شۆرشی ١٧ی تەموزو گەلی عێراق بەکوردو عەرەبی یەوە وەهەموو ئازادی خواهانی گەلانی دونیا هاندەری گەلی کوردمانن لە کوردستانی ئێران •• وە بێگومان سپێدەی نزیکیش ، سپێدەی ئازابوونی هەموو میللەتی ئێران وەگەلی کوردمان بەتایبەتی ، نزیکەو ڕماندنیش بۆ پەیکەرەکانی ئیمپریالیزمە، وەکو شاهەنشای هەمیشە دوژمنمان ، دوژمنی کورد ج جا عەرەب ! •

(٥) پرسیار •••

ئەدەن بۆ نەهێشتنی گیروگرفتەکانی میللەت بەتایبەتی چینی کرێکار بەو ئیکەلاوبوونە راستەوخوی یەیان لەگەل جەماهیری فەقیردا ، وە ئەوەی کرنگ بو لێرەدا ئەوە بوو کاك (صدام حسین) ووتی : ئەم زەرائیبانە کەوا دانراون و دائەنرێن تەنها بەشێکی گەل ئەگرێتەوە ، وە لەم بە شەشدا کرێکارو جووتیاری تێدا نی یە •
وەلەدوایدا یەکێتی کرێکارانی کورد بەئاوات دەخوازین لە خەباتی شان بە شانیان لەگەل برا کرێکارانی عەرەبدا •

پاشماوەی :
سوورش و سوەری •

هونەریان تەسکەو زوو لە بیر ئەچێتەوە بەلام ئایا لەوە خوشترو بەکەلکتر هەیە بۆ هونەرمەند لەکاتێکا دوو خزمەت بکات؟خزمەتی میللەت و حزمەتی مروڤایەتی ، سەرەرای ئەمەش - ئامروف ماوە - ! هونەرەکەی تەمەن درێژترو ئەمرتر ئەبێ •

هونەر - ەی هونەرمەندی کورد - وەك - پەرتوند بریت - ئێ : برۆنە بیسی ئەیەسوتەن وەوایەی ئەك سر ئەبێ هونی سی کردەوەی جیهان سەن ، بەسو ئەرایەی ... ئەوریسی ئەم جیهانیە •• سوەر وای ئێ ساوە ، ئەری سەخت وئەواری ماموستای ئەبەری بەهەویە سەرشان •

* * *

پاشماوەی :
هونەر ئەوەی براوودا

پ ... »
وە عەر هەمان ماموستا دەلێت :

« هونەر ئەو شتەیە کە مروڤ ئارەزوو بە خوشتن و دروست کردن ئەم ... دەکات ! »

لە لەل ئەوانەشدا با فوول تر کەمێك لەم باسە بدوێین بزانین دە لێین بەچی ، وە یاخود بزانین بیوەی خوێندەوار دەلێن چی ؟•
بیری ئیشتراکی دەلێت :

« هونەر وە لە پال ئەوەدا ویژەش ، شێوەیەکە لە شێوەکانی دەرەوشاندنەوەی ڕاستی ی بە وێنەیەکی هونەری لە بیری مرۆڤدا •• وە بە مانایەکی تر ، هونەر ، یارمەتی خەلکی دەدات بۆ تێگەیشتنی ئەم دونیایە ، وەکو ئاوەزێکی بالا وایە ، خزمەتی ڕوشن بیری سیاسی و ڕەوستو هونەری مرۆڤ دەکات • »

ئەو بیرە زیاتر دەلێت :

« جۆر بەجۆری ڕووداوو بەسەرهات وە هەمە رەنگی ئەگیر بۆ دەرەوشاندنەوەی ئەوانە - بەسایەی کردری هونەری یەوە - شعیرو چیرۆك و شانۆکەری و مۆسیقەو سینەمەو نیگارکێشی ، پەیدەرشی ی هیناوەتە ئاراوە ••• جیاوازی نیوان هونەرو زانیاری - عیلم - یش ئەوەیە کە هونەر بەشێوەیەی - نظریات - ڕاستی ی نادرەوشێنێتەوە ، بەلکو هونەر بەشێوەیەی هەستپێ کراو ، ڕاستی ی دەدرەوشێنێتەوە • مەبەستیش لە هەستپێ کراو - بیستن و دیتنە - !•

هەرچۆنێك بێت - ئێمە - وای لێك دەدەنیەوە کە - هونەر - بریتی یە لە هەموو کردارێکی بالاو جوانی مرۆڤ کە دەیکات بۆ خۆشبوون و پاراستنی ... ژیانی و ساغ کردنەوەی بوونی خۆی بەسەر ... زەوی بەدا

بۆ ئاگاداری ژمارە ١٣ سالی ١٩٧٠
لە بەرێوەبردنی ئینحساری توتنەوە

بە پێی مادەی (٢٦ ، ٢٨) لە یاسای ئینحساری توتن ژمارە - ٥٤ی سالی ١٩٥٢ • بریارماندا نرخی ئەو پاکەتە جگەرانەی کە ژمارەی جگەرەکانیان ١٠ و ٢٠ جگەرەن بە هەموو جۆرە جگەرەکانی دەرەوە ، بەم پێیەی خوارەوە بێت :

بۆ ئەوانەی رێگای فرۆشتنیان هەیە

بەکۆمەل	بەتاك	بۆجگەرکێش	پاکەت
فلس	فلس	فلس	فلس
١٠٠ سەد	١٠٥ سەد پێنج	١١٠ سەدوده	١٠ جگەرە
٢٠٠ دووسەد	٢٠٥ دووسەدو پێنج	٢١٥ دووسەدو پانزە	٢٠ جگەرە

institutkurde.paris

هاوكاری
التضامن

ڕۆژنامەیەكی هەفتانەی گشتییە دەزگای گشتی چاپەمەنیو بلاوكردنـەوەدەری ئەكات

تلفون : ـ٦٩٧٢١ | ساڵی دووەم | ٤ لاپەڕەیە | نرخی ٢٠ فلسە | ژمارە ٢٠ | ١٩ی حوزەیران ١٩٧١

سەرەك بەكر نامەیەكی سەرەكی موریتـانیا وەر ئەگرێت

● ڕۆژە پێنج شـەممەی ڕابوردوو سەرەك كۆمار كاكاحمد حسن البكر لە بنوسگەی ڕەسمی خۆی لە كۆشـكی كۆماری چاوی كەوت بە محمدوند جدو باڵوێزی مۆریتانیـا لە عیراق • باڵویزی ناوبراونامەیەكی گفتی سـەرەكی‌موریتانیا مختار ولـد دادەی گەیاند بەسەرەك كۆمار •

● هەروەها سەرەك چاوی‌كەوت بە عمر عبدالحمید عدیل‌نوێنەری بەرنامەی گەشەپێدان كە سەر بە نەتەوە یەكگرتووەكانەویش بەبۆنەی كوتایی هاتنی‌كاروبارییەوە لە عیراق دا •

باڵە بیرەوەری نۆزدەی حوزەیران دا دوژمنە ڕاستەقینەكانی گەلەكەمان ڕسوا ئەكەین

«لاپەڕە دوو»

با بشەكێتەوە ئاڵای ڕۆژنامەگەری شۆڕشگێڕ لە پێناو وەڵاتێكی سەربەست و گەلێكی بەختیاردا

زادی

مامۆستا شفیق كمالی وەزیری ڕاگەیاندن ئەو نامەیەی‌خوێندەوە كە سەرەكی پێشەوا كاك احمد حسن البكر ئاڕاستەی ڕۆژنامە نووسەكانی كردبو ، بەبۆنەی جەژنی سەدو دوو سـاڵەی ڕۆژنامەگەری عیراقەوە ، ئەویش لەو ئاهەنگەدا ڕۆژی سـێ شەممەی ڕابوردوو نەقابـەی ڕۆژنامە نووسەكان لەهۆڵی خلد گیرای •• سەرۆك لە نامەكەیا داوای لە ڕۆژنامە نووسەكـان كردوە بۆ ڕوخـاندنی قیەمی بورجوازیو ڕاماڵ كـردنی پاشماوەی بیری ڕاسـت ڕەو هەوڵ بدەن بۆ بلاوكردنـەوەی باوەڕو خویی شۆڕشگێڕانە •

هەروەها ئەوەی سەلماند كە بەردەوام ئەبێ لـە هەوڵ دانا بۆ بـەرز كردنـەوەی باری ڕۆژنامەو جێبەجێ كـردنی پیویستیەكانیو ڕاماڵ كـردنی ئـەو گیرو گرفتانەی یەتـە ڕێگایان •

دوای ئەوەی مامۆستا كمالی نامەكەی سـەرۆك بەكـری خوێندەوە ، مامۆستا زكی جابر جێ‌گری وەزارەتی ڕاگـەیاندن ووتاری وەزارەتی خوێنـدەوە ، تیایدا پیرۆزبایی لە ڕۆژنامـە نووسەكان كردو باسی ئـەو دەست كەوتانەی كرد كـە شۆڕش بۆی بەدی هێناون •

بەدوایدا كاك سعد قاسـم حمودی نەقیبی نەقابەی ڕۆژنامە نووسەكان ووتارێكی دا باسـی هەوڵ دانی نەقابەی كـرد بو چاكردنی باری ژیانی ڕۆژنامـە نووسەكان •

ئینجا دەست كرا بە خوێندنە وەی ووتارەكـانی تر وەك « ووتاری باوڕگەی گشـتی ڕۆژنامە نووسـەكانی عەرەبو ووتاری (جیری كوبكا) سكرتیری گشتی ڕۆژنامە نووسەكانی‌كان» ئـەو سائەو بروسـكانە خوێندرانەوە كە لـە ڕێكخراوە میللەیەكانو دامەزراوەكـانی ڕاگەیاندنەوە بەم بۆنەیـەوە ئاڕاستە كرابوون •

پەیامی هاوكاری

● لە هەفتەی ڕابووردووا جەژنی ڕوژنامە نووسـەكـانی عیراق تێپـەڕیو « هاوكاری » بەهۆێ دەرنەچوونی لـەو ماوەیەدا نەیتوانی بەشداریێكی تەواوو پێویست بـكات لـە یادكردنو ئاهەنگ گێڕان بـەو بۆنەیەوە •

● لەكاتێكا « هاوكـاری » گەرمترین پیرۆزبایی پێشكەش بە خاوەن خامە شـورشكیڕو پێشكەوتن‌خوازەكان ئـەكات ، هیواداره ئەم خامە جەنگاوەرانە هەرگیز دووانەكەون لە بەرگری گردن لە مافە نەتەوایـەتیو چینایەتیـیـە ڕەواكـانی گەلەكەمانو هەمیشە دوژمنانی میللەتی لەئاغـاو دەرەبەگو سـەرمایـەدارو بورژوازی چـەپـەڵو نوكـەرانی ئیمپریالیـزمو زەیونیـزمو پیلانو تەكبیرە گلاوەكانیـان ڕسواكەنو ڕوی ڕاستەقینـەی چەوسێنەرە دڕندەكان دەرخەن، جا لەژێر هەر پەردەییكا خۆیان شاردبێتەوە ، وەیا بەهـەر شێوەیێك خۆیان بنوێنن •

● بێگومان ڕۆژنامەگـەری سەربەست ، تیشـكدانەوەی ئاواتو ئامانجی جەماهیرەو دەربری ئازاو دلێری خواستو داواكاریەكانیەتی ، هەر لەبـەر ئەمەشە بە [دەسەڵاتی چوارەم] لەقەڵەم ئەدرێ لەسیسـتمی دەوڵەتدا •

دیاریشە دەسەڵاتی چوارەم ، ناتوانی ئەم دەورە گرنگە ببینی ئەگەر ئەوپەڕی سەربەسـتی پێی نەدرێو هەرچی كوسپو تەگەرەو بەندو كوتێك هەیـە لەڕێی بینینی ئەو دەورەی لا نەبرێ • ئەمە جگە لەوەی كە ئەبێ كەوادری بـەتوانـاو لێوەشاوە پەروەردە بـكرێو ڕوژنامەگەری ڕزگاركـرێ لەدەست چڵپاو خورەكان كـە زورناژەنی هەموو تاقـمو دەسەڵاتێكنو جگە لە پاراستنی بەرژەوەندی تایبەتی خۆیـان ، هیچ مەبەستێكی تریان نیـە •

● لەم ڕووەوە حكومـەتی نیشتمانیو نیقابەی ڕوژنامـە نووسـەكانو وەزارەتـی ڕاگەیانـدن چەنـدین هەوڵـی سەركەوتوویان داوە ، ئەگەرچی هێشـتا چارەسـەركردنی ئێجگارەكی ئەم گیروگرفتانـە، كە چەندەها ساڵە دروسـت بووە ، نەكراوە •

بێگومان بەردەوام بوون لەو هەنگاوانەو بایەخدان بـە ڕوژنامەگـەریو دەستەبەری كردنی سەربەستی بۆ ڕۆژنامە نووسەكان ، ڕێگا تەخت ئەكات بۆ ئەوەی دەسەڵاتی چـوارەم بەئەركی سەرشانی خـۆی هەڵسێ بەشـێوەیـەكـی سەركەوتووانە •

سەرۆك كۆمار سەرپەرشتی ئاهەنگی دەرچوونی دەورەی "٣٧" هەمی كولیيەی ئەركان ئەكات

هەفتـەی ڕابوردوو بـە سەرپەرشتی سەرەك كۆمـارو فەرمانەی گشـت هێـزە چەكدارەكان موهیب احمد حسن البكر ئاهـەنگی دەرچونی دەرچوانی دەورەی ٣٩ هـەمی كلیەی ئەركان گێڕرا •

وە سەرەك كۆمار كاك حماد شەهاب ئەندامی ئەنجومـەنی سەركردایەتی شۆڕشو وەزیری بەرگری لە جیاتی خۆی ناردبوو بۆ سەرپەرشتی كردنی ئـەو ئاهەنگە •

دیسان هەڤال شبلی عەیسەمی یارمەتی دەری ئەمینداری گشتی پارتیو چەند ئەندامیكی هەردوو سەركـردایەتی نەتـەوەیو هەریمایەتی ئامادە بون •

وە تەریق شەهاب ووتارێكی دا تیایا ووتی : « ئەو دروشمەی سەرەكی پێشەوامان تیكوشـەراحمد حسن البكر بەرزی كردەوە(هەموو شتی لە پێنـاوی تێكوشان)دا وەسیلەو مەبەستوڕێگامان ئەبێ بۆ تێكوشـانی نەتەوایەتی داهاتومان •

ئا.د.ع.

سوپای میللی لـە ڤیتنـامی خـواروو سەركەوتنی مـەزنی بەدی هێناوە

هانوی ـ شینخوا :

بەپێی ئەو هەواڵەی ئاژانسی « ڤیای ڤونگ » لـە خوارووی ڤێتنامەوە گەیاندویەتی ، سوپای میللیو گەل لەزۆر شـوێنی ڤێتنامی خوارو دا سەركەوتنی مەزنیان‌بەدی هێناوە• بەتایبەنی لەو هێرشە گەورانەی لەخواروی ـ فوانگـ وناوچەی ـ ثواثیان ـ كردویەتیـە سەرهێزەكـانی حكومەتی بەكرێ‌گیراوی سایگون لە ئەنجامی ئەو دوو هێرشـەدا ٢ر٢٠٠ سەربازی حكومـەتی بەكری گیراو كوژراونو ٢٠٠ لە هێزەكانی ئەمریكا •

هەروەها لـە باكووری ـ فوانگ ـ پەلاماریكی نوێی بنكەیەكی حكومەتی بەكری‌گیراو دراوە نزیكەی ٥٧٠ سـەربازی دوژمن كوژراوو بریندارگراون•

بێ‌جگەلەوەی جەنگاوەرەكانی شەڕی چەتەگەری لەڤێتنـامی خواروو ١٠٠ هێرشی ئازایانەیان بردۆتەسەر مەخفەرەكانی دوژمن و لەماوەی ئەم مانگـەدا ٥٤٠ پولیسو سەربازی دوژمنیـان بەدیل گرتوە هەروەها ٣ بـە لەمی‌جەنگیان نوقم كردوە •

شیلی بانقـەكانی بێگانە تەئمیم ئەكات

سەرەكی بانقی مركزی لـە سانتیاگو پاتیەختی شـیلی بلاوی كردەوە كە حكومـەتی شیلی هەموو بانقەكانی بێگانە تامیم ئەكات •

سەرەكی بانقی مركزی كـە هەفتەی ڕابوردوو لە ئەوروپاوە گەڕایەوە بۆ وولاتەكەی ووتویە ڕێكەوتن لەگەل پێنج بانقا كـە لە شیلی لقیان هەیـە لـەم بارەیەوە تەواو بوە •

ئا.د.ع

گرتنی ٨٠٠ خـۆ پێشاندەر لە تۆكیو

پولیسی یابان نزیكـەی« ٨٠٠ » خۆپیشـان دەری‌گرتوە ، ئەویش لەكاتی ئـەو خۆپیشان دانە بەهێزانـەدا‌پێرێ بەشی زۆری شارەكـانی‌یابانی گرتەوە بۆ ناڕەزایـی دەربڕین بەرامبەر بەسـتنی‌پەیمانی نوێی ئەمریكاو یابـانەوە بـەردەوامی مانـەوەی دەسەلاتی ئەمریكا لە ئۆكیناوە•

جا بە هەزارەها هاوولاتـی‌یابان بەرەو بارەگای پەرلـمـان‌كشاونو تـوڕەی خویـان بەرامبەر ئەو پەیمـانەدەربریوە •

ئاژانسی ئەسوشیتدپریس ئەڵیت : نزیكەی «١٢» هەزار پولیس تەنیا لەشاری تۆكـیو ڕژاونەتە سەر شەقامەكان بۆ بەرپەچ دانەوەی خۆپیشـان دەرەكان بەم جۆرە شەڕێـكی گەورە لە نێوان هەردوو لادا ، ڕوی داوە كە بۆتە هـۆی برنیداربونی ژمارەیەكی زۆر لەهەردوو لایان •

ئا.ب ڕۆیتر

وەفـدێكی ئابوریمان بە سەرۆكـایەنی حمادی ئەگاتە پەكین

پیرێ وفدێكی ئابوری عیراق‌بەسەرۆكایەتی دكتور سعدون حمادی وەزیری نەوتو كانەكان‌گەیشتە شـاری پەكـین بەسەردانیكی ڕەسمی بـۆچینی‌میللی •

ئاژانسی دەنگو باسـی‌چینی نوێ ئەڵیت فرۆكەخانەی ئازدن بە ئالای عیراقو چـین ڕازابووەوەو جەماوەرێكی زۆر هاتبوونە پێش وازی وەفدەكەو هاواریان ئەكرد بە ژیانی گەلی فەلەستینو خەباتی گـەلانی عەرەب لە خەباتیانا دژی دەست درێژیەكانی سەهیونەكـانو ئیمپریالزی ئەمریكا •

ئاژانسەكە زیاتر ووتویە : « فانكیی » وەزیری پەیوەندی ئابوری لەگەل وولاتە بێگانەكانا لە پێشوازی وەفدەكەدابو •

رویتر ئا.د.ع

دروسـتكردنی ٣٤٩ خانووی‌تر لـە كوردستاندا

وەزارەتـی كـاروباری‌باكـوور ٢٦٧ هەزارو ٧٠٠ دیناری بۆ دروست‌كردنی ٣٤٩خانو تەرخان كردووە بۆ ئـەو خێزانانەی كـە لە ڕوداوەكانی‌كوردستاندا تووشی زیـان بوون •

لە هەفتـەی ڕابوردووداوەزارەتی ئاوەدان كردنـەوەی باكـوور « ٢٧ » خانـووی‌قـەزای كفریو شـاری كەركووكدا تەواو كرد •

ئێستاكەیش خەرێـكی‌دروست‌كردنی (٤٠٩) خانووی ترن لە محافەزەكەدا كـە ڕاچاوەڕوان ئەكرێت لە كۆتایـی مانگی ئەیلولی داهاتـووداتەواو بكرێت بۆ ئەمەش ١٢٢ هەزارو «٧٠٠» دینار دانراوە •

ئەدوەرد كەنەدی داوالە ئەمریكا ئەكات كە پشتگیری وەرگـرتنی چـین لەنەتـەوە یەكگرتووەكان بكات

سناتۆر ئەدورد كەنـەدی‌ڕاپورتیكی بلاو كردۆتـەوە تیای‌دا داواڵە حكومەتی واشتۆن‌ئەكات پشت گیری ئەوەبكات چینی میللی بە ئەندامی نەتەوەیەكگرتووەكان وەربگیرێ • وەك نوێنەری تەنیای هـەموو گـەلی‌چین •

كەندی ووتویە هەرچەنـدلەوانەیە ئەم كارە گیروگرفت بۆ ئەمریكا دروست بكات بەلام‌دوایی چارەسەر ئەكـرێت گرنگ ئەوەیە ئێستە باوەڕ بەچینی میللی بهێنـری وەك دەوڵەتـێ تا لەنەتـەوەیەكگرتووەكانی شوێنی خـوی بگرێت •

واشنتۆن ئا.ب• ئا.د.ع

كورتە هەواڵ

ڕۆما :

● ناكوكی سیاسی لـە ئیتالیا گەیشتۆتە ڕادەیەك سڵێ ئەوەیی لێ‌ئەكرێت بگاتـە ڕادەیەكی گەلی ترسناك بێ بـە تایبەتی لە هەڵیژادنی داهاتودا كە حەوت ملیونو نیوكـەس بەشداری تێدا ئەكەن •

عدن :

● لەم شـارەوە بـلاو كرایەوە كە دەسەڵات داریەتی یەمەنی دیمكـراتی میلـلی توانیویەتی سەركەوتنێكی نوێ بەسەر بەكرێ گیراوەكانا بەدی بهێنیت وە لەم دوایەدا «١١٨» بەكرێ گیراو دەردەسـت كراون •

بۆخارست :

● ئاژانسی دەنگو باسی پولندە بلاوی كردەوی كـە مارشاڵ «ماریانی سبێخالسكی» سەرەكی پێشوی ئەنجومـەنی دەوڵەتی پۆڵندەو ئەندامی ارتی كارگێڕانی یەكگرتو وازی لەئیشو كاری سەرۆكایـەتی بەرەی نیشتمانی هێنـاوە • لەجیـاتی نـاو بـراو «گروسركوفسكی » هەڵبژێرا •

●

كوشتنی لێ پرسراوی موخابەراتی ئیسرائیل بەدەستی فیداكارە عەرەبەكان

فیداكارەكانی فـەلەستین توانیان « سـیمان یانكی » لێپرسـراوی موخابـەراتی ئیسرائیل بكوژن كە نـاوبراو سەرپەرشتی چەند تۆڕێـكی جاسوسی دوژمنی لـە ڕامالله ئەكرد •

ئەم هەواڵـە سەركردایەتی گشتی هێزەكانی شۆڕشـی فەلەستین بلاوی كردەوە •

پیرێ ئیوارە دەستەیەك لـە فیداكارەكان لە ڕامالله پەلاماری ئەو ئوتوموبێلەیان‌دا كـە لێپرسراوەكەی تیابووە بـەر ڕەشاشیان داوەو كوشتویانە •

لەلایەكی كەوە فیداكارەكان پیرێ ئیوارە دەوریـەكی دوژمنیان لە هەریمی غـەزە گوللەباران كردوە كە لەئەنجامیا چەند سەربازێكی ئەو دەوریەیە كوژراون •

●

پارتێكی نوێی چـەپ ڕەو لە فەرەنسا

چاودێری كەرە سیاسیەكان لە پاریس لەو باوەڕەدان كـە « فرانسون میتران » لـەم كاتەدا توانای ئەوەی هەیـە پارتێكی سوشیالستی بەهـێز پێك بێهنیت وە خۆشـی بگەیەنێتە ڕیزی پێشـەوەی پالێوراوەكانی بەرەی چـەپ ڕەو لـە هەڵبژاردنـی سەرۆكایەتی‌دا لە فەرەنسا ساڵی ١٩٧٦ •

پاریس ئا.د.ع

institut kurde de paris

مەڕی بۆ مردن بمرە بۆ ڕیان ... چۆن قازانج ئەکەی تانەکەی ژیان

خەیروڵلا عەبدول کەریم

مستەفا خۆشناو

عیززەت عەبدول عەزیز

محەممەد قودسی

★ سەرکەوتن بۆ هەموو ئەو جەنگاوەرە بەشەرەفانەی ڕێگەی عیززەت و قودسی و خەیروڵلا و خۆشناویان گرتۆتە بەر

نووسینی : پ

لە ١٩ حوزەیرانی ١٩٤٧دا حکوومەتی گۆڕبەگۆڕی بنەماڵەی هاشمیی گەندەڵ، چوار تێکۆشەری کوردی لە سێدارەدا، هەموو گوناهو تاوانیان ئەوەبوو، کە لە پێناوی ڕزگاری وولاتەکەیان و دان نان بەمافە ڕەواکانی نەتەوەی کوردیان‌دا، ئەرکی نیشتمانیی سەرشانیان جێبەجێ کردبوو ٠

لەسێدارەدانی، عیززەت عەبدولعەزیزو خەیروڵلا عەبدولکەریم و محەممەد قودسی و مستەفا خۆشناو، پەڵەیەکی ڕەشە بە ناوچەوانی ئیمپریالیزم و نۆکەرەکانی لە دەرەبەگ و سەرمایەدارو کۆنەپەرستی کاسەلێس ٠

لە سێدارەدانی، ئەم چوار قارەمانەو سەدەها قارەمانی تر کە بە خوێنی لەشیان ڕێگای سەرکەوتنیان تەخت دەکرد، هۆیەکی سەرەکی بوو کە پاڵی نا بە هەزارەها ڕەش و ڕووت و ڕەنجدەرو ڕۆشن بیری شۆڕشگێڕەوە بۆ ئەوەی پەل بە دووای پەل‌دا، بەتالیۆن بەشوێن بەتالیونا، بەرەوپیری مردن و مەرگ ملی ڕێگا بگەرنە بەر ڕێگای ڕزگاری کوردو کوردستان ٠

لە سێدارەدانی ئەم چوار ئەفسەرە پاڵەوانە لاپەڕەییەکی خوێناوی، هەمیشە زیندووی مێژووی خەباتی درێژخایەنی گەلەکەمانەو جێگای سەربڵندی و شانازی نەوەی کوردستانە هەتا هەتایە ٠

لە کاتێکا گەلی کوردی تێکۆشەر یادی ئەم بیرەوەرییە پیرۆزە ئەکاتەوە خەتێکی جیاکەرەوە ئەکێشێ لە نێوان خۆی و دووستەکانی لە لایێک و دوژمنە خوێن خۆیەکانی لە دەرەبەگ و سەرمایەدارو کۆنەپەرستە بەکرێگیراوەکانی ئیمپریالیزم لە لایەکی ترەوە ٠

ناسینی دوژمنە ڕاستەقینەکان، هویێکی سەرەکی و بنچینەیی یە بۆ دەستەبەری کردنی سەرکەوتنی خەبات و تێکۆشانی هەر میللەتێك ٠

بێ گومان، ئەوانەی چوار ئەفسەرە قارەمانەکانیان لە سێدارە داوە، هەمان تاقم و دەسەلات و دام‌ودەزگای بۆگەنن کە ئیمڕۆ تەگەرە دروست ئەکەن لە ڕێی کاروانی سەرفرازیی گەلی کوردا، هەمان نۆکەرە چەپەڵەکانن کەوا ئەمڕۆ وەکو سەگی هار بەربوونەتە گیانی کوردایەتی و بیروباوەڕی پێشکەوتن‌خواز ٠

بۆیەکە لە بیرەوەریی بیست و چوارەمی لە دار دانی ئەفسەرە نەبەزەکان‌دا پێویستە هەموو کوردپەروەرێك، هەموو ئەوانەی خۆیان بە دوژمنی سەرسەختی ئیمپریالیزم و نۆکەرەکانی ئەزانن، هەموو ئەوانەی سوورن لەسەر سەندنەوەی تۆڵەی میللەت لە چەوسێنەرەکانی، پێویستە هەموو ئەوانە خەباتیان یەك‌خەن لە پێناوی پتەوترکردنی یەکێتیی میللەت و پاراستنی دەسکەوتەکانی و لە پێناوی هەنگاونان بەرەو پێشەوە، بەرەو ڕزگاری ئێجگارەکی لە ئازاردانی نەتەوایەتی و چەوساندنەوەی چینایەتی، شان بەشانی گەلانی عەرەبی و فورس و ئازەرو تورك لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستا ٠

● سەرکەوتن بۆ خەباتی شۆڕشگێڕ و پێشکەوتن‌خوازی گەلەکەمان ٠

● سەر شۆڕی و مردن بۆ ئیمپریالیزم و زەیونیزم و نوکەرە کۆنەپەرستەکانیان ٠

کتێبی هاوکاری

سەرەتایەك لە فەلسەفەو ڕێبازەکانی

حەمید عەزیز

● میتافیزیقا ●

مەبەست لە میتافیزیقا باس و لێکۆلینەوەیە دەربارەی کێشەکانی بوونی نامادی (الوجود اللامادی) وهۆیە سەرەکی و مەبەستە دوورو دوائامانجەکانی ئەو مەسەلەو بابەتانەی لە سەرو مادەو سروشتەوەن و لێوەی جیاوازن(١) ٠ لە سەردەمی یۆنانی کۆن‌دا ئەرستۆ پەراوێکی داناوەو ناوی لێ ناوە فەلسەفەی یەکەم و دوای ئەو یەکێ لە شاکردەکانی (ئەندرونیقوس) نوسینەکانی کۆ کردۆتەوەو ڕێك و پێکی کردوەو ئەو پەراوەیانی خستوتە دوای کتێبی فیزیك و ناوی لێ ناوە مێتافیزیك واتە لەدوای فیزیکەوە(٢) ٠ ئەرستو میتافیزیقا بە باڵاترین باس دائەنێ سەبارەت بەبوون و ڕاستەقینەی ڕووت و جیاوازیشە لە زانستەکانی کەو لەو بڕوایەش دایە بوونی میتافیزیقا شتێکی زۆر پێویستە چونکا، (هەمو زانستە تایبەتیەکان کە چارەسەری بابەت و کێشەیەکی تایبەتی خۆیان ئەکەن چەن چمکێك بەکارئەهێنن وەکو (ذاتیە)، جیاوازی یەکێتی، زۆری و چەندزاراوەیەکی تر کەبە هەموویەوە میتافیزیقا پێك ئەهێنن)(٣)، لەدوای سەردەمی یونانی کونەوە تائیمرۆ میتافیزیقاوەکو بابەت و مەنهەجێك جێگای گێرەو کێشەیەکی زۆر بووەو تاقەکەسێك نەبووە کە تیری ئاڕاستە نەکات ٠٠ جا ئایالەژێر پەردەی لە ناوبردن دا بوبیت یان بەنیازی بژارکردن و گەشەپێدانی و ڕزگار کردنی لەمەیین و وەستان ٠ یەکەم تەقەلای گرنگ لەم ڕووەوە لە لایەن (کانت)ەوە بەدی ئەکرێت ٠ کانت لەسەرەتاوە هێرشێکی توندوتیژی بردە سەرو لە کۆتاییدا خۆی بینی بەدەستەوەستانی لەدەریای میتافیزیقادا نقوم بووە ٠ کانت لەوبڕوایەدابەکە (لەچارەی عەقلی ئادەمیزاد نووسراوە لەژێر بازی پرسیاردا بناڵێنی و چاریشی نیە نابێ ئەو پرسیارانە پشت گوێ بخات و لەهەمان کاتیشا ناتوانێ وەلامیان بە تەواوی بداتەوە چونکە لەسەرو هەمو توانایەکی ئەوەوەیە)(٤) وعەقلیش سنورێکی تایبەتی هەیەو کە لەو سنوورە چۆدەرەوە ئەکەوێتە ناو گێژاوی تاریکی و وڕینەو قسەبزڕکاندن کە هیچ مەعنایەك نەبەخشێ بەڵام (بڕواو ئیمان و خبرەی ئەخلاقی وامان لێ ئەکات کە بلێین گیان لەبەرێکی سەرو سروشت هەیەو دەسەلاتی بەسەر هەموشتێك‌دایەو ئافەریدە کاری هەموشتێکەو ژیانی ئیستامان سەرەتای ژیانێکی کەیە)، کەواتە چارنیە ئەبێ بگەرینەوەسەرمیتافیزیقاو (خواو حریەتی ارادەو نەمری گیان)(٥) گرنگترین ناوەرۆکی میتافیزیقان لەسەردەمی ئیستاشمان‌دابەربەرەکانیەکی تەواوی میتافیزیقا ئەکرێت لەلایەن زوربەی ڕێبازەکانی فەلسەفەوەو هەریەکە بەشێوەیەك و جورەچەکێك بەکار ئەهێنێت، تاقمی (ڤینا) هەر لەشلیك و رایخنباخ و وایزمان و ڕودلف کارنابەوە لەو بڕوایەدان کە (تأملاتی میتافیزیقا ومەسەلەکانی لەخەیاڵ پلاو و خەونی شاعیرێك ئەچێ کە ڕێگای وون کردبێ)(٦) قسەوعبارەتەکانی میتافیزیقا پوچ و بێ‌ماناو لەشوێنی خۆیدابەکار نەهێنراون و شی کردنەوە لە ڕووی لۆژیکەوە ئەم ڕاستیەمان بۆ دەرئەخات و (قضایا : پرۆپۆزیشن) ئەکرێت بە دوو بەشەوە (تحلیلی و ترکیبی)و سەلماندن و نەسەلماندنیان ئاسانە بەڵام سەبارەت بە میتافیزیقا مەسەلەکانی یەکێك‌نیە لەم دووانە کە بتوانین حوکمی ڕاستی یان نادروستی بەسەردا بدەین، کەوابوو گەورەترین کۆسپە لەڕێگای پەرەسەندنی زانست‌دا ٠

ئەوەی ڕاستی بێ، لەگەڵ کارامەیی تەقەلای تاقمی ناوبراودا ئەوا ئەو هەڵوێستەیان تەنها شکلیەو خۆیان (گێل کردوە لەئاقار بنچینەی کۆمەڵایەتی و ئابوری و سیاسی میتافیزقاو هەڵس و کەوتی چینایەتی)و(٧) تا بینە قاقەیان لەدەریای میتافیزیقادا نقوم بوون بەڵام میتافیزیقایەکی کەو شێوەیەکی کەی ٠ میتافیزیقا وەکو بابەت و مەوزوع مەنهەجێك (بڕوای بە پەرەسەندن و پێشکەوتن نیەو باوەری بە زۆرانی نێوان کۆن و نوی و حەتمیەتی سەرکەوتنی نوێ نیە لەبەر ئەوەبەردەوام خزمەتی بەرژەوەندی چینی کۆنە پەرستان ئەکات وەکو چەکێکی ئایدیولۆژیش ئاراستەی هەموو هەوڵو تەقەلاو چالاکیەکی پێش کەوتن خوازانە ئەکرێت)(٨) کەوابوو بەرنگار بونی میتافیزیقا بەبێ بەرهەڵستی کردنی ژێرخان و بنچینەی سیاسی وئابوری و کومەلایەتی و چینایەتی ئاسنی سارد کوتانەوەیە ٠

---

(١) اسس الفلسفه :الدکتور توفیق الطویل ص ٢٣٣ ٠
(٢) الطبیعه ومابعد الطبیعه: یوسف کرم ص ١٣٥ ٠
(٣) طبیعة المتافیزیقا :جماعة من الفلاسفة الانکلیز المعاصرین ص ٥ ٠
(٤) خرافة المیتافیزیقا :الدکتور زکی نجیب محمود ص ٥٠ ٠
(٥) المیتافیزیقا عندالفلاسفةالمعاصرین : محمود رجب ص٣٥
(٦) دراسات في الفلسفةالمعاصرة : الدکتور زکریا ابراهیم ج١ ص ٢٩١ ٠
(٧) هەمان سەرچاوەی پێشو ٠
(٨) الفلسفة المارکسیه : ف افاناسیف ص ١٦ ٠

ماویەتی

خالە توفیق ... ڕاکشاوی گردەکەی مامە یارە

بیست و یەك ساڵ لەمەوبەر لە ڕۆژێکی وەك ئەمرۆدا ئەستێرەیەکی گەش لە ئاسۆی ئەدەبەکەماندا ئاوابوو ٠٠ لە نۆزدەی مانگی حوزەیرانێکی بیست و یەك ساڵ لەمەوبەردا پێنووسێکی ئازاو خزمەت‌گوزار لە نووسین کەوت ٠٠٠ نزیکەی چارەکە سەدەیەك لەمەوبەر دڵی « پیرەمێرد »ی شاعیر لە لێدان وەستا ٠٠٠

ئەمرۆ، یادی بیست و یەك ساڵەی دوا کۆچی پیرە مێرد دەکەینەوە، لە هەمان کاتیشدا یادی ٢١ ساڵ چۆڵی مەیدانێك ئەکەینەوە لە سوار چاکێك کە جێگایەکی ئاشکراو دیاری کراوی هەبووە لەو مەیدانەدا ٠

لە یادی « پیرەمێردا » پێنوس دۆش دائەمێنێت و مێشك ئەبێ بگوشرێت هەتا بزانیت لە کام پیرەمێرد بنووسی !! لە پیرەمێردی شاعیری خاوەنی سروودی نەورۆز ؟ یا لە پیرەمێردی چیرۆك نووسی خاوەنی چیرۆکی دوانزە سوارەی مەریوان و چەندین چیرۆکی تری هاوشان بەئەو چیرۆکە ؟ ویا لە « خالە توفیق »ی ڕۆژنامە نووسی خاوەن ڕۆژنامەی «ژیان» وژین و چارەکە سەدەیەك ڕۆژنامەگەری؟ وە یا لە خەباتی پیاوێکی پیر کە ئاگری دڵسۆزی خستبوویە بە سامترین مەیدانی خەباتەوەو وەك چرایەك ئەسوتا بۆ ڕۆشنایی دان بە نەتەوەکەی ؟؟ لە هەر لایەنێك لەم لایەنانەی بگرین و لێی بکۆڵینەوە، ئەگەینە ئەو ئەنجامەی کە ئێمەی کەم تەرخەم هەتائێستا نازانین ڕێزی پێویستی کەسانی دڵسۆزمان بگرین !!

ئا ئەو ئەرکە قورس و گرانەی کە ویژدان و هەستی پاکی میللی و شوعور کردنی بە دواکەوتووی نەتەوەکەی نابوویە ئەستۆی وای لە پیرەمێرد کردبوو کە بەدڵێکی نەترس و پڕ لە دڵسۆزییەوە هەتاکو دوا هەناسەی قەڵەم دانەنێت و مەیدانی ڕۆشن بیری بەجێ نەهێڵێت ٠٠

لە کاتێکدا باڵی ڕەش نەخوێندەواری و دواکەوتن کێشرا بوو بەسەر سەراپا کوردستاندا، لەو کاتەدا کە ئافرەتی کورد تاتەوقی سەری نقوم بوو بوو لە چوار دیواری ماڵداو مێخی عبودیەت بە ڕەچەڵەکیدا ڕۆ چووبوو ئا لەو کاتەداو لەو دواکەوتنەدا، پیرەمێرد بانگەوازی لە ئافرەتان ئەکردو هانی دەدان بۆ چونە قوتابخانەو فێر بوونی خوێندەواری، چونکە دەیزانی « کە دایکی خوێندەوار ڕۆڵەی پێشکەوتوو پەروەردە دەکات » گومان لەوەدا نی‌یە کە بڵاو کردنەوەو داواکاری سەربەستی ئافرەت و هاندانیان بۆ چونە قوتابخانەو فێر بوونی خوێندەواری، بە ڕای زۆر کەسان تاوانێك بوو، کە لێ خۆشبوون لەو تاوانە بەبیری کەسدا نە دەهات ٠٠

جا لێرەوە پیرەمێرد درایە بەر پلارو توانج و ناوو ناتۆرەو قسە پیا هەڵدان ٠٠

بەڵام پیرەمێردی دڵ پڕ لە باوەڕ بە دوارۆژی ڕووناکی کورد ئاوڕی لەو قسانە نەدەدا یەومو وەك پێشمەرگەیەك لە مەیدانی پێشخستنی نەتەوەکەیدا خەباتی دەکردوو بەرەوپێش ملی دەنا هەتا لە ڕۆژێکی وەك ئەمرۆی بیست و یەك ساڵ لەمەوبەردا ماڵاوایی لە نەتەوەکەی کردوو تەوقە سەری «گردەکەی مامە یارەی» کرد بە مەڵبەندو ئارامگای ئەبەدی خۆی، ئەو جێگایەی هەموو ساڵێ ئاگری نەورۆز کڵپەی لێوەی دەگەیشتە ئاسمان ٠

هەزار سڵاو لە گیانی پاکی پیرەمێردی نەمر ئەو گیانەی خوی بەخت کرد لە پێناوی ڕۆشن بیری و پێشکەوتنی نەتەوەیدا ٠

نوری حەمەڕەش

ڕوونکردنەوەیێك

مامۆستا د٠ نسرین فەخری لە چاو پێ‌کەوتنێکی سەرپێیا لەگەڵ (هاوکاری) گلەیی لێ‌کردوین کە گوایە، هەندێ کەس نووسینەکانی مامۆستا نسرینی بڵاوکردۆتەوە بەناوی خۆی وە گوایە ئێمە ئەزانین ئەم نووسینانە هی د٠ نسرینی بەرێزە ٠

بێ‌گومان، ئێمە ئاگاداری ئەوە نین کە ئەو نووسینانە هی د٠ نسرین بێ، وەکە نووسینەکان لەهی مامۆستا ئەکەن ئەمە ئەوە ناگەێنێ کە ئەبێ هی مامۆستا نسرین بن، ئەمە سەرەرای ئەوەی کە هەر نووسینێك لەزمانەوانی و بە حوکمی ئەوەی مامۆستا نسرین‌دەرسی زمانەوانی ئەڵێتەوە لە بەشی کوردی، تارادەیێك لەهی ئەو ئەکات ٠

جگە لەمەش زوربەی‌زوری ئەوانەی ئەو جورە نووسینانە بڵاوئەکەنەوە ئیشارەت بو موحازەرەکانی د٠ نسرین ئەکەن وەیا قوتابی‌مامۆستا نسرینن ٠

هەرچی چونێك بێ ئێمە ئاگادارنین وە بەلای ئێمەوە چارەسەرکردنی ئەم مەسەلەیەوریگاگرتن لەوانەی نووسینەکانی مامۆستا نسرین بڵاو ئەکەنەوەبەوە ئەکرێ، کە مامۆستای بەرێز بەرهەمەکانی خۆی زووزوو چاپ کا ٠

لەم مەیدانەدا « هاوکاری »ئامادەیە هەموو هاریکارییەك بکات لەڕووی چاپ کردن و بڵاوکردنەوەدا ٠

هاوکاری

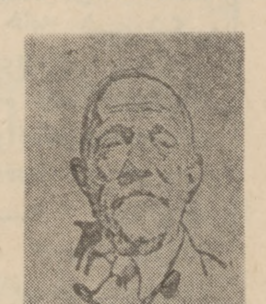

کاروانی شەهیدانی کوردستانە

پیرەمێرد

هاتن شەهیدەکان بەجلی سووری خوێنەوە
دایکی وەتەن دەهەڵسە ! سڵاویان بسێنەوە
شیخ قادر لەپێشەوە سەر قافڵەی ئەوان
چەند جوانە، خوێن و ریشی‌سپی، پیرو نەوجەوان
سەیری ئەمانەکە، هەمووی کوردی سەف شکەن

⊙ ⊙ ⊙

گیانیان پێشکەش ئەکردو، ئەیان وت بژی وەتەن
قوربانی تۆن بەرێزە، کەتۆخەم لەبەر نەبی
بۆ ئێمە مردنە ئەگەر ئازادە سەر نەبی
مەگری مەناڵە با، بەخەفەت دڵ شکست نەبن
نەختێك لەلات ئەمێننەوەو بۆبەهەشت ئەچن

⊙ ⊙ ⊙

منوام ئەوی کەحەشر کرێم خوێن بە بەرگەوە
بەم عەشقی میللی‌یەوەو بەکزموسۆزی جەرگەوە
ئەو ئاگرەی لە دڵمەوە بەربێتەکفنەکەم
تا دوژمنم نەکا بە زوخاڵ شەرتە پف نەکەم

ئابوونەی بەشدار بوون لە هاوکاری دا
لە بەغدا : دوو دینار
لە دەرەوەی بەغدا : دوو دینارو نیو
لە دەرەوەی وولات : سێ دینار
هەموو جۆرە وپارەیێك بە ناوی : «سەربەست بامەڕنی» یەوە ئەنێریت

فەرهەنگی سیاسی

نشتمان پەروەرێتی

هەست و سۆزێکی قولی مرۆڤایەتیە لە خۆشەویستی نشتمان‌دا ئەو نشتمانەی بەر لە هەزاران ساڵەوە هەیە، خۆی ئەنوێنێ ٠

سوسیولوژیە بورژوازیە ئایدیالیزمیەکان نشتمان پەروەرێتی بە ـ گیانی نەتەوایەتی ـ یا ـ گیانی ڕەگەزایەتی ـ یەکی ئاڵۆزاوو نا دیار دائەنێن بێ گومان ئەم لاف و گەزافە زۆر لە زانستەوە دووره ٠ نیشتمان پەروەرێتی ئەنجامێکی حەتمی عەوامیلی کۆمەڵایەتی و ئابوریەو دەرکەوتێکی مێژوویی‌یە سیماو ناوەرۆکی لە قۆناغێکەوە بو قۆناغێکی کە ئەگۆڕێت وە یەکێکە لە عنصرەکانی وعی کومەڵایەتی ٠ هەستی نشتمان پەروەرێتی لەگەڵ دروست بونی نەتەوەو دەوڵەتی نەتەوایەتی سەر هەڵئەدات ٠ بورژوازیە گەورەکان و ئیمپریالیزم هەوڵ ئەدەن کە هەستی نیشتمانی جەماوەری میللەت لە وڵاتانی میتروپول بۆ لای‌خۆیان ڕابکێشن وەکو لایەنگیرو پاڵپشتێك بۆ فراوان کردنی دەسەلات و دەست بەسەراگرتنی وولاتانی تر لیرەدا ناوەرۆکی نشتمان پەروەرێتی سیمایەکی کۆنەپەرستانە وەر ئەگرێت ٠ بورژوازی نشتمانی لە وڵاتانی ژێر دەستە کە شان بە شانی کارگەران تێ‌ئەکۆشن هەستێکی قولی نشتمان پەروەرێتی‌یان هەیە ٠

ئەو چینانەی بەرژەوەندیان لە پەرەسەندنی کۆمەڵدایە لەگەڵ پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی و بەرەوانترین شێوە گوزارشت لە بەرژەوەندی نشتمانی ئەکەن، کارگەران ڕاستەقینە ترین نیشتمان پەروەرن ٠

نشتمان پەروەرێتی بە پێچەوانەی کوسموپولیتزمەوەیە ٠ مفهومی نشتمان پەروەرێتی لە سەردەمی ئیستامان‌دا سیماو ناوەرۆکێکی دیموکراتی قولی وەرگرتوە ئەمەش بەهۆی ئەو دەورە باڵایەی جەماوەری گەلی زەحمەت کێش و ڕەش و ڕووتان پێی هەڵئەستن ٠ کۆمەڵانی خەلکی‌زەحمەتکیش و ڕەش و ڕووتان سەرچاوەیەکی لەبن نەهاتووی نشتمان پەروەریەتی ڕاستەقینەن لە خەباتا بۆ وەدەست هێنانی سەربەخۆیی نشتمانی و زیندە بە چاڵ کردنی شێرە بەفرینە (ئیمپریالیزم) ٠

وەرگێڕ : ح٠ع٠

Institut kurde de Paris

پەیوەندی یەکان

نووسینی : ئەحمەد شاکەلی

چوارده کورته چیروکه ٠حسین عارف نوسیویەتی ٠ هەولیکی داوه بۆ رون کردنەوەی هەندی وینەی شلەژاوی ئەم گۆمەڵە ، لەو وێنانەدا دەر ئەکەوی چ پەیوەندیکی بەهیز هەیە لەنیو هەمو پاڵەوانەکانیا ، چونکەهەمویان دیلی یەك یاسای تاڵن ٠ هەمویان توانای گۆڕنییان کزه ، ژیانی روژانەیان هەلاتنیکی نەبراوەیە ٠ ئەم هەڵاتنه له (رایسز لەخوینیانا ئەژی) دا چاك رونی کردوەتەوە ، ئەو هویانەی ئاشکرا کردوه که پاڵ ئەنێتە خەڵکەوه بەرەو ئەو جوره دەزگایانه ، به دەربڕینی ناوەوەی کابرا :

ئەمرۆ هەینی بو ، بەیانی که لەخەو هەستا ، ئازار ئەی برژاند ، بەلایا را بوارد ، خوی خەڵەتاند ، ئازار لەناخی دەرونیا ، مەرایی بۆ ناموسی ئەکرد ، ناموس پربو) بەو جوره لەگەڵیا پله پله سەرئەکەوی ، ئەیەوێ تۆبه بکات ، ئەروا بۆ کەربەلا ، ئەگەریتەوە ، (پیویست) جاریکی کەش هەمو مانایەکی که ئەسریتەوە ، (پیویست) بو که بەگوێرەی شالاوەکەی دەرونی هەنگاوبنێ ، هەژار بۆ ، چەوساوی دەستی دراوسێو باوكو خزموکەسو کار ، گیرۆدەی کۆتی چەن بیریکی شاراوەی سەیر ، هەمو ئەم هویانه (پیویست) دروست ئەکەن بۆ ئەوەی هەنگاو بنێ بەرەو سوتان ٠ وا بزانم ئەم چیروکه لەهەمو چیروکەکانی سەرکەوتوترە ، چونکه توانیویەتی یەك یەك وینەکان داگیرسێنێو بەرزیانەوەکا ٠ ئەو چیروکەکانی که ٠٠ هەموی تورەیە (ناپیاو بەسیەتی) پەلاماردەن دەرگاکه لەبن دەربێنێ ، پسولەی نەوتمان) (هەزار لەعنەت تان لێبێ) (ئیمه تەنها رابەریکین) (ڕووئەکەمەوه شاخ) (بۆچێ تۆ خوت بەچی ئەزانیت ؟) (ئیمه تەنها رابەریکین) (گەماڵ باوکه هیچ تەریق نابێتەوه ! ئەیەوی بژی! سەیره ! سەرباری ئەو حالەشی ئەیەوی بژی) ، بەلام ناتوانین ئەم هەمو توورەبونه وەکو یەك دانیین ، لەبەر سارد بونەوەی زوریان ، تەنها هەر له هەلوێستێکدا دەرکەوتوەو دیسانەوه ژیان دیری روژانەی خوی گرتوەتەوه ٠

(روی کردەوه شاخ) ،سی جار تەقیوەتەوه (ئەم کابرایه پەلەی بوو) (ئەمان پەلەتریان بوو) ٠ (شەڕە گەرەکو ئازایەتی ٠٠ سەفەر بەرو مەردایەتی) ٠

بەلام لەدواییدا (مەردمەکەش بەسەری سەلامەت گەیشتە مەلبەند) ، لاوه بوونیکی ئەوتوی نەبو سەرەرای ئەو هەمو خۆ گف کردنەوه ، (روو ئەکەمەوه شاخ) دژی حەفتاو سی ساڵ تاقی کردنەوەی کابرایەکی پیر حسین عارف داینا‌وه ، لەگەڵ ئەوەشا چیروکەکه هی پیرەکەیه نەوەکو ئەوەی (رووی کردەوه شاخ)٠

هەمویان له جولانەوەیەدان دژی (ئەوەی کەوا هەیه) له پیناوی ئەوەدا (که ئەبێ هەبی) ، چونکه گەیشتونەته ئەو باوەره کەوا (گەوادی لەو حاله باشتره) کەئەوانی تیادان ، هەمویان کەوتونەته درۆکردن ، ئەیانەوی خویان رزگارکەن به دوزینەوەی جورەها هۆی ناریك چەوت بۆ ژیانو مردنیان ،مارفی کوڵ هەڵگەر لەناو شەقامیکی چۆڵا خوینی تیکەڵ نانو کەوەر ئەبێو ئەبێته دیمەنیکی کەی ئەو روژه ، چونکه ئەیویست خوی بشاریتەوه (دیاره ئەوانەی لەو ریگای قلیشانەوەیه ئەرون ئەبی نەژنیان هەبێو نەمناڵی ورد) ئەو سەری سورماوه ئەگەر وانەبێ (چۆن زات ئەکەن وە ئەو ریگایه ئەگرنه بەر ؟)

نوسەر که لەکۆمەڵیکی ئاوادابێ ، نابی بۆ ئەوه بگەریی که خویندەوار ئەیەوی، چونکه ، دروست کردنی ئاژاوه لەمیشکی ئەوانا مەبەستیکی گرنگی ئیرەیه ، پیویسته بەگویرەی تواناو سامانی روشنبیری هەولی بۆ بدات وینەی ئەوتۆ کۆکاتەوه کەکەس ئاگای لێ نەبی ٠ بۆ دەرخستنی ناوەروکی ئەو پەیوەندیه گەنیوانه که باون ٠

ئەو پەیوەندیانه که کۆمەڵ تا لەتوانای دابێ نایەوی دەرکەوی وەکو مارفی کۆڵ هەلگر ئەیشاریتەوه بەقسەی بی تویکلی سواوی هەزار ساڵەی ٠ (القناعة كنز لا يفنى) پێ دریژکه بەگویرەی پالتوکەت پالتوی ئیره نەوەکو ئەوەی گوگول ٠

حسین عارف بەرامبەر زوربەی ئەو دروشمانه بەزمانی خویان هاوار ئەکا (نەء ، ژانی پیروزمان زەرکەفتی هەنگوینتان ناگریته خوی ، ژانی پیروزمان گڕو گلپەی هەزاران ساڵەیه بەزەرکەفتی هەنگوین خاموش ناکریت ـ نەء بورژوا بەریزەکان) ٠

ئەیەوی روتیان کاتەوه له تویکلەکانیان ٠

چوەته دلو دەرونی (مەلا سابیر ، مام تیتەل ، مناله چەتونەکانەوه) ، ئەزانی چالی جەرگی پیری ژن بۆچی واقوڵه، ئەوەتا لەگەڵیانا هاوار ئەکا ، ئەیلیتەوه (ئەم کورده خۆش باوەرەی ئیمه ، بۆ جارێ هەزار جاره خەڵه تینراوه) ، چونکه گورون لەمالایەو ئەکوژری ، مارف نایەوی بقلیشیتەوەو ئەکوژرێ ٠ خویندەواریش پەشیمان ٠

پەشیمان چونکه ژیانەکه ئاوایه ٠

نازانم بۆچی میمکه هوڵی مرد ؟ خۆزکه نوسەر خوی زیاتر خەریك ئەکرد بەمیمکه هولیی مردووەوه ، یادگارەکانی منالەکان چیان نەبینی لەلای راستو چەپێ لاشەیەکەوه، پیرەکه گریا ٠٠ خەڵکی کەوتبونه شوین تەرمەکەو پێ ئەکەنین

کەسیان لەگەڵ (هۆڵێ)دا نەبون ٠ ئەگەر بەم جۆره نەبی بۆچی ـ میمکه هولی ، مام قیتەل ، چیروك بن ؟ یا بۆچی ...

چیروك ، ئیتر چەن خالیکی داگیرساوی پر له ژیان ٠ یا مردنیکی ئاماده به جۆرێ لەدەرونی هەموو وریایەکدا بتەقیتەوه : بۆ چی ؟ چۆن ؟

ئەگەر بەم کیشه بنوارینەچیروکی کوردی وه هەوڵی دوزینەوەی ئەو ریگایه بدەین ،که ئەمان گەیەنێته ناوەروکی گەورەدا بنێین ٠ هوی ئەوەشجۆری بیرکردنەوەی نوسەره ـ کانمانه ٠ هەمویان وەکو یەکوان ٠ هەر چونی خۆت ماندوکەی ناتوانی دیریکی تایبەتی بۆ یەکیکیان بدوزیتەوه ٠٠ که تاوەکو ئیستە ئاشکرابوبیت ٠

هەمویان هاوار ئەکەن ، کۆمەڵەکەمان دواکەوتوه ، ڕوخاوه ،هەمویان ریك کەوتون که ڕەوشتو بیری کومەلایەتی نیشانیان بێ لەکاتی نوسینا ، لەگەڵ جیاوازیەکدا که له سەیر کردنی دوو نەوەدا دەر ئەکەوی ، نەوەی یەکەم ، دلی ئەداتەوه ، زامەکانی ساریژ ئەکات وەکو ئفوین سەرخۆشی ئەکا،چەپڵەی بۆلێ ئەدا لەکاتیکا خویندەواره کەی زۆر باش ئەزانی شایانی ئەم ئاهەنگەنیه٠

نەوەی دوەم ، راستەو خو بەرامبەر دەردەکانی را ئەوەستێو یەکه یەکه ئەیان تەقینێ،لیان نزیك ئەبێتەوه بۆ لیدانیکی توندتر ، گوێی لێ‌ڕا ئەگری بۆ چەسپاندنی (نەء)ەکەی خوی ٠

سەرەرای ئەم دوانەش چەن دەنگیکی که هەیه که له جیهانیکی تایبەتیدا ئەژی ، وه دەرگای کردوەتەوه بۆ هەموو سامانی روشنبیری جیهان به تەمای کەڵك لێ وەرگرتنەوەو بنیات نانی ئەدەبیکی زیندو بۆ میلەتی کورد ، لەگەڵ ئەوانی کەدا ٠

لیرەدا مەبەستم دابەش کردنی نوسەرەکان نیه ، چونکه تیایاندا هەیه بیرو ـ باوەری لەگەڵ هەرسێ بەشەکه دایه، ئەمێنێتەوه توانای خۆیو دەسەلاتی بەرامبەر ئەم هەلبژاردنه ٠

ئیلیۆت ئەلی (چ لی بوردنیك دوای ئەم هەمو زانیاریه) ، بەلام ئیمه پیویسته ڕوو کەینه نەوەی یەکەمو بلێین (چ لی بوردنیك دوای ئەم هەمو دواکەوتنه) ، ئایا ئیوه هوی٠ هەلاتنی خەلکی نین ؟ ئایا ئیوه بەشداریکی گەوره نین لەو تاوانەدا ٠

مەبەستم رون کردنەوەی ئەم راستیەیه ! دوری ئیمه له ئەدەبی جیهانەوه ٠ ونبونی ئیمه بەدوای چەن پالەوانیکی هیچ لەدەس نەهاتواو هەولدانمان بۆ بەرز کردنەوەیان ، چونکه بەتەواوی نایان ناسین ٠

کلافەیەك ژانی تووڕه ،

<table><tr><td>

سەرنجێک

لەبەر چەند هویەکی چاپەمەنی ئەم ژمارەیەمان به چوار لاپەرە دەرچو ، ژمارەکانی داهاتومان وەکو پیشو به هەشت لاپەره دەرئەچێ

هاوکاری

</td></tr></table>

ئیسته بلاویان کاتەوه ؟

پرسیاریك ؟

پول کلی ئەلی : هونەر ئەو شتانەمان پیشان نادات کەدیاره ، ئەوانەمان بۆ دەر ئەخا کەدیار نیه) ، ئایا هیچ زانیاریەکی ئیمه زیاد ئەکات بەم قسانه ؟ ئایا نوسەری (کلافەیەك ژانی تووڕه) توانیویەتی شتێکمان بۆ بدوزیتەوه ؟

دوزینەوەیه ئاشکرا کردنی ئەو قسانه ٠ بەلام بۆچی یەکسەربێ یەکو دوو هاوار ئەکا (بۆ ئەوەی ئەبی هەبی) ٠٠ بی ئەوەی لەسەر خۆ رامان کیشی بۆ ئەو جیهانەی که ئەیەوێ ٠

یەکسەرو ئاشکرا هاوار ـ ئەکا : شورش ، یاخی بوون ٠ له دلداری ؟ (چای شیرین) له شوفیرو سیخەتو یادداشتی حەفتاو سیساڵ ؟ (روی کرده وەشاخ) ٠ لەکول هەلگرتن ؟ (نانو کەوەری خوێناوی) ٠ لەوەی کەوا هەیه ؟ (هیشتا له خاموشی ٠٠٠) لەچی ؟ دژی کێ یاخی بون ؟

ئایا بۆ گەنیو تالی ئەو ژیانه هەمو کەسی نای زانی ؟ ئایانو سەر لیرەدا نزیك نیه لەو بانگەوازانەوه که بەتایبەتی هی پیاویکی سیاسیه ؟

زیاتر بوله پرسیاریك ٠ بەلام پیویسته وەلامیان بدریتەوه ، بۆ ئەوەی بتوانین چیروکێ بیشەرم بتوانین بیگۆرینه زمانەکانی جیهان ٠

لەگەڵ ئەو هەولەی حسین عارفدا بۆ تاقی کردنەوەی شیوەی نوێ پیویسته لەیادی نەکا ، که جاریکی کەش دوبارەی کاتەوه ، چونکه ئیمه بەتەمای باشترین ، لەبەر ئەوەی حسین عارف بەپیچەوانەی نوسەرەکانی هاودەمی ، هاتوەته مەیدانی نویوەو خەریکی نوسینه ،کەچی ئەوانی که هیشتا بەستراونەته ، (گورکیو موباسانو زۆلاوه) لەکاتیکا (ج ٠ کلیزیو) خەریکه ریگایەکی نوی ئەکاتەوه بو نوسینی کورته چیروکی فەرەنسی ، یا (ئیریس مردوك) له نەخشه کیشانی چیرۆکیکی ئینگلیزی دریژایه به جۆری ئەفسانه دەوریکی بالای تیادا ببینی هەروەکو دان به دیالەکتیکدا نەنین وایه ٠

لەدواییا (ریگاو کاتیون) شایانی باس کردنه ٠ چونکه ئەوەی کەئەلێ (هەمو شت روو لەنەمانه ٠٠ تەنها نەمان خوی نەبی) یا (ژیان ئازاره ، ئازار منم ٠٠ منیش ونم) ، لەم روژەدا ئەژیی ، مرۆڤیکی ئەم سەردەمەیه که برسیتیو بێ کەسیو بێ باوەری ئەیخاته هەستیکی قولەوه ٠ هەست کردن به ئاوارەیی ، به ونبون، به لاوازی ئەو پەیوەندیانەی که له نیو مروڤدایه ٠ هەر چەنێ نوسەر تیکەلی تاقیکردنەوەیەکی پڕ له پیکەنینی کردوه بەلام گەیشتوەته ئەنجام ٠٠ چیرۆکیکی راسته زۆر راسته ٠ نزیکه له هەموو مانەوه ٠٠ ئیمه چاوەنواری باشترین٠ چونکه هەر باشتر ئەیباتەوه ، ئەمەش لەدەستی حسین عارف خۆی دایه ٠٠ وەکو نوسەریکی وریا ئەتوانی هەمیشه بونی خۆی بسەلمینی ٠

کۆڕێکی ئەدەبی وسێ چیرۆك

ئاری محمد رئوف

هەروك یەکێتی نووسەرانی کورد لقی سلیمانی کردوویه بەپیشه ناو بەناو ئەکەوێته جمو جووڵو پێش‌کەش کردن هەندێ کۆڕی ئەدەبی لەسەر شیعرو چیرۆکو شاعیرانو هەندێکی تریش که مایەی شانازیه٠دیاره مەبەست لەم کۆڕانه بەرزکردنەوەی راژەی زانیاریو ئەدەبیمانەو پێ‌گەیاندنی قەڵەم بەدەستە تازەکانه ٠ منیش پیرۆزبای لەیەکێتی ئەکەمو هیوای سەرکەوتنیان بو ئەخوازم لیرەدا ئەمەوێ لەو کۆڕه بدوێم که لەرۆژی ١٣ـ٥ـ١٩٧١ دا یەکێتی گێرای وسێ گورته چیرۆکیان هەڵبژاردبوو بو خوێندنەوه ، وه بەرەو ڕووی سێ رەخنەگریشیان کردبوونەوه ٠ لەکۆرەکەدا هەرسێ چیرۆکەکەو رەخنەکان لەگەڵ باوەری هەندێ دانیشتوان خرانەڕوو ٠

پێش هەموو شتێ ئەو چیرۆکانەی که لەو گرەو (مسابقه)دا دەرچوو بوون دوانیان چیرۆکی دەستەی بەڕێوەبەری یەکێتی نووسەران بوو ٠ کەبریتی بوون له چیرۆکی (پەتیاره)ی مامۆستا محرم محمد امینو (نامەکانی پرشنگ)ی مامۆستا مصطفی صالح کەریم ٠ وه چیرۆکی سێیەم هینی برایەك بوو بەناوی مامۆستا (عبدالکریم محمود) کەوابزانم ئەمەیان تەنها بۆ خۆی چێشت بوو ٠ یان چیرۆکی تری دەستەی بەڕێوەبەریان دەست نەکەوتبوو بۆیە ئەمیان تێ‌هەڵکێش کردبوو ٠

لێرەدا ئەمەوێ بلێم که نەبوو دەستەی بەرێوەبەر بەشداری بکەن بەچیرۆکی خۆیان چونکه خۆیان ئەو چیرۆکانه هەڵ ئەبژێرن وەهەرگیز (کورد بەدۆی خۆی نالێ ترشه) بێجگه لەوه که بەلاداداتاشینو هاوڕێیەتی لەم جۆرەشتانه دا دەور ئەبینێ ٠ هەروەك بینی بویشی ٠

بەلام بۆ پاساودانی ئەمه دەستەی بەرێوەبەر ئەلێن ئیمه نەمان زانیوه ئەو چیروکانه هینی کێیه چونکه ئەوەی خوێندویەتیەوه لەکاتی هەڵبژاردنا ناوی خاوەن چیرۆکی نەووتوه ٠ دیاره سەیر لەم وەلامەدایه چونکه چ خوێندەوارێك (بەتایبەتی کەئەندامی دەستەی بەرێوەبەری یەکێتی نووسەران بێت) نازانێ که چیرۆکی (پەتیاره) هینی مامۆستا محرم محمد ئەمینه که ساڵێك زیاتره لەگەڵ چەند چیرۆکێکی تردا لەژێر ناوی (ئادەمیزاد)ابلاوی کردنەوه ٠ هەروەها (نامەکانی پرشنگ)ی مامۆستا مصطفی صالح که ساڵی ١٩٦٠ لەگەڵ کومەڵه چیرۆکێکی تردا بەناوی (قەلای دمدم) بلاوی کردوەتەوه ٠

ئایا ئەم نووسەرانه چیرۆکی تازەیان نیه؟ یان نەیان توانیوه بۆ ئەم کۆڕه چیرۆکێك ئامادەبکەن ؟ بڕواناکەم وابیت ئەی بۆ ٠

ئەبێ ئەوەمان لەبیرنه چێت **کەلەکاتی خۆیدا کاك مصطفی ئەو چیرۆکەی بەناوی (چۆن لەبیرم بچیتەوه)دا بلاوکردوەتەوه ٠ ئەی ئیستا بۆ کردوویەتی به (نامەکانی پرشنگ) ٠ وه ئەگەر ئەمەیشی کرد بۆ دەستکاریەکی زۆری تیاکردوه ٠ ئەگەر ئەلێت مالی خۆمەو وای لێ ئەکەم ٠ وانیه چونکه ئەی توانی یەکسەر** چیرۆکەکه دەربێنێ بێ‌زیادو کەم کەدیاره ئەونووسینه تعبیری لەباوەری ئەوسای چیرۆك نووسی کردوه نەك لەگەل (ظروفی) ئیستا دا بیگونجێنیو باسی شورشی ئەوسای بارزانی تیاباخنێ ٠ که لەکۆنەکەیدا کەمو زۆر باسی هەرنەکردوه ٠ وه ئەگەر نووسەر ئەو گونجاننەی ئەویست لەگەڵ ئیستادا وا ئەی‌توانی چیرۆکێکی تازەبێنێته کۆڕەوەو واز لەوکۆنه بهێنێ‌دیارەچیرۆك‌نووس ئەم چیرۆکەی خۆی بەدڵ بوه واهەلێ بژاردوەو دوبارەی کردەوه ٠ منیش ئەلێم ئەو جۆره چیرۆکه کەلەشێوەی (نامه نووسین) دابێتو ریگای (پیاهەڵدان وصف) و(سرد)یکی تەواوی لەخۆی گرتبێت ٠ ئەو چیرۆکه باوی نەماوەو بەرەو نەمان ئەچیت ٠

لەبارەی رەخنەکانەوه ٠ وابزانم رەخنەگرەکان خۆیان پێوه هیلاك کردبوو بەلام دەستی شکاوم هەتائیستا ئیمه ئەو رەخنەگرەمان نیه بەوشێوه زانیاریەی لەئەدەبی بیگانه دا بەرچاومان ئەکەوێت ٠ که ئەمەیش کەمو کووریەکه بۆ ئەدەبەکەمان ٠ رەخنەگری یەکەم مامۆستا (ع٠ع شەونم) توانی ئائەندازەیەك سەرکەوتن بەسەر بێنێت لەرەخنه کەیدا که لەچیرۆکی (پەتیاره)ی گرتبوو ٠ بەتایبەتی لەڕوی هونەریەوه ٠ بەلام مامۆستا (محمد صالح سعید) کەرەخنەی لەچیرۆکی (نامەکانی پرشنگ) گرت ٠ وابزانم رەخنەکه لەزمان زیاتربوو وەك لەرووی هونەری چیرۆکەکه ٠ بەلای مەرجەکانی چیرۆکی هونەری وشیتەڵ کردنی چیرۆکەکەدا هەرنەچوو ٠بێجگه لەوەی زۆریش بەشانو بالێ چیرۆکەکه داهات که ئەوەی هەڵ نەئەگرت ٠

لەبارەی رەخنەی سێ‌هەمەوه که مامۆستا (محمد نوری توفیق) لەچیرۆکی (چەپکێ گوڵو چەپکێ یار)ی گرت ٠ ئەگەر باسی (شەخسی) چیرۆك نووسی نەکردایەو لەبەر هەرهۆیەك پیا هەڵنەدایه ئەوا زیاتر سەرکەوتوو ئەبوو ، بەتایبەتی کەلەرووی هونەریەوه سەرکەوتنی هەبوو ٠ نابێ ئەوەیش لەیادبکەین کەنووسەری چیرۆکەکه کاتی رووداني کارەساتی دیاری نەکردبوو ، بەلام رەخنەگر بەئارەزووی خۆی ئەمەی دەستنیشان کردو مێژووی رووداوەکەی دیاری کرد مەبەستیشی هەبوو لەودیاری کردنەدا ٠ وەئەمەیش زۆرتر ئەگەرێتەوه بۆ مەسەلەی بیروباوەڕکه هەرگیز لەرەخنەی ئەدەبیدا من ئەمه بەڕاست نازانم ٠

بەکورتی ئەلێم کۆڕی ئەمجارەی یەکێتی نووسەران زۆرکەمو کووری تیاهەبوو ، تەنانەت زۆرلە چیرۆك نووسان نەهاتبوون کەئەبێ هۆیەك هەر هەبێت ٠

هیوادارم لەکۆڕەکانی ئایندەدا ئەمانه بەدی نەکرێن٠ وەیەکێتی نووسەران بالی یەکسانی بەسەر هەموو نووسەرو ئەدەبیکدا درێژبکات بێ‌جیاوازی ٠ تازیاتر لەکۆڕیتی کۆشان نزیك بێتەوەو ئەرکەکانی سەرشانی بەچالاکی بۆخزمەتی ئەدەبی کوردی بەجێ بمێنێت ٠

فەرهەنگی خاڵ

ئەوڕەحمان حاجی مارف
لینینگراد

پاشماوه ژمارەی پێشو

به هیچ جۆرێك بەڕاستی نازانم ،چونکه ئەم دوو وشەیه دوورن لەیەك ، بەلام زۆر باش بوو گەر مامۆستا لاوازو قەڵەو، یا لەڕ و قەڵەوی بەکار بهێنایە ٠ هەروەها ئەتوانرێ نەرمو رەق بەکار بهێنری ٠

له لاپەره ٣٨ ـ ٣٩ دا ئەو نیشانانه ئەدات که لەناو فەرهەنگه کەدا بەکاری هێناوه٠ ئەو فەرهەنگانەی که له کوردستاندا تا ساڵی ١٩٦٠ دەرچوون ئەم پێوویستیەی تیایاندا باس نەکراوه ، تەنها مامۆستا خاڵ بۆ یەکەم جار هەستی بەوەکردوەو بەمەکاری بەکار هێنانی فەرهەنگەکەی ئاسان کردووه ٠

بەگشتی ئەم فەرهەنگه له سەر شێوەیەکی جوانو راست دانراوه ، گەلێك لەو گرانیو ناتەواویانەی که له ناو فەرهەنگەکانی پێش ئەودا هەبوون مامۆستا خاڵ ئاسانی کردوونو پری کردوونەتەوه ٠ دیاره که مامۆستا زۆر خۆی خەریك‌کردووه لەگەڵ نووسینی فەرهەنگەکەیدا ، هەروەها زۆر گەڕاوه بۆ کۆکردنەوەی وشەی کوردیو خوێندنەوەی فەرهەنگەکەی ئەوه دەرئەخات کەزۆربەی وشەکانی کوردی بەرچاو ئەکەون ٠

بۆ دانو کردنەوەی مانای وشه نووسەر چەند رێگایەکی راستی گرتووه ٠ بۆ ئەو ووشانەی که بتوانری بەیەك ووشه مانای پیشان بدری پیشانی داوه ٠ وەك : (ئامشۆ) بەرامبەر ئەم ووشەیه نووسیویتی (هاتووچۆ) ، بەرامبەر به (ئالۆشدار) نووسیوێتی (ئالۆشاوی) ٠ هەروەها که هاتۆته سەر ووشەی (هاتووچۆ) و (ئالۆشاوی) به جیا راڤەی کردوون نەوەك یەکێك مانای ئەم ووشانەش تێ نەگات ٠ وەك ووتمان ئەمه رێگایەکی راسته ، بەلام ناتوانری له هەموو شوێنێکدا بەکار بهێنری ، چوونکه له هەندی شوێندا کردنەوەو دانی مانای ووشەیەك بەیەك ووشه نادریت ٠ وەك : ئەبینین مامۆستا خاڵ بۆ مانای (ئازادخوا) ووشەی (ئازادخواه)ی داوه ٠ لەو باوەڕەدام گەریەکێك له (ئازادخوا) تێ نەگات ئەوه له (ئازادخواه)یش تێ ناگات ، بەلام مامۆستا مانای ئەم دوو ووشەیەی به ئالۆزی نەهێشتۆتەوه ئەویش بەوەی که نۆره هاتۆته سەر ووشەی (ئازادخواه) راڤەی کردووەو مانای کردۆتەوه ٠ بەم جۆره مانای ئەو دوو ووشەیه ئاشکرا بووه لەگەڵ ئەوەشدا لەهەندی شوێنی کەمدا لەم بارەیەوه کەمو کوری هەیه ٠ وەك ئەبینین بۆ مانای (ئاڤدیبن) بەرامبەری (تۆڵەسەندن)ی داوه بەلام ووشەی (تۆڵەسەندن) بەجیا له فەرهەنگەکەدا نیه ٠ بۆ (ئاگرپارێز) بەرامبەری (ئاگرپەرست)ی داوه ، بەلام بەجیا ووشەی (ئاگرپەرست) له فەرهەنگەکەدا نیه ٠٠٠ هتد٠ جگەلەوه هەندێك لەو ووشانەی که ماناکانی بەیەك ووشه کردۆتەوه زۆر باش ناگونجێن وەك : بۆ دانی مانای (باڵگرتن) بەرامبەری (فڕین)ی داوه ٠ راسته ئەم دوو ووشەیه نزیکن لەیەکەوەو بۆمانای یەکەمی ئەگوونجی ، بەلام بۆ مانای دووەمی ئەم ووشەیه جیاوازی هەیه ، جیاوازی یەکەش ئەوەیه که (فڕین) مانایەکی گشتی هەیه٠ مانای تەواوی (باڵگرتن) بۆمانای دووەمی نەك (فڕین)ە بەگشتی بەڵکو (فێربوونی فڕین)ە ٠ وەك چۆن تازەکه چۆله که یاکۆتر ٠٠٠٠ (فێری فڕین ئەبن) و ئەڵێن (باڵیان گرت) ٠٠٠ بۆ مانای (بڕیار) بەرامبەری (پەیمان) نووسراوه ئەم دوو ووشەیه لەیەکەوه نزیکن، بەلام مانایان تا رادەیەك جیاوازه ٠ بۆ روون کردنەوەی ئەمه نەوەك که نەزانین بەعەرەبی (بڕیار) ـ (قـوار)ـەو (پەیمان) ـ (وعد)ـه ، بەلکو گەر لەدوو رستی کوردی دا ئەم دوو ووشەیه بەکار بهینین ئەبینین که مانایان یەك نیه ٠ وەك :

چاوەڕوانی پەیمانم ٠٠٠٠
بڕیاری ژماره یەك ٠٠٠
هتد ٠

زۆر ووشه هەن که خاوەنی یەك مانان ٠ وەك : (ئاڕوا ، ئارۆ ، ئەمڕۆ ، ئیمڕۆ ، ئیرۆ)٠ لێرەدا مامۆستا خاڵ زۆر چاكو کورت ئەم چەند ووشه خاوەن یەك مانایەی داوەو تەنها ووشەی (ئیمڕۆ)ی له ناویاندا راڤه کردووه ، لەبەرئەوه ئەبوایه بەرامبەر به هەریەکێك لەو ووشانه بنووسری (ئیمڕۆ) تا گەر یەکێك له (ئیمڕو)ش نەگات تەماشای (ئیمڕۆ) بکات بەجیا تا ئەوسا به راڤەکەیدا مانای بۆساغ ببیتەوه ٠ مامۆستا تا رادەیەك ئەمەی نەکردووه ٠ ئەوەیه چووه بەرامبەر به (ئاڕوا ، ئارۆ) نووسیوێتی (ئەمڕۆ) ، ئەمەش بەکار هێنانی فەرهەنگەکەگران (ماوەیتی)

<table><tr><td>

پەخشانێکی سادە

له بەهاردا بوو ٠٠٠
له نێو گوڵزاردا بوو ٠٠٠
منو یارو پەپو ٠٠٠
گوڵمان ڕنی ٠٠ به ئەسپایی سپی‌مان چنی ٠٠٠
هەرچەند ڕنین ٠٠٠
پتریش چنین ٠٠٠
ئەنجام دوور بوو ٠٠٠
گوێ رایەڵێك بۆ هەزاران‌ئاوازی چنین نەبوو ٠٠٠
نەمان زانی بۆچ هەر وا بوو ٠٠؟
ئایا شوێن گۆڕا بوو ٠٠؟
یان ژیرو بیر له جێ نەبوو !؟
هەر چۆنێك بێ :
له سپی چنین سلاینەوه٠٠
به ناچاری گەڕاینەوه ٠٠گەڕاینەوه ٠٠٠
گەڕاینەوه باخی گوڵان ٠٠گوڵانی سوور ٠٠٠
بۆ ڕنینیان ٠٠
بۆ چنینیان ٠٠٠
بۆ گوشینیان ٠٠
بۆ مژینی ئاوی سووریان ٠٠
بۆ پرژاندنی خوێنی سووریان ٠٠٠
ئەوجا هەزاران گوێ‌ڕایەڵ ٠٠ لەتارمایی
تاری هاتنەدەر ٠٠ بۆبیستنی تاقه
ئاوازی چنین تەڕ ٠٠٠

برایم حاجۆن

</td></tr></table>

institut kurde de paris